İpek Ongun

Ya Sen Olmasaydın

PEK ONGUN

Ya Sen Olmasaydın

Bir Genç Kızın Gizli Defteri

9

ARTEMİS

Aydınlık günler ve onurlu bir yaşam dileğiyle tüm gençlerimize...

Önsöz

Bu kez biraz daha değişik oldu kitap.

Değişik olmayan yanı –yine sizin istekleriniz doğrultusunda yazılmış olması...

Serra'nın yaşam serüveninin devam etmesinin yanı sıra bir başka istek de sıkça dile getiriliyordu son zamanlarda.

Neden siz de Atatürk hakkında yazmıyorsunuz, diyordunuz.

Doğrusunu söylemek gerekirse... Gururlanmıştım. Hem de çok... Ama...

Onca değerli kitap, üzerinde yıllarca emek verilip belgelerle hazırlanmış onca eser varken, ben kim oluyorum, diye düşünüyordum.

Her zaman olduğu gibi...

Israrcı oldunuz.

Yüreklendirdiniz.

Ben de, O'nun hakkında ne kadar yazılsa, O, ne kadar anlatılsa azdır, diye düşünmeye başladım.

Nitekim, çeşit çeşit, değişik çizgilerde çocuklar ve büyükler için yazılmış pek çok değerli eser var.

Böylece geldik, elinizde tuttuğunuz kitaba... Benimkini, o kocaman ummanda bir damla gibi düşünün lütfen.

Umarım o akılcı ve övgüye değer isteğinize cevap verir.

Umarım Serra'nın yaşadıklarıyla eğlenirken, sizin için gerçekten önemli olan bu konuda bildiklerinize bir şeyler daha eklenir.

Zaten tüm kitaplarımda, biz karşılıklı bunu yapmıyor muyuz?

Yani, eğlenerek bir şeyler öğrenmiyor muyuz?

İşte burada da bunu yapacağız.

Üstelik bu kez bizlere, tüm yaptıklarıyla,

Aydınlık bir dünya...

Aydınlık ve onurlu bir yaşam biçimi sunmuş olan Mustafa Kemal Atatürk hakkında bildiklerimize bilgiler katacağız. Hepinizi sevgiyle kucaklıyor, iyi okumalar diliyorum.

Mersin
13 Aralık 2009

13 Haziran, Cumartesi

Olamaz ya, olamaz... Bir bu eksikti.

Şurada çocuğumuza, evimize, işimize yetişeceğiz diye ölüp bitiyoruz.

Adam (yani Özgür Bey) tutuyor müjdeyi veriyor!!!

Uzuuuun yıllardır görmediği bir amcası varmış. Almanya'da...

Onun da bir kızı varmış.

İşte bu kız şimdi baba yurduna geliyormuş.

Tamam, hoş geldi, sefalar getirdi.

Vatana millete hayırlı olsun.

Da...

Bundan bize ne kardeşim, bize ne...

Öyle değil mi... Lakin...

İş öyle değil sevgili defterim.

Bu kız -dikkat dikkat- bizde kalacakmış. Buyrun bakalım.

Olay nasıl gelişti dersen...

Dün akşam mutlu bir vaziyette Selin'le Baby TV'nin karşısına geçmiş, onun mamasını yedirirken...

Evimin direği gülücükler saçarak kapıdan içeri girdi. Her zamanki gibi çantasını kanepenin üstüne fırlattı ve "Nasıl bakalım benim kızlarım," diyerek yanımıza geldi.

Selin'in yüzünü görmeliydin sevgili defter. Babasını görünce nasıl da agu'lar, gugu'lar yapıyor, o kısa tombul kollarını nasıl da babasına uzatıyor, beni kucağına al dercesine...

Özgür, Selin'i kaptığı gibi havalara kaldırdı. Bu kez keyif çığlıklarıydı yükselen. Babası onu döndürüyor, karşılıklı gülüşüyorlar. Selin'in yanakları pembe pembe... Özgür öpücüklere boğuyor kızını. Onları seyretmeye doyamıyorum.

Benim çifte aşkım onlar.

Onları izlerken hep şükrediyorum, Tanrım bana bunu yaşattığın için sana binlerce teşekkür, diyorum içimden.

"Öpüşüp koklaşmanız bittiyse, yemeğimize devam edebilir miyiz?"

"Bak anne ne diyor canım," deyip Selin'i mama iskemlesine oturttu Özgür.

Sonra gelip yine her zaman yaptığı gibi tepeme bir öpücük kondurdu.

"Sıra bana geldi sonunda," dedim.

O güzel gülüşüyle gülümsedi, yanıma oturdu. "Eee, anlatın bakalım, nasıl geçti gününüz?"

"Selin artık gündüzleri daha az uyur oldu."

"Büyüyor kızım benim."

"Bu da benim zamanım azalıyor anlamına gelir. Bildiğin gibi ne yardan geçebiliyorum, ne serden."

"Üzülme canım," dedi elimi okşayarak, "bir süre sonra her şey daha bir rayına oturacak, senin de kendine ayırdığın zaman artacak."

Ah, ah! Kadınların işi ne zormuş meğer. Anne olunca bunu daha iyi anladım. Bir yandan tüm yüreğinle bebeğinle birlikte olmak, ağladığında kucağına alıp avutmak istiyorsun, ona kıyamıyorsun. Güldüğündeyse yanında olup o tatlı anları paylaşmak, büyüme sürecinde yaşanan 'ilk'lerin hiçbirini kaçırmamak için çırpınıyorsun. Ve bütün bu yaşananlardan büyük ama çok büyük mutluluk duyuyorsun.

Öte yandan...

Bir mesleğin var.

Yıllarını verdiğin...

Okuduğun, öğrendiğin...

Daha sonra o konuda iyi bir iş bulmak için uğraştığın...

Ve sonunda o işi bulup deliler gibi çalıştığın...

Gece gündüz demeyip bayram, hafta sonu demeyip geç saatlere kadar çalıştığın...

Bunca emekten sonra, eh, bundan da vazgeçemiyorsun, doğal olarak.

Tam bir ikilem...

Erkeklere çok imreniyorum.

Onların böyle ikilemleri yok.

O, çalışıyor. Nokta.

Çenemi okşadı Özgür, "Pek bir dalgınız bakıyorum, oysa sana müthiş bir haberim var," diyerek beni o müthiş (!) habere hazırladı.

"Yaaa, neymiş bu son dakika haberi?"

Selin'in ağzını silip kucağıma aldım ve fırsattan istifade onu sıkı sıkı bağrıma bastım.

Duramıyorum, onu yumuşturmadan duramıyorum. Zorla değil ya...

Sonuçta, ikimiz de gözlerimizi dikip 'babamız' ne diyecek diye beklemeye başladık.

Böyle sevinçli olduğuna göre güzel bir haber olmalıydı. "Bir süre için daha kalabalık bir aile olacağız."

Hoppalaaa...

Bu da ne demek şimdi...

Özgür neşeli neşeli (gerçi bu şen şakrak hali biraz ortamı ısıtmak için gibime geldi ya, neyse...), "Benim Almanya'da yaşayan bir amcam var, biliyorsun," dedi ve ekledi, "amcam diyorum ama o aslında uzaktan bir akraba."

Eyvahlar... Amcayla mı kalabalıklaşacağız yoksa, diye bir kuşku havada uçuşmaya başladı.

"Uzun yıllar önce gitmişti. Çalışkandır, akıllıdır. Nitekim şimdi başarılı bir iş adamı oldu, büyük bir oteli var."

"Ne güzel," dedim.

Bu başarı öyküsünden çok, olayın bizimle ilgili bölümünü merak ettiğimi sana itiraf etmeliyim, sevgili sırdaşım.

"İşte bu amcamın bir kızı var, orada doğdu, orada okula gitti. Buraya küçükken birkaç kez gelmiş, o kadar. Geçenlerde amcam arayıp kızının ülkesi hakkında bir fikri olmadığı, kendisininse işleri nedeniyle onu Türkiye'ye götüremediği konusunda yakındı."

"Peki annesi yok mu bu kızın? Babasının zamanı yoksa annesi getirebilirdi pekâlâ."

"Annesi Alman."

"Ah, zo..." diye filmlerden edindiğim Almancamla dalgamı geçtim ve ekledim. "Anlaşılan amcanın eşi de Türkiye'ye fazla bir ilgi duymamış bunca yıl."

Ellerini havaya kaldırdı Özgür, "Valla bilirsin ben bu tür konulara hiç girmem."

"Sonuç?"

"Sonuçta, amcam Aysun'un..."

"Kızın adı Aysun mu?"

"Evet. Aysun'un bizde kalıp kalamayacağını sordu. Ben de, elbette amcacığım, dedim." Boynunu büktü. "Ne diyebilirdim ki..."

"Kaç yaşında Aysun?"

"On altı-on yedi yaşlarında olmalı."

N'olursun sevgili defterim, beni konuksever olmamakla suçlama. Ama... inan o an başıma balyoz yemiş gibi oldum.

Düşünsene... küçük evimizde ancak idare ediyoruz. Yani, yatılı misafir ağırlayacak durumda değiliz.

Bir konuk odan olur, onun ayrı bir banyosu olur. Tamam o zaman...

Hadi diyelim bir yerde yatırdık.

Ama evde bebek var yaa... Bir bebek...

Bu ne demek biliyor musun?

Bu, gece hayatımız son derece renkli geçiyor, demek.

Belli belirsiz saatlerde uyanan bir bebek. Bazen on beş, bazen kırk beş dakikalık bir ağlayıştan sonra zar zor uykuya dalan bir bebek.

Yanıp sönen ışıklar, koridorda, salonda atılan voltalar, bez değiştirme sırasında kopan feryatlar...

Ve böyle bir ortamda...

Bir yabancı kız...

Salondaki kanepede...

Uyumaya çalışıyor!

Manzarayı görebiliyor musun?..

"Ama Özgür," dedim inildercesine.

"Çok haklısın hayatım, çok. Ama amcama nasıl kızını evime alamam, derim."

"Hayır, evde rahat bir ortam olur, bir konuk odası filan, çeker kapısını oturur, uyur, ne bileyim... Ama şu durumda...

"Bak mesela Selin ağladığında, sen uyanmayasın diye onu kapıp salona kaçıyorum ve orada kucağımda uyutup sonra yatağına getiriyorum. Oysa şimdi salonda Aysun olacak."

Sustum.

Gözlerimin dolduğunu hissediyordum. Çok canım sıkılmıştı, çok...

Zaten uykusuzum, yorgunum; bulabildiğim zaman kırıntılarında da işime yetişmeye çabalıyorum. Kendimi elinde bilmem kaç tane topu çeviren sirk cambazları gibi hissediyorum. Ve şimdi bu milimi milimine yaşanan ortama yabancı bir faktör giriyor.

"Peki, ne kadar kalmayı düşünüyormuş konuğumuz?"

Özgür bana cesaret vermek istercesine kolunu omzuma attı. "Aysun'u bilmem ama babası yazı burada geçirmesini istiyor."

Olamaz!

Olamaz!

Yazı geçirmek ne demek... Günler değil, aylar demek... Yani şöyle bir hafta, on beş gün değil. Tam bir karabasan...

"Ve," diye hemen ekledi Özgür, her şeyi bir an evvel söyleyip kurtulmak istercesine, "amcamın bizden asıl istediği, daha doğrusu rica ettiği, kızına ülkesini tanıtmamız. Türkiye hakkında bilgisi yok, diyor."

"Ohooo, misafir etmek bir yana, bir de turist gezdireceğiz desene..."

Beni duymamış gibi devam etti Özgür. "Tüm masraflar ona ait olmak üzere, ülkemizin özel yerlerini gezdirmemizi, bu arada tarihimizden söz etmemizi istiyor. Senin turizmci olduğunu bildiğinden..."

"Aman ne güzel," diye lafını kestim, "bir bebeğimiz olduğunu da biliyor mu amcan?"

"Biliyor, biliyor," diye başını salladı Özgür, "ona durumumuzu anlatmak bakımından ben söyledim."

"Peki, amcan ne dedi?"

"Öyle sıkıntı içindeydi ki... Bana, inan Özgürcüğüm, sizlerden böyle bir şey isterken utanıyorum ama kızım ülkesine o kadar yabancı ki... Onu da kınayamıyorum, bu bizim kabahatimiz. Ne edip edip onu hiç olmazsa iki üç yılda bir Türkiye'ye getirmeliydik ama biliyorsun, eşim Alman ve Türkiye'ye uyum sağlayamadı. Bunun için onu suçlamıyorum. Bir insan bir yere ısınır veya ısınamaz. Pek çok Alman dostumuz var Türkiye'ye bayılan ve her yazı orada geçiren; ama benim eşim ısınamadı işte.

"Bana gelince, işlerim nedeniyle, bu yıl da geçsin gelecek yıl götürürüm diye diye bu noktaya geldik.

"İnan, siz benim son umudumsunuz. Daha fazla büyümeden, bu yazı bir aile yanında geçirirse, bir yakınlaşma olur, bu arada da az da olsa tarihini, kültürünü öğrenir, ülkesine ısınır, beklentisi içindeyim, dedi. İşte bizden ricası bu..."

"Başka..." diye dalgamı geçtim.

"Ha, bir de..." diye ciddi ciddi devam etmez mi...

Resmen ölecektim!

"Amcam, kızım Atamız hakkında da doğru dürüst bilgiye sahip değil. Ona, özetle de olsa, Atatürkümüzü ve yaptıklarını öğretirseniz ayrıca minnettar olacağım, dedi. Ve bunu özellikle vurguladı."

"Demek özellikle vurguladı. Aman ne iyi... Özgürcüğüm, darılma ama bir sorum olacak sana."

"Sor hayatım." Beni yatıştırmak için ağzından bal damlıyordu zavallı sevgilimin.

"Madem amcan bu derece endişeli ve bu onun için bu kadar önemli, neden iş hayatından azıcık özveride bulunup kızını elinden tutup kendi ülkesine kendi getirip gezdirmiyor, tarihini ve Mustafa Kemal'i tanıtmıyor?"

Özgür sıkıntılı sıkıntılı içini çekti. "Tam da senin bu sorunu yanıtlarcasına, bu aralar kızıyla arasının iyi olmadığını söyledi."

"Yaa, neymiş sorunları?"

"İnce ince anlatmadı ama bir erkek arkadaş meselesi varmış filan..."

"Özgürcüğüm, şunu doğru dürüst anlatır mısın?"

"Canım işte o yaşlarda olan şeylerden... Aysun'un bir sevgilisi varmış..."

"Sonra?"

"Sonrası... amcam bu delikanlıyı beğenmiyor, ya da ne bileyim işte, bir sebeple Aysun'un arkadaşlık yapmasını istemiyormuş. O nedenle de bir taşla iki kuş vurmak misali hem ülkesine ısınsın istiyor hem de biraz uzak kalıp buralarda yeni arkadaşlar edinirse, ondan vazgeçebilir diye umut ediyor. Ayrıca bu koşullarda birlikte geziye gitmenin kızına da ona da keyif vermeyeceğini, üstelik aralarındaki gerginliğin daha da artacağından korktuğunu ekledi."

"Demek kızcağız sürgün ediliyor buraya."

"Sürgün mü, değil mi bilemem," diye homurdandı Özgürcüğüm. Hiç de gelemez böyle sıkıntılı ya da karışık durumlara.

"Peki, amcan o delikanlıyı neden istemiyormuş, söyledi mi?"

"Valla Serra, ne ben sordum ne de o söyledi. Ayrıca böyle konulara karışmaya hiç niyetim yok, hem de hiç. Onu gezdiririm, elimden geldiğince bilgilendiririm, sonra da gün gelince evine yollarım."

Selin kucağımda kıpraşmaya başlamıştı. "Selin'in uykusu geldi. Banyosunu yaptırıp uyuttuktan sonra konuşmamıza devam ederiz."

"Ben de sofrayı hazırlar, yemekleri ısıtırım," dedi benim biricik sevgilim.

"Acıkırsan beni bekleme. Biliyorsun, bu uyutma faslı bazen uzun sürebiliyor."

"Seni sonsuza dek bekleyeceğimi biliyorsun," dedi gözlerimin içine bakarak.

Ah Özgür, ah...

Böylece bizim bebişin odasına yollandık. Onu yatırıp soydum, o pembe topuklarını, bezelye tanelerini andıran ayak parmaklarını öptüm, öptüm, öptüm.

Biliyor musun sevgili defter, Selin'i öperken ağzım sulanıyor, resmen ağzım sulanıyor.

O yumuk kolları, gıdısı, gıdıklayınca başını yana eğerek kıkır kıkır gülmesi, arada bir keyif çığlıkları atması...

Olamaz böyle bir güzellik.

Böyle bir tatlılık...

Selin'le öpüşüp koklaşmak sakinleştirmişti beni. Banyosunu ılık suyla doldurdum, bebe şampuanıyla da suyu köpürttüm. Bayılıyor köpüklere... Ve de suda yüzen oyuncaklara... Ördeklere, balıklara, toplara... Rengârenk her biri...

Onu küvete oturttuğumda tombul elleriyle köpükleri yakalamaya çalışıyor, suları fışkırtıyor, ağzına burnuna su kaçınca bir an duruyor, sonra aynı hızla suyla oynamaya devam ediyor.

Artık yıkandık mı desem yoksa sularla mı oynadık, bilemiyorum. Sonunda kurulanıp pijamalar giyildi. Işıklar söndürüldü, uyku müziği kondu ve Selin kucakta sallanarak, onun o küçük odasında bir ileri bir geri yürüyerek uyku moduna geçmesi sağlandı.

Yürüdüm, yürüdüm, yürüdüm.

Kollarım ağrımaya başlamıştı ama o da uykuya dalmak üzereydi.

Gözleri kapanıyor, nefesi uyku temposuna giriyordu ki...

Üst kattan gümm diye bir ses.

Ve...

Anında açılan gözler... Korku dolu bakışlar...

Acaba ağlasam mı dercesine kıvrılmış bir alt dudak... "Uyu tatlım," diye fısıldadım, "önemli değil." İçimdense üst kattakileri bir elime geçirirsem... diyordum.

Derken... İlerlerden cart cart klakson sesi... Ve yine aralanan gözler.

Hani korna yasağı vardı. Şeytan diyor, çık sokağa, döv o korna çalanı...

Biliyor musun sevgili defter, şu Selin'i uyutma meselesi sonucunda ne kadar gürültücü bir toplum olduğumuzun daha bir farkına vardım.

Neyse, haydi bakalım al baştan, yürümeye başladık, Selin kucağımda.

Yürü, yürü, yürü.

Kol değiştir.

Yürümeye devam...

Ve...

Sonunda uyudu benim tatlı kızım.

Amma... öyle uyudu diye hemen yatağa koymak yok. Uyku derinleşmeden yatağına koyarsan uyanıverir.

Bunu da acı tecrübeler ve bol okumalar sonucu öğrenmiş bulunuyorum. Sonuçta, bir süre daha yürümeye devam.

Biliyor musun canım sırdaşım, Selin sayesinde kollarım bayağı güçlendi, ağırlıklarla çalışmama gerek kalmadı.

Şaka, şaka...

Neyse, sonunda onu yavaşça yatağına koydum. Melekler gibi uyuyordu.

Bir süre seyrettim onu. Sonra bir gölge gibi dışarı süzülüp Özgür'ün yanına geçtim.

Canım benim, soframızı, hem de terasa hazırlamış, salatayı yapıp yemekleri hazır etmişti.

"Sen otur, ben yemeği getireyim," diyerek mutfağa doğru seğirtti. Bu arada ben de Selin'in diyafonunu açıp kendimi koltuğa bıraktım.

Gece ne güzeldi.

Yıldızlar pırıl pırıldı. Hafif bir esinti yüzüme dokunup geçti.

Özgür gelip karşıma oturdu.

Bir süre sessizlik içinde yedik yemeğimizi, ikimiz de günün yorgunluğunu çıkarıyorduk sanki.

"Bak canım," diye konuşmaya başladı Özgür, "az önceki konuya dönmek istiyorum. Canının sıkıldığını biliyorum ve sana yerden göğe kadar hak veriyorum. Ama ne yapabilirdim, sen söyle. Amcama nasıl hayır diyebilirdim."

Yalvaran gözlerle bakıyordu bana.

"Haklısın, öyle bir şey diyemezdin," sözcükleri çıktı ağzımdan kırık dökük.

"Ama bak," dedi Özgür, "bu konuda tüm sorumluluğu ben üstleneceğim. Sana hiç yük olmayacak, söz."

"Nasıl olacak bu?"

"Onunla ben ilgileneceğim. Bir kere tarihle, özellikle Atatürk'le ilgili konuları ben öğreteceğim. Sonra, İstanbul'da gidilmesi, görülmesi gereken yerlere ben götüreceğim, sen onunla hiç uğraşmayacaksın. Evde de kendi kendini meşgul edebilir. Küçük bir kız çocuğu değil ya bu, koskoca bir genç kız."

"Böylece sen kendi programını aynen yürütecek, Selin'le ve işinle ilgileneceksin. Başka hiçbir şeyle uğraşmanı istemiyorum. Aysun tamamen benim projem olacak."

Dayanamadım, gülmeye başladım. "Alemsin Özgür."

"Ne var şimdi?"

"Aysun benim projem, lafına gülüyorum."

"Ne yapayım, amcam duymasın ama başa gelen çekilir. Madem bir işi üstlendik, bari efendice elimden geleni yapayım, diye düşünüyorum."

"Haklısın canım," dedim, "şöyle bir düşününce, madem bir işi üstlendik, el ele verip gülümseyerek yapalım da emekler boşa gitmesin. Hem yapıp hem surat edince, herkes mutsuz oluyor. Oysa yutkunup güler yüzle o işi yapınca, minnet duyguları ve teşekkürlerle olayı toparlıyorsun."

"Benim sevgilim, ne kadar da akıllıdır."

"Hadi, hadi..."

"Sahi söylüyorum, sen hem yüce gönüllü hem de akıllı bir kadınsın. Ama..." dedi parmağını sallayarak, "çok çok kararlıyım, Aysun'la ben ilgileneceğim. Amcamın tüm isteklerini ben yerine getireceğim, sen sadece günaydın, nasılsın, diyeceksin, o kadar."

Sonra ayağa kalktı. "Ve şimdi gecenin sürprizi..."

"Bugün daha fazla sürpriz kaldırabileceğimi sanmıyorum."
"Ama bu, karamelli dondurma olursa, ne dersin?"
"Oley, derim."
İşte sevgili defterim, durumlar böyle.
Görüyor musun, neler geldi başıma.
İşin yoksa şimdi sivilceli, ucubik bir kızla uğraş.
Baksana, babasıyla da takışık vaziyetteymiş.
Kesin bunalımlı, aksi bir şeydir.
İsyankâr havalarda...
Bunu mu çekeceğiz şimdi.
Üff ya, üf...
Öte yandan Özgür'e de acımadan edemiyorum. İki ateş arasında kaldı garibim. Bir yanda adeta yalvaran bir amca, öte yanda burnundan üfleyen bebekli bir kadın...
Beni tavlamak için karamelli dondurma almış gelmiş.
Canım benim yaa...

16 Haziran, Pazartesi

Ohh, baş başaaa... Sakiiin...
Bir üç saat geçirmek meğer ne güzel şeymiş! Unutmuşum! Resmen unutmuşum! Dün gece annem Selin'e baktı, biz de sevgilimle tıpkı eski günlerdeki gibi sinemaya gittik. Tabii ki dokuz matinesine... Daha öncesi düşünülemez bile.
Selin'i yedirmek, yıkamak ve uyutmak -asıl uyutmak- bayağı zaman alıyor. Bu işleri yaparken anneme epeyce bir

dertlendim, yani gelmesi beklenen meşhur misafirimizden yakındım.

Tam da beklediğim gibi damadına arka çıktı. "Ama Serracığım, böyle bir durumda ne yapabilirdi Özgür!"

"Sen de hemen onun tarafını tutarsın," dedim bir hışım. "Pekâlâ da, amcacığım, canım benim, evimiz küçük, sadece ve sadece biz sığıyoruz, bir de bebeğimiz var biliyorsun, bu işi bir başkası yapsa olmaz mı, diyebilirdi."

"Diyemezdi çünkü bunu önerebileceği başka bir akraba yok anlaşılan."

"Of of..."

"Serra, artık olmuş bir kere. Ve madem iş başa düştü, en iyisi bunu içine sindirmen ve güler yüzle elinden geleni yapman."

"Zaten ben de Özgür'e aynen böyle dedim de, bayıldı, bayıldı. Ne yüce gönüllülüğüm kaldı, ne akıllılığım, ne harikalığım..."

"Gördün mü bak, nasıl minnet duymuş sana."

"İyi de ben o sözleri söyledim ama içimden kendi kendime hiç de öyle konuşmuyorum."

Annem, uzatma dercesine başını salladı. "Dedim ya, sindirmeye bak. Yoksa hem kendini harap edeceksin hem de yapılanlar bir işe yaramayacak." Ve sordu. "Ne zaman geliyor bu kız?"

"Haziran sonunda galiba."

"Pek bir şey kalmamış desene."

"Öyle," dedim derin derin içimi çekerek.

Annem, "Hem sen bırak bu lafları da sana şimdi vereceğim habere kulak ver," dedi konuyu kapatmak istercesine.

Ama gözleri öyle bir parlıyordu ki, "Hayırdır," demekten kendimi alamadım.

"Sırma ikinci bebeğini bekliyor."

"Ne diyorsun anne," diye zıpladım yerimden, "işte bu harika."

"Evet," dedi annem, "Murat'la Defne de çok sevindiler."

"Bak sen şuna! Böyle bir haberi ilk benim duymam gerekmez miydi? Herkesin haberi var, benim yok. Bunun hesabını sormaz mıyım ben ona."

"Yok, yok, haksızlık etme, bizlere de dün haber verdi zaten. Seni aramış ama uykusuz bir gecenin ardından Selin'le birlikte uyuyormuşsunuz. Bu durumda seni uyandırmak istememiş."

"Ve tabii ki Pembe de, her zaman olduğu gibi, mesajı bana iletmedi."

"Neyse, daha sonra ararsın onu."

"Anne bak, babaannemin dedikleri oluyor. Orada boş boş oturacağına peş peşe çocuk doğursun, onları büyütsün demişti de, Sırma nasıl kızmıştı.

"Sahi, babaannem nasıl? Ona bakan hanımdan memnun mu?"

"Şükürler olsun, memnun. Geçenlerde aradığımda, o benim sivri dilime alıştı, ben de ona, dedi."

"Mucize! Babaannem evinde bir yabancının varlığına alışmış. Bu bir mucize!"

"Sana sevgilerini yolladı."

"Ah, arayamadım onu..."

"Merak etme, ben ona senin durumunu anlattım, çok anlayışlıydı. Çocuk bakmak, hele de ilk aylarda kolay mı, dedi. Yemesine içmesine dikkat etsin, öyle zayıflayacağım diye yeni moda saçmalıklara uymasın, can boğazdan gelir, dedi."

Tipik babaanneciğim benim.

"Sırmalar ne zaman geliyorlarmış?"

"Galiba eylülde, kocasının izin alacağı zamana bağlıymış gelişleri... Defne şimdiden hazırlıklara başlamış bile."

"Çeşme'ye geçmeden İstanbul'a uğrayacaklar, değil mi?"

"Sanırım önce doğru İzmir'e gidecek, dönüşte bir süre İstanbul'da kalacaklarmış."

Ailenin tüm haberlerini aldıktan sonra, Selin'i anneme bırakıp Özgür'le sinemanın yolunu tuttuk.

Ohh, patlamış mısır kokusunu da bir özlemişim ki...

Tabii Özgür'le el ele film seyretmeyi de...

Üstelik sevgili kocam, aslında kendisinin pek de bayılmadığı ve 'kız filmi' diyerek dalgasını geçtiği romantik komedi türünde bir filme almıştı biletleri.

Koltuğa gömüldüm, patlamış mısır yiyerek doya doya Sandra Bullock'u seyrettim.

Çıkışta, "Eve gitmeden şurada bir kahve içmeye ne dersin," diye sordu ve ekledi, "eski günlerdeki gibi..."

"Bayılırım," dedim, "ama önce bir evi arayayım, yani annemle konuşayım."

"Serra! Bu akşam, anneni bu kaçıncı arayışın, sorabilir miyim..."

"Aman Özgür..."

"Çok ciddiyim, kaçıncı arayışın? Gerçekten merak ediyorum çünkü ne zaman baksam, elinde telefon, Selin'i soruyorsun."

"Abartmayalım Özgür Bey, alt tarafı evden çıktıktan sonra aradım."

"Sözünü kesiyorum ama evden çıkar çıkmaz aramanın mantığını öğrenebilir miyim?"

"Çünkü avukat bey, eğer uyanmış ağlıyorsa ben de geri dönüp onu uyutup içim rahat olarak filmimi izleyebilirim, diye düşünmüştüm."

"Ya da hiç gidemeyecektik."

"Eh, o zaman da kader utansın, derdim."

"Peki, annenin de bir zamanlar anne olduğunu ve seni sağ salim yetiştirebildiğine göre, Selin ağladığı takdirde bununla baş edebileceğini hiç düşünmüyor musun?"

"Öf yaa, Özgür..."

"Tamam, lütfen saymaya devam eder misin?"

"Ne diyordum, evden çıkarken bir, sonra film başlamadan işler yolunda mı diye mesaj attım anneme, yolunda cevabını alınca rahatladım."

"Sonra?"

"Sonra tabii ara verildiğinde... Şükürler olsun mışıl mışıl uyuyormuş."

"Sonra?"

"Bir de şimdi arayacağım, eğer uyanmamışsa biz de gidip huzur içinde kahvemizi içebileceğiz. İşte hepsi bu kadar."

"İnanılmazsın," diyerek başını iki yana salladı Özgür. "Eminim farkında değilsin ama bir yerden dönerken, evi görünce bir hızlanıyorsun ki..."

"Tıpkı atların ahırlarını gördükleri zaman hızlandıkları gibi mi?"

"Şimdi ben ne diyeyim; evet desem kızarsın, hayır desem..."

"Tamam, tamam, mesele anlaşılmıştır."

Eve dönerken de özellikle dikkat ettim nasıl davranıyorum diye. İnanır mısın sevgili defterim, gerçekten de evi görünce hızlandım. Selin'in odasına girip onu görene kadar bir telaş, bir telaş.

Sonra rahatlıyorum.

Oysa yanında mutlaka güvendiğim biri var: Ya Özgür'ün annesi, ya annem... Ama yine de... İşte bu da böyle bir şey.

Büyükler insanın ilk çocukta böyle olduğunu, ikincide çok daha rahat davrandığını söylüyorlar. Sonuçta, sinema çok iyi geldi. Daha sık çıkmaya gayret etmek gerek.

19 Haziran, Cuma

Bu Özgür beni öldürecek! Avukatlık iliklerine işlemiş adamın. İnanılmaz bir şey.

Bak anlatayım da gör, sevgili defterim.

Şimdi Aysun gelecek ya...

Ve amcası Özgür'e onu eğitmesi için ricada bulundu ya...

Artık bizimki bunu bir ciddiye aldı ki bu kadar olur. Dün gece baktım, oturmuş harıl harıl bir şeyler yazıyor.

"Ne yapıyorsun?" diye sordum.

"Aysun'a öğreteceğim konuların başlıklarını hazırlıyorum."

"Ciddi olamazsın..."

"Neden öyle diyorsun Serra, düşün ki bu bir Türk kızı..."

"Dikkatini çekerim –yarı Türk yarı Alman," diyerek sözünü kestim.

"Evet öyle ama Almanlığını biliyor çünkü orada yaşıyor, o kültürün önemli konularını ve şahıslarını da biliyor çünkü orada okula gidiyor."

"Yani bir yanı tamam, ya öbür yanı?"

"Öbür ülkesini ne tanıyor ne de ülkesiyle ilgili önemli konuları biliyor. İşte onun için ben de bütün bunları ona az ve öz şekilde nasıl anlatabilir, nasıl öğretebilirim diye araştırıyor, çeşitli kitaplardan alıntılar yapıyor, notlar alıyorum."

"Hayatım bu kız buraya kurs görmeye gelmiyor. Biraz İstanbul'u gezdirirsin, eline de turistler için hazırlanmış kitaplardan verirsin, bir fikri olur. O yaştaki bir kız için bu kadarı yeter de artar bile."

Başını iki yana salladı Özgür, "Olmaz Serra, madem burada iki ay kalacak, bunun bir anlamı olmalı. Gerçekten bir şeyler öğrenip gitmeli. Yoksa ne diye geliyor ki..."

"Valla senin bu planlarının Aysun'un hiç hoşuna gideceğini sanmam. Bak, demedi deme."

"Ama ben," dedi kendini fena halde öğretmenliğe kaptırmış olan sevgilim, "bunu ona cazip hale getireceğim."

"Nasıl olacak bu?"

"Bir kere onu gezdirerek öğreteceğim. Yani, İstanbul'un kültür açısından önemli yerlerine götürüp oralarda onu

sıkmadan, sohbet havasında bilmesi gerekenleri anlatacağım. Nasıl? İyi fikir değil mi..."

Hevesini söndürmemek için, "İyi fikir," dedim ama aslında bence hiç de iyi bir fikir değildi. Hele de söz konusu olanın, o yaşta bir kız olduğu düşünülünce.

"Sonra," diye devam etti benim sevgili öğretmenim, "onu İstanbul dışında da gezdirmeyi düşünüyorum."

"Ooo, bakıyorum işi büyütüyorsun."

"Tabii ya, iki ay boyunca aynı şehirde, aynı evde tutarsan sıkılır, ilgisini kaybeder."

"Peki, nerelere götürmeyi düşünüyorsun?"

"Ne bileyim, Kapadokya ilginç olur mesela."

"Bak bu güzel olur," dedim. Gözleri parladı bu sözlerim üzerine.

"Mesela Kaz Dağları'na, Antakya'ya götürmek isterim." Durdu, bir düşündü, "Duruma göre bakacağız artık," dedi ve ekledi. "Her gittiğimiz yerde ona bir şeyler anlatacağım.

"Ve –kolay öğrenebilmesi için de şöyle bir yöntem düşündüm."

"İşte bunu duymak isterim," dedim. Gerçekten de nasıl yapacağını merak ediyordum.

"Ben bir defter tutacağım, ona da bir defter tutturacağım."

"Nasıl yani?"

"Anı defteri gibi düşün. Nasıl sen hayatında olup biteni yazıyorsan, Aysun'dan da bir anı defteri tutmasını isteyeceğim. Gördüklerini, benim anlattıklarımı, izlenimlerini, yaşadıklarını, öğrendiklerini yazacak ve bu iki ay sonunda

elinde bu dönemle ilgili anılar ve bilgi birikimi kalacak. Dilediği zaman açıp bakabileceği bir bilgi birikimi...

"Ayrıca bu defteri annesiyle babasına gösterip bakın ben neler gördüm, neler öğrendim, diyebilecek."

"Özetle, bu ayları anımsayabileceği bir günlük olacak."

Sustu, bana bakıyordu.

"Harika bir fikir," dedim, "gerçekten harika. Söze başladığında olmayacak şeylerden bahsettiğini düşünüyordum ama şimdi, Aysun ne der bilmem ama, bence bu çok güzel bir fikir."

"Yalnız, sen de defter tutmaktan söz ettin, o neyin nesi?"

Fikrini beğenmem onu mutlu etmişti, yüzünde kocaman bir gülümseme, beni yanıtladı.

"Ben de Aysun'un bu eğitimi sırasında anı defteri tutacağım. Tabii benimki daha çok neler yaptığım, ona neler öğrettiğim konusunda notlar olacak. Böylece ben de neler yapmışım, ne kadarını öğretebilmişim, bunu görebileceğim."

"Alkışlar Avukat Bey! Ya da sevgili öğretmenim mi desem... Peki, benim rolüm ne olacak?"

"Sen Selinimizle ilgilenmeye devam edeceksin. O güzel yüzünü güler görelim yeter. Aysun'la ilgili her şeye ben bakacağım."

"Şu haline bakıyorum da... inanılmazsın! Erkek çocuk olsa daha bir anlayacağım da..."

Gözlerini dehşete düşmüşçesine açtı.

"Serra! Ayrımcılık yapıyorsun! Kızla erkeğin ne farkı var!"

Eğleniyordu benimle.

"Hem," diye devam etti, "Aysun'la ilgilenmem, Selin'in geleceği açısından bana yararlı olacak. Deneyim sahibi olacağım."

"Haydi hayırlısı," dedim.

Yaa, işte böyle sevgili defterim.

Görüyor musun benim sevgilim nasıl da ilginç fikirlerle dolu...

24 Haziran, Çarşamba

Ah, nasıl da üzgünüm!

Bir yandan gözyaşlarımı silerek bu satırları yazıyorum, bir yandan da Selin'in elime yapışmış minik elini sıkı sıkıya tutuyorum.

Kızımla terasta oturuyoruz.

Az önce Bayan Bella'yla yaptığım görüşmeden geldim.

Ve...

Bana muhteşem bir iş teklifinde bulundu!

Duyunca... uçtum, uçtum!

Koşulları öğrenince bir kez daha uçtum.

Ama...

Sonra...

Durup düşününce...

Yani Selin'in o kocaman gözleri, kuşku dolu bakışları gözümün önüne gelince...

İçim yanarak...

Teklifi geri çevirdim.

Şimdi olan biteni yazayım da, belki biraz teselli bulurum. Bayan Bella beni arayıp bir vakit bulduğunda buraya gel, seninle konuşmak istediğim bazı konular var, deyince ben de Nuran Anne'den bu sabah gelip Selin'e bakmasını rica ettim. Ve kalkıp ofise gittim.

Şimdilik ufak tefek işleri evden idare ediyorum. Selin'e bakacak, güvenilir birini bulunca da tam zamanlı çalışmaya başlayacağım konusunda anlaşmıştık Bayan Bella'yla. Onun için, bu başka bir şey olmalı diye düşünüyordum.

Sevgili ortağım, "Annelik sana yakışmış," diyerek sarıldı bana. Arkadaşlara gelince, ara sıra ofise uğramama rağmen, başta Selçuk olmak üzere bir tezahürat, bir tezahürat.

"Hoş geldin, nerelerdeydin!"

"Selin'i de getirseydin ya..."

"Özlemişiz seni..."

Birden o eski çalışma günlerime dönüvermiştim.

Duvarlarda yenilenmiş ülke afişleri...

Sürekli çalan telefonlar...

Ofise özgü o kâğıt kokusu...

Bilgisayarların yumuşak homurtusu...

O tempo, o dinamizm...

Nasıl da özlemişim.

Bayan Bella'nın odasına geçtik.

İlk sorusu, "Selin'e bakacak birini buldun mu?" oldu.

Eyvahlar!

"Henüz tam anlamıyla güvenebileceğim birini bulamadım," dedim özür dilercesine.

"Şimdi şöyle bir durum var," diyerek hemen konuya girdi.

"Aslında bu epeyce bir süredir gündemdeydi ama ben senin hazır olmanı bekliyordum, rahatça konuşabilelim diye.

"Turizm alanında ABD temelli önemli bir şirket bize küçük bir payla da olsa ortaklık teklif etti."

"Bu harika bir şey!"

Bayan Bella bir de firmanın adını verince artık dayanamadım, yerimden zıpladım. "Bizim şirket için bu müthiş bir fırsat."

"Evet Serra, gerçekten öyle."

"Peki, bu nasıl gelişti? Yani, onlar bizi nasıl buldular? Ah Tanrım, inanamıyorum, çok güzel bir şey bu."

Bayan Bella'nın da yüzü gülüyordu, "Anlatayım," dedi. "Bu şirket ülkemizde butik tur anlayışında çalışanlar arasında bir araştırma yapıyor ve bizimle çalışmaya karar veriyor."

Durdu, gözlerini gözlerimin içine dikerek, "Bunun ne kadar önemli olduğunun farkında mısın?" dedi.

"Nasıl olmam Bayan Bella, nasıl olmam, baksanıza yerimde duramıyorum."

"İtalya, Fransa ve Yunanistan'da birlikte çalıştıkları acenteler var. Sanırım Avrupa'da, Akdeniz çizgisinde işbirliği yapıyorlar, biz de bunun uzantısı oluyoruz."

İçim içime sığmıyordu. Muhteşem bir teklifti bu. Hangi acente olsa, fesini göğe atardı böylesi bir işbirliği için.

"Şimdi," dedi Bayan Bella elindeki kalemle oynayarak, "bu iş için ayrı bir bölüm oluşturmamız gerekiyor. Bu, şirketimizin en önemli bölümü olacak. Böyle büyük ve köklü bir şirketle birlikte düzgün bir çalışma yürütmek her açıdan bizim için yaşamsal. İşte o nedenle işin başına getireceğimiz kişinin kim olacağı konusunda iyi düşünmek gerek.

"Böyle bir sorumluluğun altından kalkabilmesi için iyi bir yönetici olmasının yanı sıra, yaratıcı olup yeni açılımlar da oluşturabilmesi gerek. Tabii, bir de sık sık yurtdışına gidebilmesi gerek. Uluslararası bir şirketle ortaklık daha büyük yükümlülükler getiriyor ne de olsa."

Sustu.

İkimiz de düşünüyorduk. Bayan Bella'nın söylediklerini kafamda evirip çeviriyordum.

"Ve ben," diye konuşmasını sürdürdü.

"Bu görev için..."

Sessizlik içinde dinliyordum.

"Seni düşündüm."

Ne!?

Beni mi düşünmüş! Aman Tanrım, olamaz.

Aslında Bayan Bella'nın doğumdan kısa bir süre sonra işime dönmemi beklediğinin farkındaydım.

Ama böylesi önemli bir teklif...

"Evet," diye devam etti, "seni düşündüm. Bu iş için biçilmiş kaftansın."

"Çok teşekkür ederim... de..." diye kekeledim. Sözcükler beynimin içinde dönüp duruyordu.

Bir yandan böyle bir iş için ölebilirdim ama öte yandan Selin ne olacaktı?

"Selin'i mi düşünüyorsun?"

"Evet Bayan Bella."

O anda onun neler düşündüğünü duyar gibiydim. Doğum için ayrıldığımda, işe döneceğime söz vermiştim. Bunca ay beni beklemişti. Ve ben hâlâ bir bebek bakıcısı bulup işe tam zamanlı olarak dönememiştim. Evet, evden çalışıyordum ama bu aynı şey değildi.

"Güvenebileceğim birini bir türlü bulamadım," diye inildedim.

"Herkes buluyor Serracığım, sanırım sen bebeğinden ayrılamıyorsun. Bunu yapma. Şu anda sana teklif edilen işin bir daha kolay kolay karşına çıkmayacağını benden iyi bilmen gerek."

Birden nasıl ağlamaya başladım, nasıl... Bu hiç profesyonelce bir davranış değildi ama böylesi zorlu bir seçimle de hayatımda ilk kez yüz yüze geliyordum.

Bayan Bella da şaşırmıştı, kalkıp sarıldı bana.

"Özür dilerim canım, seni böyle üzeceğimi bilsem, ağzımı açmazdım. Seni sadece uyarmak istemiştim."

Gözlerimi sildim. "Şu kararsızlığımı bir başkası yapsa, ne salak kadın, böyle bir teklif kaçırılır mı derdim, inanın.

"Ama Selin... Selin'in gözleri, ben bir yere gideceğim zaman öylesine korku dolu oluyor ki... Ve beni gördüğünde nasıl seviniyor, nasıl bana yapışıyor, anlatamam.

"Biliyorum saçma ama o gözler, o bakışlar karşısında eriyorum sanki, o minicik ellerin ellerimi sıkı sıkı tutma-

sı..." dedim ve cümleyi tamamlayamadan yine hıçkırıklara boğuldum.

Öte yandan, kendime şaşıyordum. Bu nasıl bir duygu fırtınasıydı. Bu nasıl bir kontrolsüzlüktü.

Dışarıdan kendime bakarken, hayrete düşüyordum. Belki de doğum sonrasının getirdiği psikolojik bunalımı yaşıyordum.

Bilmiyorum, hiç bilemiyorum.

Tek bildiğim, kendimle ilgili hayretler içinde olduğumdur.

Bu arada Bayan Bella beni teskin etmeye çalışıyordu.

Bir süre sonra kendimi toparladım ve, "Çok üzgünüm Bayan Bella," dedim, "gerçekten... Sizi de üzdüm ama sanırım bu muhteşem teklifi kabul edemeyeceğim. İçim yanarak, çok çok üzülerek kabul edemeyeceğim çünkü şu aşamada hayatımın önceliği Selin."

"Kararına elbette saygı duyarım Serracığım, ayrıca bu senin hayatın," dedi Bayan Bella, "yalnız sana bir sorum var, bunu yılların dostluğuna sığınarak sormak istiyorum."

"Elbette," dedim, "sorun."

"Bu, artık çalışmayacaksın anlamına mı geliyor?"

"Hayır," diye feryat ettim, "hayır! Mutlaka işime dönüp eskisi gibi çalışacağım ama şu sırada Selin o kadar narin ki... Onu korumam gerek, oysa uzağında olursam bunu yapamam duygusu içindeyim.

"O biraz daha büyüyüp güçlenince, ben de işime dönebileceğim. Ama şu sıralarda evden çalışarak ya da esnek bir program uygulayarak hem işten kopmayıp hem de Selin'in yanı başında olabilmeyi yeğliyorum."

"Bunu duyduğuma sevindim," dedi Bayan Bella, "az önce de dediğim gibi, bu senin hayatın ama çalışmaktan vazgeçiyor olsaydın üzülürdüm. Bir kere çalışkan ve yeteneklisin, işinde iyisin, ikincisi de çocukları evden uçup gittiğinde kariyerini bıraktığı için pişman olan pek çok kadın var. Senin de onlardan biri olmanı istemem. Tabii bu da benim fikrim ve seni sevdiğim için söylüyorum. Son kararı ve en doğru kararı kendi koşullarınca yine sen vereceksin."

"Selin azıcık da olsa derdini anlatır hale geldiğinde ya da gerçekten her anlamda güvenebileceğim bir bakıcı bulduğumda kimse beni tutamaz, kesinlikle işime döneceğim."

"Bu durumda," diye içini çekti Bayan Bella, "bu işi üstlenebilecek yeni birini bulmam gerek."

İşte böyle bir konuşmaydı, sevgili sırdaşım. Dönüş yolu boyunca ağladım durdum.

Düşün yepyeni bir bölüm...

Apayrı bir bölüm...

Uluslararası bir çalışma...

Önemli iş gezileri, toplantılar...

Yapılabilecekler... Yeni projeler...

Ve -bütün bunların başında- ben...

İşte böylesi düşünceler içinde anahtarı çevirip eve girdiğimde, Nuran Anne'nin kucağında oturan Selin'le göz göze geldim.

Öyle bir sevinç çığlığı atıp bana doğru uzandı ki, Nuran Anne tutmasa yere yuvarlanacaktı.

İşte o anda, evet, dedim içimden, evet, yüreğimin sesini dinleyerek kendi koşullarım, kendi duygularım çerçevesinde en doğru kararı verdim.

Ve hemen onu kucağıma aldım.

Kuşlar gibi cıvıldıyor, gözleri ışıl ışıl parlıyordu.

"Eh," dedi Nuran Anne, "siz iki sevgili kavuştuğunuza göre, ben de gidebilirim artık. Zaten dünya kadar iş var beni bekleyen..."

"Çok teşekkürler. Nuran Anneciğim, çok," dedim.

Onu yolcu ettikten sonra da çıkıp terasta oturduk. Selin elimi öyle bir kavramıştı ki görmeye değer...

Şu anda bu satırları yazarken bile, bir elim onun elinde.

Ve bu olayda ben şunu öğrendim.

Hayatta tek bir doğru yok.

Herkesin kendi koşullarına göre kendi doğruları var.

Nasıl her evlilik kendine özgüyse...

Nasıl her çift özgünse...

Hayattaki kararlar da aynen öyle.

Etrafıma bakıyorum da...

Kimi çalışabiliyor çünkü annesi bebeğe bakıyor, aile desteği alıyor.

Kimi harika bir bakıcıya denk düşüyor.

Kimi önce çocuklarına bakıyor, onları yuva yaşına getiriyor, sonra da çalışma hayatına dönüyor.

Kimi peş peşe çocuk doğurup hepsini birlikte büyütüyor ve iş yaşamına öyle dönüyor.

Kimi dört beş yıl arayla çocuk sahibi oluyor ve bu arada iş yaşamını sürdürüyor.

Ve daha bir dolu örnek...

Onun için herkesin doğrusu kendine. İşte bugün de böylesine yaşanmış bir gündü sevgili defterim.

Bu arada Aysun'un gelmesine de iki gün kaldı.

27 Haziran, Cumartesi

Evet, artık bir Aysunumuz var!

Ne hoş değil mi?

Şaka bir yana, akşamüzeri Özgür gidip onu karşıladı ve evimize getirdi.

İtiraf etmeliyim ki, daha önce yazmış olduğum gibi hiç de ucubik değil. Açık kumral saçlı, muntazam hatları olan bir kız.

Elinde valizi, salonun ortasında ne yapacağını bilemez halde öylece durması, ne yalan söyleyeyim, içime dokundu.

Yüzünde hüzün vardı. Belki yorgunluktan, belki de buraya gelmeye o kadar bayılmıyordu da babasının zoruyla geldi. Ya da bana öyle geldi.

"Hoş geldin Aysun," dedim. "Hoş bulduk," dedi donuk bir sesle.

"Bak, bu Selin. Selin, bak bu Aysun Abla," diyerek havayı ısıtmaya çalıştım.

Ama Selin, Aysun'un yüzüne bakar bakmaz ağlamaya başlamaz mı...

Hemen Özgür girdi devreye. "Aysuncuğum, ne yazık ki bir konuk odamız yok. Gel sana eşyalarını nereye koyacağını göstereyim," diyerek onu çalışma odasına götürdü.

Gömme dolabın bir kanadını ve iki çekmeceyi Aysun için boşaltmıştım, umarım yeterli olur, diyerek. Sığdı neyse ki...

Bu arada Selin'in mama iskemlesine varana kadar akşam soframızı terasa hazırlamıştım.

Az sonra Aysun üstünü değiştirmiş, rahat, kocaman bir tişört giymiş olarak göründü.

"Gel Aysun, yemek zamanı," diye seslendim ona.

Hiçbir şey demeden robot gibi geldi masaya.

Ohoo, dedim içimden, işimiz var bununla. Böyle surat edip oturacaksa yandık, diye düşünürken...

Gözü Aysun'a takılan Selin'den bir ağıt... Aysun'a bakıp bakıp bir ağlayışı vardı ki, güleyim mi, ağlayayım mı bilemedim.

Öte yandan zavallı Aysun bu şiddetli protesto karşısında köşesine büzüldükçe büzüldü.

"Ama Selin ne ayıp! Aysun Abla evimize gelmiş, yazı bizimle geçirecek, birlikte parka gideceğiz, havuza gireceğiz."

"Benden korkuyorsa kalkayım," dedi Aysun.

Vay efendim, sen misin konuşan!

Aysun'un sesini duyan Selin bu kez avaz avaz ağlamaya başlamaz mı.

Hey yarabbim...

"Hayır canım, sen otur," dedim Aysun'a ve ekledim, "aslında siz başlayın, ben de bu küçük hanımı biraz dolaştırayım da sinirleri yatışsın."

Özgür ise Aysun kendini kötü hissetmesin diye, "Sen ona bakma, ne de olsa bebek. Geçen gün bana da aynı şeyi yaptı," gibi laflar ediyordu.

Sonuçta, Selin'i içerde yedirdim, banyosunu yaptırdım ve kırk beş dakikalık bir mücadeleden sonra uyuttum.

Kendimi balkona attığımda, Özgür'le Aysun sus pus oturuyorlardı. Özgür beni görünce hemen fırladı. "Siz oturun, konuşun, ben senin yemeğini getiririm."

İşimiz iş, diye düşündüm. Selin, Aysun'u her görüşte ağlar, Özgür konuşacak laf bulamazsa...

Haydi hayırlısı...

İki lokma bir şey yedikten sonra yatağım gözümde tütüyordu. Ama ilk gecesinde kızcağızla sohbet etmeden onu yatağa göndermek olmazdı.

"Haydi anlat bakalım Aysun," dedim.

"Ne anlatayım?"

"Bir kere çok güzel Türkçe konuşuyorsun, seni kutlarım."

İlk kez gülümsedi. Küçücük bir gülümseme... Gerçi 'a'ları kalın kalın seslendiriyordu ama gerçekten de Türkçesi düzgündü.

"Teşekkür ederim."

"Nasıl öğrendin bu kadar iyi konuşmayı?"

"Babam..." dedi, duraksadı, sonra devam etti.

"Babam bana Türkçe öğretmeni tuttu, hem de birkaç yıl, çünkü okulda Türkçe seçmeli ders, yani saatleri az. Türkçe öğretmenimle çok çalıştık, ayrıca babam benimle evde hep Türkçe konuşur ve Türkçe cevap vermemi ister."

"E, bravo babana. Kaç kişi bunu başarabilir? Ya annen?"

"Annem benimle Almanca konuşur."

"Valla şanslısın Aysun, iki dili birden öğreniyorsun."

"Bilmem artık..." dedi boynunu bükerek.

"Neden öyle söylüyorsun?"

"Türkçe konuşurken babam o öyle denmez, böyle denir diyerek beni hep düzeltiyor. Almanca konuştuğumda da annem, Türk gibi Almanca konuşma, doğru konuş diye bana kızıyor."

"İşin zor senin," diye güldüm. Aysun ise başını iki yana sallamakla yetindi.

"Öte yandan, iki dili mükemmel konuşuyorsun, az şey mi."

Sonra ona okulunu sordum, bir şeyler anlattı ama o kadar uykum vardı ki, açıkçası anlattıklarının hiçbirini anımsamıyorum.

"Haydi," dedim, "istersen yatalım. Sen salondaki şu kanepede yatacaksın. Kanepe olduğuna bakma, geniş ve rahattır. Bazı geceler Selin'i uyutmakta zorlanınca salonda da volta atarız onunla. Onun için uyanıp da bizi görürsen, bu evde hayaletler mi dolaşıyor yoksa diye korkma sakın."

Yatağını yapmasına yardım ettim, iyi geceler diledim ve yavaşça odama süzüldüm.

Özgür çoktan uykuya dalmıştı bile. Selin uyanmadan ben de hemen yatayım da biraz uyuyayım. Onun ne zaman uyanacağı belli olmaz.

Hadi bakalım, iyi geceler, yedi cüceler.

4 Temmuz, Cumartesi

Bugün bizim kızlar bendeydiler. Böylece Aysun'la da tanışmış oldular.

Melis, Dilek, Esin. Toprak her zamanki gibi meşgul olduğu için gelememişti.

Çoluklu çocuklu bir buluşma olduğundan epeyce bir curcuna yaşandı ama bundan sonra hayatımız böyle...

Aysun yeni bir yüz olunca zavallıyı topa tuttular.

"İstanbul'u nasıl buldun?" dedi Dilek.

"Tam bir fikir edinemedim henüz," diye onu yanıtladı Aysun sakin sakin.

Esin atıldı, "Duyduğuma göre sıkı bir eğitim programı hazırlanmış senin için."

Ve anında kahkahalar yükseldi.

Çünkü onlara sevgili Özgürümün bu işi ne kadar ciddiye aldığını anlatmıştım.

"Seni nerelere götürdü Özgür Abin?"

"Yerebatan Sarayı, Ayasofya, Hipodrom ve Arkeoloji Müzesi..."

"Vay be," dedi Dilek, "Serra'nın anlattığı kadar varmış. Baksana adam tam gaz kızcağızı oradan oraya götürüyor. Geleli daha ne oldu şunun şurasında."

"Daha görülecek çok yer var, diyor Özgür Abi," dedi Aysun. Hiç de mutlu görünmüyordu.

Dayanamayıp lafa karıştım, "Elindeki listeyi bir görseniz."

"Sus sus. Kızcağızın morali iyice bozulacak," dedi Esin. Gülmekten kırılıyordu Melis, "Allah aşkına neler var o listede, söylesene Serra."

"Ciddi ciddi saymamı istiyor musunuz?"

"İstiyoruz! İstiyoruz!"

"Efendim, öncelikle Bizans eserlerini görmeliymiş Aysun. Malum, İstanbul'da Osmanlılardan önce bin yıllık bir Bizans tarihi var. Onun için az önce Aysun'un saydıklarından sonra Kariye Camii, kiliseler, kiliselerden camiye çevrilen yapılar görülecekmiş."

"Ohoo, bu kadar geriye giderse, bu kız Almanya'ya dönemeyecek demektir."

Haydi yine kahkahalar...

"Sonra Osmanlı'ya geçecekmiş. Topkapı Sarayı, Sultanahmet Camii ve diğer ünlü camiler."

"Çocuklar biz gülüp eğleniyoruz ama Aysun hiç de eğlenmiyor," dedi Melis, sonra ona döndü, "Şimdi bırakalım bu konuları da sen söyle bana bakayım, senin bir erkek arkadaşın var mı?"

E, pes valla! Şu Melis nasıl da küt diye böyle özel sorular soruyor. Aysun, Özgür'ün akrabası olduğu halde o da ben de bu tür konulara hiç girmedik.

Üstelik bunu tam üç adet koca kadının önünde soruyor. Zor durumda kalacak kız...

Ama o da ne, Aysun gayet sakin, "Evet, var," diye cevaplamaz mı Melis'i.

Bu kez herkes susmuş, onları dinliyordu. "Ne güzel," dedi Melis, Aysun'a gülümseyerek, "Türk mü, Alman mı?"

"Türk."

"Yaa..."

Hepimiz nedense pek bir şaşırmıştık. Almanya'da yaşıyor ya, kesin çıktığı Almandır gibi bir düşünce herhalde. "Peki, nasıl biri?"

Aysun şöyle bir düşündü, burnunu kırıştırarak, "Nasıl anlatsam... bize pek benzemiyorlar," dedi.

"Anlamadım," dedi Melis.

"Yani bizim evde ben istediğim gibi konuşurum, annemle de babamla da... Kararlarımı da benim vermemi isterler. Karışırlar bana ama çok da baskı yapmazlar."

"E, peki senin erkek arkadaş, o nasıl?"

"Bir dakika," diye araya girdi Dilek, "adı ne bu delikanlının?"

"Furkan."

"Tamam, devam edebilirsin Aysuncuğum."

"Onların evinde sadece büyüklerin dediği oluyor. Çok çok saygılılar büyüklerine, yani annelerine, babaları, büyükanne, büyükbabalarına..."

"Büyüklere saygılı olmak önemli ve gerekli elbette. Bu güzel bir şey ama gene de, onun fikirlerine, düşüncelerine, söyleyeceklerine de saygılı olmak gerek. Öyle değil mi?" dedi Dilek bir nefeste.

"İşte onların evinde," dedi sıkıntılı bir tavırla Aysun, "gençlere pek söz hakkı tanınmıyor. O kadar ki, büyükler konuşurken, bizler lafa karışamayız, diyor Furkan. Oysa bizim evde biz rahat rahat konuşuruz, üçümüz, yani annem, babam, ben. Hatta tartışırız. Bu benim için çok normal."

"Zaten öyle olması gerek," dedi Esin.

"Ama işte Furkanların evinde öyle değil."

"Muhafazakâr aile," dedi Dilek.

"İyi de yıllarca Almanya'da yaşayıp da, evin gencine söz hakkı tanımamak kadar muhafazakâr bir durum olabilir mi?"

"Bunu ben de anlayamıyordum. Ama babam bana anlattı. Bizden iki kuşak önce gidenler, orada birbirlerine tutunmuşlar, kendi kabuklarında yaşamışlar, böylece değişime de hep kapalı kalmışlar.

"Oysa onların geldikleri köyler, kasabalar bu zaman içinde çok değişmiş. Yani Türkiye'de o zamandan bu zamana çok şey değişti, diyor babam. Ama bizim ilk kuşak gurbetçiler ve onların çocuklarının büyük çoğunluğu oldukları gibi kaldılar. Türkiye'deki akrabalarının gerisinde kaldılar çünkü burada hep kendi içlerinde yaşıyor, kapalı bir toplum oluşturuyorlardı. Yıllardır burada yaşadıkları halde Almanca bile öğrenmediler, der.

"Ama şimdi üçüncü kuşak bunun böyle olmasını istemiyor, değişime ayak uydurmak gerek, diyorlar. Gençlerin de artık bazı hakları olmalı, diye düşünüyorlar."

"Peki, bu haklara sahip olanlar var mı?"

Aysun şöyle bir düşündü.

"Söylemesi öyle zor ki... Bazı aileler çocuklarına özgürlük vermek istiyorlar, öte yandan öyle yozlaşmış gençler var ki, bu sefer korkuyorlar.

"Kimisi çocuğumu koruyorum diye bütün kapıları kapatıyor. Kimisi de çok başıboş bırakıyor. Uyuşturucu kullanan arkadaşlarımız bile var."

"Peki sen ne düşünüyorsun bütün bu durumlar hakkında?"

"Bizim durumumuz zor. Bunu ben değil öğretmenlerim söylüyor. Siz diyorlar, iki kültür arasında sıkışıp kalmışsınız. Evde başka konuşuluyor, okulda başka. Mahallemiz-

deki ilişkiler başka, yabancı arkadaşlar arasında başka. Tabii bazılarının kafası karışıyor, saçmalıyor. Kimisi de sadece ailesiyle ve mahallesinde dışa kapalı yaşamaya devam ediyor, eskisi gibi, eski kuşaklar gibi... bana gelince..."

"Evet," diye bekledik merakla.

Aysun ne düşünüyordu acaba?

"Ben, bunun ortası olamaz mı, diyorum. Yani, haklarımız olsun. Evde düşüncelerimizi söyleyebilelim. Türk ve Alman arkadaşlarımızla rahatça görüşebilelim, erkek arkadaşlarımızın olması sorun haline gelmesin. Ama yozlaşmayalım, kötü ilişkilere girmeyelim, uyuşturucuya bulaşmayalım. Doğru dürüst yaşayalım.

"Yani ben ne Furkan'ın ailesi kadar tutucuları, ne de burası Avrupa diyerek yoz hayat yaşayanları beğeniyorum, ikisinin ortası olsun istiyorum."

"Aferin sana," dedi anaç tavuk Melis. "Akıllı bir kızsın sen. Çok da doğru düşünüyorsun, değil mi arkadaşlar?"

"Evet."

"Çok doğru," sözleri yükseldi hepimizden. "Pekiii," diye yine sözü aldı Melis. "Senin Furkan ne düşünüyor?"

Aysun, garibim, yine sıkıntılı sıkıntılı kıpraştı oturduğu yerde.

"O bana hak veriyor ama..." dedi ve derin derin içini çekti.

"Ailesine de karşı gelemiyor," diye cümleyi onun yerine tamamladı Melis.

"Evet."

Ve bir sessizlik...

Derken Dilek atıldı. "Aman sen de, öyle düşünmüş böyle düşünmüş, dert etme kendine. Nasıl olsa sadece arkadaşsınız."

"Ama..."

Hadi yine bir sessizlik.

Bu kez ne diyecek diye bekliyorduk.

"Ama ben onu seviyorum."

"Ya o?"

"O da beni seviyor." Aysun'un gözleri dolu doluydu.

"İşte size bir problem sevgili arkadaşlar," dedi Melis.

"Niye problem olsun ki," dedi Dilek, "daha yaşları çok küçük. Arkadaşlık ederler, hepsi bu. Evlilik düşünecek halleri yok ya..."

Melis kaşıyla gözüyle Aysun'u işaret ederek, "Valla durum pek öyle görünmüyor bana. Baksana gözler doluverdi," dedi.

Bunun üzerine Dilek gidip Aysun'un karşısına oturdu.

"Siz sadece flört ediyorsunuz, zaten yaşınız da küçük. Bu günlerin tadını çıkarmaya bak. Onun ailesi öyle düşünürmüş, seninki böyle, bundan size ne. Öyle değil mi?"

"Değil!"

Haydiii, yine aldı mı bizi bir şaşkınlık.

"Ama neden?"

Susuyordu Aysun.

"Senin bir derdin var," dedi Melis, "anlat şunu da ferahla. Hem belli mi olur, belki de biz sana yardımcı oluruz." Aysun, Dilek'e dönüp, "Neden, diye sordun," dedi.

"Evet," dedi Dilek, "neden?"

"Çünkü Furkan'ı evlendirmek istiyorlar da ondan."

"Ne!"

"Kaç yaşında bu Furkan?"

"Kim evlendirmek istiyor?"

"Kiminle evlendirmek istiyorlar?"

Bizim kızlar soruları yağmur gibi yağdırıyorlardı.

"Lütfen arkadaşlar," dedim. "Bunlar Aysun'un özel konuları. Onu üzecekse lütfen bu konuda konuşmayalım, soru da sormayalım."

Melis'le Dilek'in bana bir bakışları vardı ki görülmeye değer.

Ama olmaz ki... Ya kız anlatmak istemiyorsa... Almışlar karşılarına sorup duruyorlar.

"Yok Serra Abla," dedi Aysun, "beni merak etme, anlatabilirim. Zaten annemle babam da biliyor meseleyi."

"Yaa..."

Annesiyle babası bildiğine göre mesele ciddi...

"Valla ben hiçbir şey anlamadım," dedi Esin.

"Önce söyle, Furkan kaç yaşında?"

"On sekiz."

"Ay, inanmıyorum!"

"Bu yaşta evlendirilir mi?"

"Okula gitmiyor mu?"

"Lütfen bir susar mısınız," dedi Melis, sonra Aysun'a dönüp "sen de Aysuncuğum bize Furkan meselesini baştan alıp anlatır mısın?" diye ekledi.

"Furkan'la bir yıldır birbirimize deli gibi aşığız."

"Vaayy..."

Ay resmen eski günlere dönmüştük biz koca kadınlar...

"Ama işte, dedim ya Furkan'ın ailesi çok eski kafalı. O, burada bir Alman kızına ya da, onların deyişiyle, açık saçık bir Türk kızına kapılmadan, evlendirmek istiyorlar."

"Hayret bir şey valla..."

"Hem de bugün, bu devirde..."

"Evet Aysun, devam..."

"Böyle düşündüklerini bana Furkan anlatmıştı. Ama son aylarda her şey birden hızlandı."

"Nasıl yani?"

"Onun kiminle evleneceğine karar vermişler."

"Aman yarabbi... Daha şimdiden mi?"

"Evet, on sekiz yaşına girdi ya, artık evlenebilir, vakit geçirmeyelim, bir an evvel, yine onların deyişiyle, başını bağlayalım, diyorlarmış."

"Bunları da sana Furkan anlatıyor."

"Evet. Ve sadece karar vermekle kalmamışlar, şimdi o kızı buraya, yani Almanya'ya getirmek için muamelelere başlamışlar bile." '

"İthal gelin, yani..."

"Aynen öyle."

"İnanamıyorum çocuklar, resmen inanamıyorum," deyip duruyordu Dilek.

"Niye o kadar şaşırıyorsun, şöyle bir etrafına bak, neler neler görürsün," dedim.

"İyi de kardeşim bunlar kaç kuşaktır Avrupa'nın göbeğinde yaşıyorlar, hiç mi bir şey öğrenmediler."

"Demek ki öğrenmemişler," dedi Melis, Dilek'i susturmak istercesine, sonra Aysun'a döndü.

"Şimdi konuyu doğru anlamış mıyım diye soruyorum. Sen ve Furkan birbirinizi seviyorsunuz ama ailesi Furkan'ı başka biriyle evlendirmek üzere harekete geçmiş."

"Evet, gayet doğru anlamışsınız."

"Ve kız gelince de onu Furkan'la evlendirecekler, bu da doğru mu?"

"İşte orası belli değil."

"Neden?"

"Çünkü Furkan, ben seni seviyorum, senden başkasıyla evlenmem, diyor."

"Aslanım benim," dedi Dilek.

Melis ise ona sus işareti yapıp sorgulamasını sürdürdü.

"Peki, bu düşüncesini ailesine söyledi mi?" Aysun sustu, önüne bakıyordu. "Söyleyemedi, değil mi?" diye ısrar etti Melis.

"Evet, söyleyemedi."

"E, n'olacak şimdi," diye yine Dilek girdi araya.

"Bekliyorum," diyerek içini çekti Aysun.

"Neyi bekliyorsun?"

"O kızla evlenmek istemediğini ailesine söylemesini bekliyorum."

"Niye söylemiyor kardeşim, niye söylemiyor. Geçersin babanın karşısına, hiç uğraşmayın, ben kendi gönlümün sevdiğiyle evlenmek istiyorum, dersin, olur biter."

"Aman Dilek, ne kadar da rahat konuşuyorsun," dedi Esin, "hani derler ya bekâra karı boşamak kolay, diye. Senin durumun da aynen öyle."

"Şu söylediğimde ne yanlışlık vardı?"

"Sana söylediğin yanlış diyen yok. Doğru olmasına doğru ama sen burada İstanbul'un en uygar ortamında yaşayıp, ahkâm kesiyorsun. Oraların şartlarında olsan, belki sen de ağzını açamazdın. Ben onu söylüyorum."

"İyi valla, oradaki şartlar böyle diye, susulsun, ana babanın seçtiği, hiç görmediği kızla evlenip mutsuz olsun, yine ağızlar açılmasın... Nereye varır bu?

"Azıcık yürekli olup doğruları konuşmak gerek. Bu benim hayatım, diyebilmek gerek. Genç insan da bunu yapamazsa..."

"Peki Aysun," dedim, "annenle baban ne diyorlar bu işe?"

"Onlar Furkan'la görüşmemi hiç istemiyorlar..."

"Bence haklılar," deyiverdi Dilek.

"Ne diyorlar peki?" diye bu kez ben sürdürdüm soru sormayı çünkü bu bir yerde bizi de ilgilendiriyordu. Evimizde konuk ettiğimiz bu genç kızla ilgili meğer hiçbir şey bilmiyormuşuz.

"Annem de babam da Furkan'a takılıp kalmamdan, eğitimimi tamamlamadan evlenmeye kalkmamdan korkuyorlar.

"Annem çok farklı aile kültürleri içinde yetiştiğimiz için aşk bitince anlaşamayacağımızı söylüyor. Babamsa, ben bilirim böylelerini, bunlar kadını eve kapatır, kendileri gezer tozarlar, diyor. Ama bunu bana kızdığı için böyle söylüyor."

"Yani bu ilişkide sana hiç umut vermiyorlar."

"Hayır vermiyorlar ama biz zaten hemen evlenmeyi düşünmüyoruz ki... İkimizin de okulu var. Önce bir okul bitsin..."

"Bak ne doğru düşünüyorsunuz," dedi Esin.

"Ama şimdi onlar Furkan'ı evlendirmeye kalkınca..."

"İşler karıştı, değil mi?"

"Evet," diye mırıldandı Aysun, "ne yapacağımı, ne düşüneceğimi bilemiyorum. Furkan, lütfen bana zaman tanı, bana güven, diyor."

"Peki, sana bir soru daha soracağım," dedi Melis, "Furkan senin giydiklerine, davranışlarına karışıyor mu? Yani, yok mini etek giyme, makyaj yapma filan diyor mu?"

"Hayır, hayır, o benim hiçbir şeyime karışmaz. Eğitimimi tamamlamamı ister ama bütün bunları söylesem de babamı hiç etkileyemiyorum. Ailesi tutucu, diyor, başka bir şey demiyor. Oysa Furkan hiç ailesi gibi değil."

"İyi de, baksana şu yaşında evlendirmeye kalkıyorlar, sesini çıkaramıyor, demek ki o da böyle düşünüyor."

"Hayır, hayır," diye yine çırpındı Aysun. "Öylesi fikirleri hiç onaylamıyor. Susması sırf ailesine olan saygısından. Onları kırmadan bunu yapmalıyım, diyor," dedi ve içini çekerek ayağa kalktı Aysun, "ben artık gidip defterime gördüğüm yerleri unutmadan yazsam iyi olur."

"Tamam canım."

"Hadi üzme kendini, her şey bir şekilde yoluna girer," diye seslendik arkasından.

"Aman bir de gençlik, gençlik derler," dedi Dilek. "Al sana gençlik... ya imkânsız aşklar yaşanır ya gelecekle ilgili kuşkular..."

"Bakın ben ne düşündüm," dedi Melis, gözleri pırıl pırıl parlıyordu.

"Hiç beğenmedim o tehlikeli bakışları," dedim bir kahkaha atarak.

"Şimdi bunlarınki çıkmaz sokak... Kız üzülüyor, oğlan üzülüyor. Onun için bizler onların büyük ve deneyimli ablaları olarak bir çare bulacağız. Yani, işi biz ele alacağız."

"Eyvahlar!"

"Sus Dilek," diye onu azarladı Melis ve sesini alçaltıp gözlerini kısarak, "çöpçatanlık yapacağız," dedi.

"Ne," dedim, "bir bu eksikti."

"Böyle işlere karışılmaz," dedi Esin.

"Neden karışmayacakmışız, yazık değil mi bu gençlere... Hem ben tuttum bu kızı. Akıllı, zarif, hoş bir kız."

"Ne yapmayı düşündüğünü öğrenebilir miyiz?" dedi Dilek, elleri belinde.

"Fıstık gibi bir delikanlı bulacağım."

"Eee..."

"Ve onu Aysun'la tanıştıracağım."

"Kızım, Aysun, Furkan'ı seviyor, unuttun mu? Ne dedi az önce, Furkan'la birbirimize deliler gibi âşığız. Sen de tutmuş çöpçatanlıktan bahsediyorsun."

"Serra, Aysun kaç yaşında?"

"Sanırım on altı filan..."

"Tamam işte!"

"Ne tamam?"

"Dilekçiğim, bu yaşlarda insan aşka âşıktır, aşka... Bilmem anlatabildim mi? Bugün Furkan'a âşıktır ama yarın

karşısına yakışıklı, kendine uygun, üstelik sorunsuz biri çıkar da ona ilgi gösterirse, ne olur?"

"Ne olur?"

"Bu kez ona âşık olur."

"Melis," dedim, "işin içinde Özgür'ün akrabaları var. Aileler var. Biz hiç karışmayalım, derim ben."

"Aman canım, amma da büyüttünüz. Zaten istediğim gibi birini bulur muyum, bulamaz mıyım bilemem. Bulursam da, nihayetinde bir iki kez bir yerlere giderler, hepsi bu. Ama Aysun, en azından, bir alternatifi olduğunun farkına varır. Eminim amca bey, onun buradaki gençlerle tanışmasını ister."

"Ne diyeyim ben sana Melis!"

"Ne o, üstüne mi bastım Serracığım?"

"Aynen öyle. Amcası Özgür'e kültürünü tanısın filan derken, sizin tanıdığınız bir gençlik grubu varsa, onlarla da arkadaşlık eder gibi laflar da etmiş."

"Bak görüyor musun kızım, ne varsa amca beyle benim gibi eski toprakta var. Aynı şeyleri düşünmüşüz."

"Ama bizim öyle tanıdığımız bir gençlik grubu yok diye hiç üstünde durmadık."

"Adamcağız daha nasıl söylesin size... Neyse, neyse... ben bu işi bir düşüneceğim," dedi, sonra Dilek'le Esin'e dönerek, "Siz de öyle boş boş oturmayın, sağınıza solunuza şöyle alıcı gözüyle bakın," dedi ve bu kez bana döndü. "Evet Serracığım, Bayan Bella'yla yaptığın şu konuşmayı tane tane anlat bakalım."

"Evet, evet," dedi Dilek, sonra bana göz kırptı, "Acı verse de anlat arkadaşım, çünkü meraktan ölüyoruz."

"Ama baştan söyleyeyim," dedi Melis, "kendin ve Selin için en doğru kararı verdiğine inanıyorum. Şu günler geçsin, içinin rahat olacağı bir ortam oluşsun, yine iş hayatına tam gaz dönersin."

"Şirket kaçmıyor ya... Ayrıca, tamamen kopmuş da değilsin."

Canım Melis, nasıl da beni teselli etmeye çalışıyordu.

Böylece sevgili arkadaşlarıma tüm konuşmayı kelimesi kelimesine anlattım. Hep birlikte durumu tartıştık; öneriler, fikirler, temenniler uçuştu havada.

Ve günün sonunda ben kendimi çok daha iyi hissediyordum.

İyi ki böyle dostlarım var, iyi ki...

(Aysun'un defteri)
4 Temmuz, Cumartesi

Bu defteri bana Özgür Abi armağan etti.

Burada gördüklerimi öğrendiklerimi yazacakmışım. Ayrıca teybim olup olmadığını sordu; annem yanına al, demişti. İyi ki almışım.

"Çünkü," dedi Özgür Abi, "sana anlatacaklarım olacak, önce teybe alırsan, daha sonra rahat rahat yazıya dökersin."

Anlaşılan sıkı bir çalışma yapacağız.

Bugün Serra Ablanın arkadaşları geldiler. Hepsi de çok tatlıydı ama içlerinde en çok Melis'i sevdim. Neler sordular neler...

Onlara Furkan'ı anlattım, dinleyişlerinden ve yüzlerinden anladığım kadarıyla Furkan'ı pek beğenmediler gibi... Tıpkı annemle babam gibi...

Oysa Furkan ne kadar iyi bir çocuk. Ve ben onu çok seviyorum.

Onunla her gün konuşuyorum. Angela'yla da konuşuyorum. Angela, Furkan'ın çok üzgün göründüğünü söyledi.

Ayrılalı daha kaç gün oldu, acaba oraya gelsem mi, demeye başladı.

"Deli misin," dedim. "Seninkiler ne der sonra. Ayrıca öğrenirse babam da kıyameti koparır."

"Zaten," dedi, "eminim baban seni benden uzaklaştırmak için oraya yolladı."

Tabii hemen karşı çıktım. "Kaç senedir beni Türkiye'ye göndermek istiyordu," dedim.

Furkan'a böyle söyledim ama bence de babamın beni buraya yollamasının asıl nedeni Furkan'dan bir süre için de olsa uzaklaşmam. Tabii bunun üstüne ülkeni görmeli, tanımalısın fikri de eklenince, bizim evde bir ısrar, bir ısrar...

Böylece ben de buraya geldim. Serra Ablayla Özgür Abi tabii ki bana göre epeyce yaşlılar ama yine de iyiler. Bir tek Selin'le yıldızımız barışmadı.

Beni görünce avaz avaz ağlıyor. Eh, ben de çocuklara bayılmam, öyle olunca ondan uzak duruyorum. Bak benim yerimde Angela olsa, çoktan onu kucağına alıp hoplatmaya başlamıştı bile.

Telefonu kapatmadan dayanamadım, "Senin nişanlın geldi mi?" diye sordum Furkan'a.

"Lütfen senin nişanlın, deme."

"Niye demeyeyim ki... O senin nişanlın değil mi? Herkes öyle söylüyor."

"Nasıl herkes söylüyor, ailemden başka kimse bilmiyor ki..."

"Angela'nın ailesi duymuş."

"Ne diyorsun..."

"Tabii... Ben Angela'ya söylediğimde o bana, ben çoktan duydum ama üzülmeyesin diye sana söylememiştim, dedi."

"Hayret bi şey yaa... Ne dedikoducu insanlar bunlar..."

"Onlara niye kızıyorsun ki..."

"Aysun..."

"Tabii ya... Yalan mı, o kız senin nişanlın olarak anılıyor ve sen sustukça da öyle anılacak," dedim ve telefonu yüzüne kapattım.

Yani sabrediyorum, sabrediyorum ama bazen böyle patlayıveriyorum. Bak benim annem babam Furkan'ı biliyorlar ama onun ailesi beni hiç bilmiyor.

Bir yıldır çıkıyoruz ve Furkan söyleyemiyor.

Niye söyleyemiyor?

Ben o kadar kötü bir insan mıyım?

Ailesi... Hep ailesi...

Şu kız meselesi çıkana kadar daha bir sabırlıydım ama bir de 'nişanlı' çıktı ortaya.

Daha ne kadar dayanırım bilemiyorum.

Serra Ablanın arkadaşlarıyla yaptığım konuşmalar da beni etkiledi sanırım.

Neyse şimdi gördüklerimi yazayım artık.

İşte böyle... Güya bu deftere sadece gördüklerimi not edecektim oysa şu yazdıklarıma baktım da anı defteri olmuş, çıkmış.

10 Temmuz, Cuma

Dün akşam hava şurup gibiydi. Selin de mucizevi bir biçimde çabuk uyumuştu.

Yemekten sonra Özgür, Aysun ve ben oturmuş öylesine çene çalıyorduk, daha doğrusu bu hafta gittikleri yerleri konuşuyorduk.

"Topkapı Sarayı mı seni daha çok etkiledi, Dolmabahçe Sarayı mı?" diye sordu Özgür.

Aysun biraz düşündü. "Topkapı Sarayı... nasıl desem... daha sahici gibi geldi. Yani o günleri anlatması bakımından, başta da harem bölümü... ilginç ama ne kadar karanlık. Orada yaşamak istemezdim. Öbür taraflarsa çok güzel. Hele de o manzara... Ama en çok Kapalıçarşı'ya bayıldım."

"Kapalıçarşı'ya kim bayılmaz ki..."

Özgür, "Biliyor musun, Mustafa Kemal'i konuşma zamanı geldi artık, ne dersin?" dedi.

"Atatürk'ü mü?"

"Evet. Atatürk hakkında bilgin var mı? Bir şeyler öğrettiler mi sana?"

Aysun boş boş baktı. "Babamın verdiği bir kitabı okumuştum."

"Peki, ne biliyorsun onun hakkında?"

Düşündü Aysun.

"Türkiye'yi kurtardı."

"Doğru," diyerek başıyla onayladı Özgür, "başka?"

"Savaşlar yaptı." Sonra önemli bir şey anımsamış gibi heyecanla ekledi. "Büyük savaşta Almanya'yla birlikte savaştı."

"Birinci Dünya Savaşı'nı mı kastediyorsun?"

"Evet."

"Başka?"

"Selanik'te doğdu."

"Başka?"

Düşündü... Düşündü... Düşündü...

"Sanırım bu kadar," dedi Özgür. Aysun da sessizce başını salladı.

"Doğduğu evin pembe boyalı olduğunu ve çocukluğunda dayısının çiftliğinde karga kovaladığını nasıl bilmezsin?" diye dalgamı geçtim.

Şaşkın şaşkın bana bakınca, "Şaka yapıyorum canım, şaka," dedim gülerek.

Özgür büyük bir ciddiyetle, "Şimdi Aysun, haklısın Türkleri kurtardı, ama orada bazı noktaları iyi bilmek gerek," dedi.

"İmparatorluklar kurulur, yükselir, gelişir ve sonra çöküşe geçer. Osmanlı İmparatorluğu da kuruldu, gerçekten görkemli dönemler yaşadı ve sonunda o da çöktü. Osmanlı son iki yüz yılını bu çöküşün sancılarını yaşayarak geçirdi.

"Tabii bunun nedenleri var.

"Dış ve iç nedenler...

"Dış nedenler arasında 1789 yılında gerçekleşen Fransız İhtilali'ni sayabiliriz. Fransız İhtilali'nden sonra milliyetçi akımlar başladı. Milliyetçi akımlar imparatorluk topraklarında ayaklanmalar şeklinde ortaya çıktı. Balkanlar'da, Kuzey Afrika'da yaşananlar bu tür ayaklanmalardı.

"Emperyal devletler de, İngiltere, Fransa, Rusya, Almanya gibi, bu durumu kendi çıkarları doğrultusunda ya açıkça destekliyor ya sadece kışkırtıyordu.

"Ama çöküşün daha önemli nedeni, daha doğrusu asıl nedeni, çağı yakalayamamak, çağa ayak uyduramamaktı. Yani iç nedenler...

"Yeniliklere açık olmamak, akıl ve bilim yolunda gitmemek...

"Yüzyıllar öncesinin yaşam ve düşünce biçimine takılıp kalmak...

"Hurafelerle, fetvalarla, dinsel bir bakış açısıyla devleti yönetmeye çabalamak...

"Yetersiz eğitim nedeniyle sanat ve kültürde geri kalmak, hep geri kalmak...

"Dünyaca kabul gören bilim adamları, filozoflar, sanat insanları yetiştirememek...

"Dünya çapında buluşlar yapamamak, eserler verememek...

"Aydınlanmayı yaşamamış olmak...

"İşte bütün bunların eksikliği o ülkeyi yavaş yavaş geriliğe sonra da çöküşe götürür.

"Bir zamanların güçlü imparatorluğu son iki yüz yıldır bu tür bir çöküşü yaşıyordu.

"Yönetimse kötüydü, hem de çok kötü. Yöneticiler çağa uygun biçimde yetiştirilmediklerinden, çağdaş bir kafaya sahip olmadıklarından, yabancıların oyuncağı olmuştu, Osmanlı Devleti.

"İngiliz'i, Fransız'ı, Alman'ı bizimle diledikleri gibi oynuyor, imparatorluğu nasıl bölüşeceklerinin hesabını yapıyorlardı.

"O özgüvensiz, beceriksiz, öngörüsüz yönetim sonucu kendimizi Birinci Dünya Savaşı içinde bulduk. Ve savaşta bizim bulunduğumuz taraf yenildi. Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandı.

"Böylece ülkemiz İngilizler, Fransızlar, İtalyanlar ve Yunanlılar tarafından işgal edildi.

"Artık en büyük felaketi yaşıyorduk.

"Yabancıların gemileri Boğaza demirlemiş, Yunanlılar İzmir'e çıkmıştı.

"Yönetim yine acizdi.

"Padişah, İngilizlere sığınmış, onlardan medet umuyordu. Bir sadrazam gidiyor, bir sadrazam geliyordu ama değişen bir şey yoktu.

"Atatürk'ün, haklı olarak, hiç hoşlanmadığı 'mütareke basını'ysa ülkeyi bölmek, parçalamak isteyenlerden yana yazılar yazıyor, ülkeyi kurtarmak için çırpınanları aşağılıyor, onlarla alay ediyordu.

"Ve işte bu kara günlerde bir Mustafa Kemal çıktı ortaya.

"Hani derler ya, karanlığın en yoğun olduğu zaman, aydınlığa en yakın olandır, diye.

"Evet, bir Mustafa Kemal çıktı ortaya; bu şartları, bu yenilgiyi kabul etmiyorum, dedi.

"Ve o savaştan yenik çıkmış, perişan, yorgun, fakir halkı, ya istiklal, ya ölüm parolasıyla ayağa kaldırdı.

"Anadolu halkı sonunda gönlüne göre bir lider bulmuştu.

"Sen az önce, Türkiye'yi kurtardı, dedin.

"Doğruydu ama Mustafa Kemal'in yaptığı bunun çok ötesindeydi.

"O, bir millete onurunu iade etmişti.

"Sadece Kurtuluş Savaşı'yla değil, gerçekleştirdiği devrimlerle karanlık çağdan alıp uygarlığın yaşandığı aydınlanmaya taşıyarak, bunu başarmanın onurunu yaşatmıştı halkına.

"Ve bu müthiş başarı tüm dünyanın, batı dünyasının olduğu kadar, Ortadoğu ve Asya ülkelerinin de hayranlığını kazanmıştı.

"Sadece o günlerde değil, bugün hâlâ Atatürk'ten aynı hayranlıkla söz edilmektedir. Örneğin, Lübnan asıllı Fransız yazar, Amin Maalouf, *Çivisi Çıkmış Dünya* adlı kitabında, o yıllarda pek çok kişi yakınırken, Mustafa Kemal'in silaha sarılıp ülkesinden Batılı güçleri kovduğunu, sonra da halifeliği kaldırıp dinle devlet işlerini birbirinden ayırdığını, laik sistemi kurduğunu, Arap alfabesi yerine Latin alfabesini koyduğunu anlattıktan sonra aşağı yukarı şu sözlerle devam ediyor: ***'Halkı da onu izlemiştir. Çok da şikâyet etmeden, gelenekleri ve inançları altüst etmesine izin vermiştir. Neden? Çünkü halkını tekrar gururlandırmıştır. Halka haysiyetini geri veren kişi ona pek çok şeyi kabul ettirebilir.'"***

Özgür sustuğunda ikimiz de onun sözlerine kendimizi ne denli kaptırdığımızın farkına vardık.

Çok duygulanmıştım, çok. Üstelik bunlar benim bildiğim şeylerdi ama zaman içinde insan kanıksıyor. Sonra biri çıkıp bunu böyle anlatınca, vay be, oluyorsun.

"Kusura bakmayın hanımlar, kendimi kaptırıp fazla konuştum. Sıkılmadın ya Aysun?"

"Hayır," dedi Aysun, "çok ilginçti."

"İyi," dedi Özgür gülerek, "çünkü sana anlatacak daha çok şeyim var, onun için sıkılmasan iyi olur."

"Sıkılmadım, sıkılmadım."

Sonra bana döndü Özgür, "Biliyor musun Serra, aslında Aysun'a, Turgut Özakman'ın Kurtuluş Savaşı'nı anlatan *Şu Çılgın Türkler* kitabını almalıyım."

"Evet," dedim, "bende var o kitap ama Aysun'un kendi kitabı olmalı." Sonra Aysun'a döndüm, "Kalın bir kitap ama eline alınca bırakamayacaksın, o kadar sürükleyici."

Veee ayaklanıp, "Arkadaşlar," dedim onlara, "siz sohbete devam edin ama benim gidip yatmam gerekiyor." Böylece onları terasta bırakıp odama kaçtım!

(Aysun'un Defteri)
14 Temmuz, Salı

Bugün Özgür Abi beni Minyatür Park'a, götürdü. Orada Türkiye'nin eski ve yeni önemli binalarının minyatürleri var. Çok güzel.

Hollanda'da da var böyle bir park, okulla gidip gezmiştik.

Sonra, Özgür Abiyle Piyer Loti kahvesine gittik. Kahve gerçekten hoş. Piyer Loti, Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında buralara gelmiş ve pek ünlü olan bir aşk romanı yazmış. Fransızmış. İstanbul'dan, İstanbul yaşamından ve Türklerden söz eden kitaplarıyla Fransa'da büyük ilgi uyandırmış.

İstanbul'un bu bölgesine Eyüp deniyor, Özgür Abi, bu kahveden görünen manzarayı övmüştü bana. Haliç'e bakıyormuş. Ben de baktım ama sadece sıkış tıkış evler gördüm. Ne ağaç var o sokaklarda ne bir şey. Belki eskiden güzeldi. Neyse, bir şey demedim tabii.

Özgür Abi çaylarımızı ısmarladıktan sonra, "Nasıl olsa burada bir süre oturacağız; istersen sana Kurtuluş Savaşı'yla ilgili bir şeyler anlatayım," dedi ve hemen ekledi, "ama eğer istersen... Bak teklif var, ısrar yok. Ben manzara seyredeceğim dersen, hiç itiraz etmem. Alınmam da..."

"Bence iyi olur," dedim.

Öyle ya orada oturup ne konuşacaktık Özgür Abiyle. Eminim o da böyle düşünüyordu.

"İyi öyleyse," dedi ve hemen ekledi, "ama bak peşin peşin söyleyeyim. Ben ne bir öğretmen ne de bir tarihçi kadar bilgiliyim. Sade bir vatandaşım anlayacağın ama babanın isteği doğrultusunda Türkiye hakkında sana bir şeyler öğretebilmek için kendi çapımda kitap karıştırıp notlar aldım. Ben sadece genel bir fikir vermeye gayret edeceğim, sense bunun içini okuyarak dolduracaksın."

"Öff, yine mi okumak... Okulda oku oku bir de tatilde oku..." deyiverdim, kendimi tutamayarak.

"Bak ne diyeceğim," dedi Özgür Abi, oturduğu yerde doğrularak, "buna ders gözüyle bakma! Hiç ilgisi yok. Ne sınava girecek ne de not alacaksın. Bu, senin için hayat boyu gerekli bir bilgi birikimi. Hayat boyu...

"Ne diyordun geçen gün, hatırlasana. Almanlar bizi aşağılıyorlar demiyor muydun?"

"Evet."

"İyi ya işte... Eğer sen kendi tarihini bilirsen, kendi doğrularını bilirsen, kendini savunabilir, o öyle değil, böyle diyebilir, onları bozum edebilirsin.

"Bilgi güçtür! Bilgili insan güçlü insandır!

"Bunu iyi bil.

"Ayrıca senin öyle bir geçmişin, hele de öyle bir Cumhuriyet tarihin var ki...

"Gurur duyacağın bir tarih...

"Başını dik tutmanı sağlayacak, seni geçmişten alıp bugünlere kadar getiren bir tarih...

"İnsan, aynaya baktığında kendisiyle gurur duymak istemez mi?

"Anne babasıyla, ailesiyle gurur duymak istemez mi?"

"Evet, tabii ister," dedim.

"İşte aynı şey ülken ve ülkenin geçmişi için de geçerli.

"Herkes tarihiyle, ülkesiyle gurur duymak ister.

"Ve, sen şanslısın ki, gerçekten gurur duyacağın bir geçmişin, tarihin var. Az önce dediğim gibi, özellikle de Cumhuriyet dönemine giden yolda ve Cumhuriyet döneminde

yapılanlarla gurur duyabilirsin. İnan bana Aysun, abartmıyorum, yakın tarihimizde başarılanlar çok çok az ülkede gerçekleştirilebilmiştir.

"Ama...

"Eğer sen bunları bilmezsen..."

Özgür Abi kollarını iki yana açıp başını salladı.

"Ne işe yaradı onca emek, onca özveri, gencecik hayatlar pahasına kazanılanlar...

"Ne yazık değil mi?"

Başımı sallamakla yetindim.

"Ama sana da yazık! Evet, sana da yazık.

"Çünkü bu bilgiden yoksunsun.

"Dolayısıyla güçlü değilsin!

"Savunmasızsın!

"Kötü niyetlilerin, cahillerin, çifte standartlıların karşısında savunmasızsın.

"Çünkü önce kendi tarihini, sonra da dünya tarihini bilmiyorsun."

Sustu Özgür Abi.

Doğruyu söylemek gerekirse, konuya bu açıdan bakmayı hiç düşünmemiştim."Haklısın," dedim, "bunları kendim için öğrenmeliyim."

"İşte budur," dedi Özgür Abi, "aslanım Aysun! Bak zurnanın zırt dediği yeri nasıl da buldun."

Tabii o zurnalı lafı pek anlamadıysam da, daha sonra sorarım diye düşündüm. Tam aramızı düzeltmişken yanlış bir soru sormak istemiyordum.

"Öyleyse anlaştık."

"Anlaştık, Özgür Abi."

"O zaman gönül rahatlığıyla devam edebilirim.

Ne demiştik son konuşmamızda. Birinci Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle çıktık. Ama ondan önce yaşanan Çanakkale Savaşları var. İşte ondan söz etmeden olmaz. Unutulmaz savaşlardır onlar.

"İngilizler ve Fransızlar, müttefikleri Çarlık Rusya'ya destek vermek ve Türk ordusunun geri çekilmesini sağlamak için Çanakkale Boğazı'na gelip dayandılar.

"Bizim askerlerimiz ise İngiliz ve Fransız gemilerinin boğazdan geçişini engelledi, bunun üzerine onlar da Gelibolu yarımadasına asker çıkararak kara savaşını başlattılar. Bu orduda İngiliz ve Fransız askerlerinin yanı sıra "Anzaklar" diye anılan Avustralyalılarla Yeni Zelandalılar da vardı.

"Tarihin en kanlı savaşlarından biri olan Çanakkale Savaşlarında, bizim kaybımız, aralarında çok sayıda lise ve üniversite öğrencisi de bulunan 250.000 şehit ve yaralıydı, öğrenim gören bir kuşak yitip gitmişti bu savaşta."

"Ne diyorsun Özgür Abi, 250.000 mi?"

"Evet, 250.000 şehit ve yaralı, işte 'Çanakkale Geçilmez' sloganını biz bu şehit ve gazilere borçluyuz.

"İngilizler, Fransızlar da bir o kadar kayıp verdiler. Yaklaşık 500.000 kişi öldü veya yaralandı bu savaşta. Büyük bir zafer kazanmıştık ama ne yazık ki I. Dünya Savaşı'nı kaybeden taraftaydık," dedi içini çekerek ve ekledi, "üstelik onların askeri her bakımdan donanımlıydı, zamanın en modern silahları onlardaydı, giysileri, yiyecekleri, içecekleri vardı.

"Ya bizimkiler... Ayakta çarık, üstte başta doğru dürüst üniforma yok. Yarı aç, yarı tok... Bak sana bu konuyla ilgili bir not. İstersen al sende dursun bu, defterine eklersin," diyerek bir kâğıt uzattı, işte orada yazılı olanlar...

Çanakkale Kahramanları
43. Alay, 1.P.Tb. 1.Bölük
1917 Yılı Yemek Listesi

Gün	Sabah	Öğle	Akşam	Ekmek
15 Haziran	Üzüm hoşafı	Yok	Yağlı buğday çorbası	Tam
26 Haziran	Yok	Yok	Üzüm hoşafı	Tam
18 Tamınız	Üzüm hoşafı	Yok	Yok	Yarım
8 Ağustos	Yarını ekmek	Yok	Şekersiz üzüm hoşafı	Yarım

Not: 21 Temmuz 1911'den itibaren ordu emriyle ekmek istihkakı beş yüz yama indirilmiştir çünkü un ve ekmek kalmamıştır.

"İnanılmaz bir şey bu Özgür Abi."

"Şaşırdın değil mi?" dedi Özgür Abi.

"Hem de nasıl..."

"Böylesi gerçekler insanın yüzünde tokat gibi patlıyor," dedi kendi kendine konuşurcasına. Sonra ekledi, "Bak bir de şiir var Çanakkale'yle ilgili, öylesine anlamlı ki... Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın "Önsözü" adlı şiiri. Bu da bulunsun sende," dedi ve bir kâğıt daha uzattı bana.

Önsözü

Çanakkale
Çağlar üzre destanların özüdür.

Bayraklar dalgalanır ya.
Yel bayrakların hızıdır.
Yiğitlerin sonsuzluk.
Ekmeğidir, tuzudur.

Gök uyur ya buralarda, gök uyanır ya,
Yaşamanın gözüdür.

Hepsi de varır Ankara'ya ovalardan,
Kalanlar, ölenlerin izidir
Deniz deniz, dağ dağ
Yazıdır.

Çanakkale,
Yeni Türkiye'nin önsözüdür.

Özgür Abi, "Çanakkale Savaşları gerçekten de Kurtuluş Savaşı'nın önsözüdür," dedi ben şiiri okumayı bitirdiğimde ve ekledi. "Bütün bu zor koşullarda çarpışanların azmi, onları ateşleyebilen liderleri ve bir askeri deha olan Mustafa Kemal sayesinde bu savaşlar tarihin seyrini değiştirmiş, Atatürk'e de 'Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemal Paşa' unvanını kazandırmıştı. Bu konuyu Nutuk'tan bir alıntıyla

bağlayalım istersen Aysuncuğum," dedi ve not etmem için bir üçüncü kâğıt uzattı.

Üzerinde, 'Mustafa Kemal'e göre Çanakkale' yazıyordu.

"Okur musun, Özgür Abi?" dedim,

"Tabii," dedi ve okumaya başladı.

"'10 Ağustos 1915. Conkbayırı'nı almak ve bütün boğaza hâkim olmak için İngilizler 20.000 kişilik bir kuvvetle günlerce kazdıkları siperlere yerleşmişler, hücum anını bekliyorlardı. Gecenin karanlığı tamamen kalkmış, tan ağarmak üzereydi. 8. Tümen komutanı ve diğer subayları çağırdım.

"'Mutlaka düşmanı mağlup edeceğinize inanıyorum. Ancak siz acele etmeyin evvela ben ileri gideyim. Size ben kırbacımla işaret verdiğim zaman hep birlikte atılırsınız, dedim. Bu durumdan askerlerini de haberdar etmelerini istedim. Hücum baskın tarzı olacaktı. Sakin adımlarla ve süzülerek düşmana 20-30 metre yaklaştım. Binlerce askerin bulunduğu Conkbayırı'nda çıt çıkmıyordu. Dudaklar sessizce bu sıcak gecede dua ediyordu. Kontrol ettim. Kırbacımı başımın üstünde kaldırıp çevirdim ve birden aşağı indirdim. Saat 04:30'da kıyamet kopmuş İngilizler neye uğradıklarını şaşırmıştı. Allah Allah sesleri bütün cephelerde, karanlıkta gökleri yırtıyordu.

"'Her taraf duman içindeydi ve heyecan her yere hâkim olmuştu. Düşmanın topçu ateşi gülleleri büyük çukurlar açıyor, her tarafa şarapnel ve kurşun yağıyordu. Büyük bir şarapnel parçası tam kalbimin üzerine çarptı, sarsıldım, elimi göğsüme götürdüm, kan akmıyordu. Olayı Yb. Servet

Beyden başka kimse görmemişti. Ona parmağımla susmasını emrettim. Çünkü vurulduğumun duyulması cephelerde panik yaratabilirdi. Kalbimin üzerinde cebimde bulunan saat paramparça olmuştu. O gün akşama kadar birliklerin başında daha hırslı olarak çarpıştım. Yalnız bu şarapnel, kalbimin üzerinde aylarca gitmeyen derin bir kan lekesi bırakmıştı. Aynı gün gece yani 10 Ağustos günü beni mutlak ölümden kurtaran ve parçalanan saatimi Ordu Komutanı Liman von Sanders Paşa'ya hatıra olarak verdim. Çok şaşırmış ve heyecanlanmıştı. Kendileri de altın cep saatini bana hediye ettiler.

"'Bu hücumlarda İngilizler binlerce ölü bırakarak tamamen geri çekildi ve Çanakkale'nin geçilemeyeceğini iyice anlamış oldular.'"

"Çok güzel dinlediğin için seni kutluyor ve sana bir dondurma ısmarlıyorum Aysuncuğum. Serra Ablan da tıpkı senin gibi çok güzel dinler."

Güldüm, "İlahi Özgür Abi, dinlemenin de güzeli olur mu?"

"Olur," dedi çok ciddi bir yüzle "ve bu gerçekten önemlidir. Çünkü çoğu insan dinlemez, dinlemesini bilmez. Karşısındaki konuşurken onun aklı ya bir başka yerdedir, ya da gözler fıldır fıldır başka işlerle meşguldür; üstüne üstlük, tamam tamam sen anlat ben seni dinliyorum, derler, alay edercesine."

Birden, "Sahi, çok haklısın Özgür Abi," dedim, "aklıma bir arkadaşım geldi de... O da aynen böyle senin anlattığın şeyleri yapar, sen önemli bir şey anlatıyorsundur, o ya ay-

nayı alır eline, makyajını tazeler, ya saçını tarar ya da çantasının içinde bir şeyleri arar durur. Susunca da, aynı senin dediğin gibi, ben seni dinliyorum, devam et, der. Tabii insanda konuşacak heves kalmaz.

"Zaten o arkadaşımla ilişkimi kestim."

"Neden?"

"E, hep o bana dertlerini anlatıyordu, ben dinliyordum. Düşünüyor, çareler arıyordum.

"O ise ben bir şey anlattığımda ya esniyor ya da az önce anlattıklarımı yapıyordu. Sonra bir gün dedim ki, bu ne biçim arkadaşlık ve bir daha aramadım, o arayınca da atlattım. Karşılaşınca konuşuyoruz ama o kadar.

"Onun için, düşününce, aslında söylediklerinde çok haklısın."

"Güzel dinlemek, daha doğrusu dinlemesini bilmek gerçekten önemli, insanlar dinlemesini bilen kişileri severler."

Dondurmam gelmişti.

Özgür Abi sordu, "Aysun, senin orada iyi arkadaşların var mı? Yani dost diyeceğin birileri..."

Şöyle bir düşündüm. Sahi, benim dost diyebileceğim kim vardı?

"Bu kadar düşündüğüne göre pek yok gibi..."

"Var, var da... dost deyince... bir Angela geliyor aklıma."

"Daha çok Türklerle mi arkadaşsın Almanlarla mı?"

"Hem Türk hem Alman arkadaşlarım var."

"İşte bu çok iyi," dedi Özgür Abi lafın daha fazla uzamasını istemez gibi ve yine dersimize (!) döndük.

"Evet, artık Kurtuluş Savaşı'na gelebiliriz. Atatürk müthiş bir zekâya sahipti, daha da önemlisi akılcıydı. Her adımı atarken araştırır, düşünür ve yapmak istediğini bir mantık silsilesi içinde geliştirirdi.

Nitekim onun düşüncelerini, sözlerini bugün pek çok olayı yaşarken, nasıl da bugünleri görebilmiş diye şaşırıyor, onu hayranlıkla anıyoruz.

Bu noktada çok bilinen bir yorumunu sana okuyacağım. Bak ne diyor,

"'Ben, manevi miras olarak hiçbir ayet, hiçbir dogma, hiçbir kalıplaşmış kural bırakmıyorum. Benim manevi mirasım bilim ve akıldır. Zaman süratle ilerliyor, milletlerin, toplumların, kişilerin mutluluk ve mutsuzluk anlayışları bile değişiyor. Böyle bir dünyada, asla değişmeyecek hükümler getirdiğini iddia etmek, aklın ve bilimin gelişimini inkâr etmek olur... Benim Türk milleti için yapmak istediklerim ve başarmaya çalıştıklarım ortadadır. Benden sonra beni benimsemek isteyenler, bu temel eksen üzerinde akıl ve bilimin rehberliğini kabul ederlerse, manevi mirasçılarım olurlar.'

"Onun düşüncelerinin zamana yenik düşmemesinin nedeni işte bu evrensel ve akılcı düşüncede yatar.

"Kurtuluş Savaşı'na yaklaşımı da böylesi akılcı çizgide sürüp gitti. Savaş alanlarına büyük hayallerle atılmadı. Tarihte gördüğümüz pek çok komutan şan şöhret uğruna ordusuyla adeta kumar oynamış, yüzlerce, binlerce askerinin boşu boşuna ölmesine neden olmuştur.

Bunu Atatürk'te göremezsin, o hep akılcıydı.

Kurtuluş Savaşı'yla ilgili Atatürk'ün bir siyasi, bir de askeri hedefi vardı.

Siyasi hedefi, 'Misak-ı milli sınırları içinde' hür, bağımsız ve çağdaş bir devlet kurmaktı.

Askeri hedefiyse, ülkeyi içten yıpratanlarla, dıştaki düşmandan temizlemekti.

'Savaşta iki cephe vardır. İç cephe ve görünen cephe. Aslolan iç cephedir. Bu cephe bütün vatanın, bütün ulusun meydana getirdiği cephedir.

Görünen cephe, doğrudan doğruya ordunun düşman karşısındaki silahlı cephesidir. Bu cephe sarsılabilir, değişebilir, yenilebilir fakat bu durum bir memleketi ve ulusu mahvedemez.

Önemli olan memleketi temelinden yıkan, ulusu esir ettiren iç cephenin yıkılmasıdır.'

"İşte bu düşünceyle önce içteki isyanlarla ve bunun yanı sıra Meclis'te çeşitli nedenlerle çalışmaları engellemeye çalışanlarla mücadele edilmiş, ülkede bütünlük sağlamaya çaba sarf edilmiş, bundan sonra düşmanla savaşmaya başlanmıştı.

"Özetle Atatürk'ün amacı, barış içinde yaşayan bağımsız, çağdaş ve saygın bir ülke yaratmaktı. Ve Türk ulusunun buna layık olduğuna da yürekten inanıyordu.

"Böylesi bir görüş ve amaç bizlere sadece Kurtuluş Savaşı'nı kazandırmakla kalmadı, Kurtuluş Savaşı'yla

birlikte Türk Devrimi'nin, aydınlanmanın temelleri de atıldı.

İşte Atatürk'ün muhteşem başarısı burada yatar.

Kurtuluş Savaşı'yla birlikte aydınlanmayı getirebilmiş olmak...

Kurtuluş Savaşı'nın sonunda ülkeye çağ atlatmak... Devrimleri gerçekleştirebilmek...

Evet, ne diyorduk, Mustafa Kemal'in amacı belliydi. Peki, ülkenin durumu nasıldı? Bunu da *Nutuk*'un ilk sayfasında şöyle açıklar... dedi, sonra durup bana baktı. "*Nutuk*'un ne olduğunu biliyor musun?"

"Şeyy... Babam söylemişti galiba..."

"Ohoo, bilmiyorum desene şuna. Bak iyi dinle o zaman, Atatürk'ün kendi kaleminden çıkan bu eser, yine Atatürk tarafından Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1927 yılında Ankara'da toplanan ikinci kurultayında altı günde okunan tarihi bir hitabeye dayandığı için *Nutuk* adını almıştır. *Nutuk*'ta Kurtuluş Savaşı'nı ve o günlerde yaşananları anlatır, Atatürk. Yani, *Nutuk*'u okurken olayı birebir yaşamış kişiden öğreniyor olacaksın," dedi ve ardından, "ses kayıt cihazını çalıştırdın mı?" diye sordu.

"Tabii," dedim gülerek, "çalıştırdım ve ilk cümlelerden bu yana her şeyi kaydediyorum."

"İyi o zaman. Artık *Nutuk*'un ne olduğunu öğrendiğine göre devam edebiliriz. Evet, okuyorum."

'1919 yılı Mayıs ayının 19. günü Samsun'a çıktım.

Genel durum ve görünüş şöyleydi:

Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu topluluk I. Dünya Harbi'nde yenilmiş, Osmanlı ordusu her yanda sarsılmış, koşullan ağır bir ateşkes antlaşması imzalamıştı. Büyük Savaş'ın uzun yılları boyunca millet yorgun ve yoksul bir durumda. Ulusu ve ülkeyi I. Dünya Savaşı'na sürükleyenler kendi başlarının kaygısına düşerek yurttan kaçmışlar. Padişah ve Halife olan Vahdettin soysuzlaşmış, kendini ve yalnız tahtını koruyabileceğini umduğu alçakça yöntemler araştırmakta. Damat Ferit Paşa'nın başkanlığındaki hükümet güçsüz, onursuz, korkak, yalnızca padişahın isteklerine bağlı kalmakta ve onunla birlikte kendilerini koruyabilecek herhangi bir duruma boyun eğmiş.

Ordunun elinden silahları ve cephanesi alınmış ve alınmakta. ..

İtilaf devletleri, Mondros Ateşkes Antlaşması hükümlerine uymayı gerekli görmüyor. Birer uydurma nedenle itilaf donanmaları ve askerleri İstanbul'da. Adana iline Fransızlar, Urfa, Maraş ve Antep'e İngilizler girmiş. Antalya ve Konya'da İtalyan birlikleri, Merzifon ve Samsun'da İngiliz askerleri bulunuyor. Her yerde yabancı devletlerin subay ve görevlileriyle ajanları çalışmakta. 15 Mayıs 1919'da İtilaf Devletleri'nin uygun bulmasıyla Yunan ordusu İzmir'e gönderiliyor.'

Özgür Abi durdu, bana baktı, "İşte durum buydu. Bundan sonra sorulacak soru, ne yapmalı idi.

"Düşman işgaline karşı çeşitli yörelerde başlayan direniş hareketleri örgütlenmeliydi. Nitekim ilk direniş gü-

neyde Adana, Mersin, Tarsus, Maraş, Urfa, Antep'te oluştu; bunu Ege Bölgesi izledi. Burada durup sana bir şiir okuyacağım. O günleri sayfalar dolusu anlatmaya bedel bir şiir."

Bu kez çantasından bir kitap çıkardı Özgür Abi ve çevirip kapağını gösterdi bana. Kitabın adı, *Kuvayi Milliye* idi.

"Kurtuluş Savaşı'nı böylesi anlatan şiir azdır Aysun. Sana bu duyguları en çarpıcı biçimde ancak Nâzım Hikmet'in "Kuvayi Milliye"si yansıtabilir diye düşündüm.

Ateşi ve İhaneti gördük
Ve yanan gözlerimizle durduk
bu dünya üzerinde.
İstanbul 918 Teşrinlerinde,
İzmir 919 Mayısında
ve Manisa, Menemen, Aydın, Akhisar:
Mayıs ortalarından
Haziran ortalarına kadar
yani tütün kırma mevsimi
yani arpalar biçilip
buğdaya başlanırken
yuvarlandılar...
Adana,
Antep,
Urfa,
Maraş:
düşmüş
dövüşüyordu...

Ateşi ve ihaneti gördük.
ve kanlı bankerler pazarında
memleketi Alman'a satanlar,
yan gelip ölülerin üzerinde yatanlar
düştüler can kaygusuna
ve kurtarmak için başlarını halkın gazabından
karanlığa karışarak basıp gittiler.
Yaralıydı, yorgundu, fakirdi millet,
en azılı düvelle dövüşüyordu fakat,
dövüşüyordu, köle olmamak için iki kat,
iki kat soyulmamak için.'

Sustu Özgür Abi, belli ki duygulanmıştı ama duygulanılmayacak gibi değildi.

"Gerçekten çok güzelmiş," dedim ve ekledim, "yani... güzel sözcüğü çok hafif kalıyor. Şöyle söyleyeyim, bazen babam ülkemiz, tarihimizle ilgili bir şeyler anlatır ve anlatırken de çok heyecanlanırdı.

"Bense neden bu kadar heyecanlanıyor diye düşünürdüm. Ne saçma derdim ama böyle bir şiir... daha önceki notlar... nasıl anlatsam..."

Durdum, düşüncelerimi nasıl anlatsam diye düşündüm ve ağzımdan çıkan sözcükler, "Babam, haklıymış," oldu.

"Konumuza dönersek," dedi Özgür Abi, "bölgelerde yöre halkı düşmana karşı koyuyordu, bu örgütlere 'Kuvayi Milliye' deniyordu.

"Düzenli ordu kurulana kadar da Kuvayi Milliye kuvvetleri düşmanın ilerlemesini engelleyerek büyük

hizmetler verdi. Düzenli ordunun kurulmasıyla etkinlikleri sona erdi ama kuvayi milliye ruhu hiç ama hiç unutulmadı.

"O günlerde her kafadan bir ses çıkıyordu. Kimi Padişah ve Halifeliğin devamından yanaydı, kimi karşımızda dünyanın en güçlü ülkeleri var, onlarla baş edemeyiz, en iyisi onlardan birinin koruması altına girelim, diyordu.

"Atatürk'se şöyle diyordu.

'Ben bu kararların hiçbirinde isabet görmedim. Çünkü bu kararların dayandığı bütün deliller ve mantıklar çürüktü, esassızdı. Gerçekte, içinde bulunduğumuz tarihte Osmanlı Devleti'nin temelleri çökmüş, ömrü tamam olmuştu. Osmanlı memleketi parçalanmıştı. Ortada bir avuç Türk'ün barındığı bir anayurt kalmıştı. Son mesele bunun da bölüşülmesini sağlamakla uğraşmaktan ibaretti. Osmanlı Devleti, onun bağımsızlığı, halife, hükümet, bunların hepsi anlamı kalmamış birtakım boş sözlerden ibaretti.

Neyin ve kimin koruması için kimden ve ne için yardım isteniyordu? O halde gerçek karar ne olabilirdi?

Bu durum karşısında bir tek karar vardı. O da, milli hakimiyete dayanan kayıtsız ve şartsız bağımsız yeni bir Türk Devleti kurmak.

İşte, daha İstanbul'dan çıkmadan önce düşündüğümüz ve Samsun'da Anadolu topraklarına ayak basar basmaz uygulamasına başladığımız karar, bu karar olmuştur. Bu kararın dayandığı en güçlü düşünüş ve mantık şuydu: Te-

mel ilke, Türk Milletinin saygın ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. (...)

Yabancı bir devletin koruyuculuğunu istemek, insanlık niteliklerinden yoksunluğu, güçsüzlük ve beceriksizliği açığa vurmaktan başka bir şey değildir. Gerçekten bu aşağılık duruma düşmemiş olanların, başlarına yabancı bir yönetici getirmeleri düşünülemez.

Oysa Türk'ün saygınlık ve onuru, yetenekleri çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir millet tutsak yaşamaktansa yok olsun daha iyidir.

Öyleyse, ya istiklal ya ölüm.'

Bir an sessizlik oldu sonra, "Sanırım bugünlük bu kadar yeter," dedi bana gülümseyerek.

"Hadi artık eve gidelim, bakalım benim kızlar ne yapıyor."

Özgür Abi gerçekten çok tatlı. Serra Abla şanslı böyle bir kocası olduğu için.

(Aysun'un Defteri)
16 Temmuz, Perşembe

Dün sitenin havuzundaki şezlonglardan birine yerleşip Özgür Abinin son anlattıklarını temize çektim.

Havuz çalışanı Aykut çok komik biri. Hem havuz barda çalışıyor hem temizlik işlerine bakıyor.

Beni harıl harıl yazarken görünce, "Yine Alman damarın tutmuş," dedi.

Angela'yla birkaç kez telefonda konuşurken duydu ya, artık ne zaman karşılaşsak, Almanlığımla ilgili şaka yapmadan duramıyor...

"Neden öyle söylüyorsun Aykut Abi?"

"Kızım bak şurada senin gibi yazıp çizen var mı? Herkes yüzüyor, güneşleniyor, keyfine bakıyor. Sense yaz baba yaz."

"Ne yapayım, oyalanıyorum işte."

"Ohoo, sen şu anda Türkiye'desin kızım. Çalışarak oyalanmak olur mu... Adetlerimize aykırı bir kere. Biz dört günlük tatilleri bile, koy önüne iki gün, koy sonuna üç gün, dokuz güne çıkarmayı başaran bir milletiz. Biraz bak da öğren," dedi ve sordu. "Bir çay getireyim mi sana?"

"Sağ ol ama istemem."

"İyi! Sen bilirsin," dedikten sonra hortumu alıp havuz kenarını yıkamaya başladı, bir yandan da keyifli keyifli ıslık çalıyordu.

Dedim ya, çok komik adam.

İşte tam o sırada cep telefonum çaldı.

Angela arıyordu.

"Nasılsın Angela?" dedim. Sevinmiştim, "İyiyim," dedi ama sesi bir tuhaftı.

"Sen gerçekten iyi misin?"

"İyiyim de... sana söylemem gereken bir şey var."

Yüreğim hop etti.

"Sakın Furkan'la ilgili olmasın?"

Şöyle bir duraladı, söylesem mi, söylemesem mi, dercesine.

"Lütfen konuşur musun?"

"Evet, Furkan'la ilgili," dedi sonunda.

"Peki söyle, ne oldu?"

"Şey..."

"Angela –lütfen..."

"O kız gelmiş."

"O kız?"

Kimden söz ediyor bu? Birden uyandım.

Furkan'ı evlendirmek istedikleri kız.

Aman Tanrım, demek işler adamakıllı hızlandı.

Kız gelmiş!

Yani Furkan'in nişanlısı...

Ailesi hayatta beklemez, hemen düğün yapar, evlendirirler onu.

Ve Furkan hâlâ ailesiyle konuşacak da, benden söz edecek de, onlar da bu işten vazgeçecekler.

Olacak iş değil, olacak iş değil.

Dalmış gitmişim.

Angela öbür taraftan bağırıp duruyordu.

"Aysun... Aysun..."

Sonunda kendimi toparladım, "Evet Angela, buradayım," dedim.

Angela telaşlı telaşlı anlatıyordu, "Dün öğrendim, gece sabaha kadar yatakta döndüm durdum, söyleyeyim mi, söylemeyeyim mi, diye.

"Üzüleceğini bildiğim için söylemek istemiyordum ama öte yandan da bilmen gerek diye düşünüyordum. Ah Aysun, çok üzgünüm."

"Sağ ol arkadaşım, ben şu anda üzgün değilim. Şaşkınım! Öfkeliyim!"

"Haklısın. Ah keşke yanında olsaydım."

"Adama bakar mısın Angela, neredeyse düğünü yapılacak, hâlâ benden, bizden söz etmedi ailesine, edemedi. Yok, bu böyle olmayacak. Furkan hiçbir zaman anlatamayacak, ben de aptallar gibi onu bekleyeceğim, öyle mi...

"Şimdi onu arayıp bu işin bittiğini söyleyeceğim, ne hali varsa görsün."

"Dur, acele etme," dedi Angela. "Şimdi arama. Lütfen. Bu hırsla kötü şeyler söyleyebilirsin. Bekle, o arasın, önce onu bir dinle."

"Nesini dinleyeyim Angela, nesini... Bir yıldır çıkıyoruz, bir koca yıl... Ve o bir koca yılda söyleyemediğini, kız geldikten sonra mı söyleyecek."

"Ama seni çok seviyor Aysun."

"Ne biçim sevmek bu Angela!"

"Sen gittikten sonraki halini görsen böyle konuşmazdın, öyle keyifsiz, öyle hüzünlüydü ki..."

Sustuk ikimiz de.

Sonra Angela neşeli olmaya çalışan bir sesle, "Haydi başka şeylerden konuşalım, günler nasıl geçiyor?"

"İyi," dedim, "geziyoruz, bol bol da ders yapıyorum."

"Ne," dedi Angela, "ders mi?"

"Evet canım, babamın talimatı üzerine buradaki akrabalarım bana ders veriyorlar."

"Ne sıkıcı..." diye konuşmayı sürdürmek istedi Angela ama benim aklım başka yerdeydi.

"Yine konuşuruz," diyerek kapattık telefonları.

Gözlerimden yaşlar boşanıyordu.

Öyle karmaşık duygular içindeydim ki...

Hem seviyorum.

Hem çok öfkeliyim.

Hem de aşağılanmış hissediyorum kendimi.

Bunca zaman bana değer verip beni anlatmamıştı ailesine.

Kızın gelmesiyse tüy dikiyordu bütün bunların üstüne. Havlumu toplayıp eve giderken komik Aykut peşimden sesleniyordu.

"Sen burada biraz daha kalır, böyle telefonda Almanca konuşmaya devam edersen, kesin ben bu dili sökeceğim."

Hiç gülecek halim yoktu. Duymazlıktan gelip yürümeye devam ettim.

Bütün gün Serra Abladan kaçtım, gözlerimin kızarıklığını görmesin, durumumu anlamasın diye.

Öğleden sonra iki kez aradı Furkan, açmadım.

Şeytan görsün yüzünü.

Derken gece yine ısrarla aradı, aradı.

Evde de herkes yatmıştı, cebimi alıp terasa çıktım.

"Aysun, niye açmıyorsun telefonunu?"

"Seninle konuşmak istemiyorum da onun için."

"Niye? Ne yaptım ki ben?"

"Tabii ki sen bir şey yapmadın, işte sorun da bu ya... Sen hiçbir şey yapmıyorsun."

"Nedir bu öfke Aysun?"

"Furkan beni delirtme... Nişanlın gelmiş, gözün aydın. Daha ben ne diyeyim sana..."

"Lütfen, nişanlın deyip durma şu kıza. Evet geldi. Tabii bunu da hemen Angela yetiştirdi sana, değil mi?"

"Şimdi kabahat Angela'nın mı oldu? Oh, ne güzel. Sen Angela'yı bırak da nişanlını gezdirmeye bak."

"Aysun, şu anda çok öfkelisin, istersen daha sonra konuşalım."

"Bunun daha sonrası filan yok Furkan. Bu konuşma burada biter, sana da mutluluklar dilerim," dedim ve kapattım telefonu.

Bugün de aradı aradı, açmadım.

Ne hali varsa görsün.

Yok! Gerçekten! Ben yoruldum.

Bir yıldır gizli saklı buluşmalar. Üstelik benim annem babam biliyor ve onun ailesinden köşe bucak saklanıyoruz.

Ne kadar aşağılayıcı bir durum benim için.

(Aysun'un Defteri)
18 Temmuz, Cumartesi

Özgür Abiyle bugün Soğukçeşme Sokağı'ndaydık. Bak orayı çok sevdim. Evlerin renkleri ne güzel... Şeker gibi...

Toz pembe, uçuk yeşil, açık mavi...

Eski İstanbul evleri gerçekten güzelmiş. Neden bugün bu kadar çirkin ev var.

Soğukçeşme sokağı Sultanahmet'te...

Ayasofya'yla Topkapı Sarayı'nın arasında küçük bir sokak...

Bir de İstanbul Kütüphanesi var ki muhteşem!

(Bak artık ben de Türkler gibi konuşmaya başladım. Ne kadar çok 'harika', 'muhteşem', 'aynen öyle', der oldum.)

Neyse, bütün bunları Çelik Gülersoy isimli bir bey gerçekleştirmiş. Sokağı, evleri, kütüphaneyi ve daha pek çok eski İstanbul köşkünü restore edip kullanılır hale getirmiş.

Bizim Almanlar görseler bayılırlar. Bol bol broşür aldım, fotoğraf çektim.

'Yeşil Ev' adlı bir köşke gittik. Otel ve restoran olarak kullanılıyor, önce içini gezdik, tam o dönemlere göre döşenmiş. Sonra da inip bahçesinde oturduk. Minik bir havuzu var, fıskiyeli. Ve her taraf çiçekler içinde.

"Hadi hem bir şeyler yiyelim hem de dersimize devam edelim," dedi Özgür Abi.

"İnan utanıyorum Özgür Abi."

"Nedenmiş o?"

"Kimse yapmaz senin yaptığını. Verebilirdin elime bir kitap... Ama sen kendin anlatıyorsun, hem de böyle yerlere getirip anlatıyorsun."

"Çok hoşsun Aysun," diye bir kahkaha attı Özgür Abi. "Sen şimdi bırak bu lafları da teybini aç, anlatacaklarım ve okuyacaklarıma not tutarak yetişemezsin çünkü..."

"Eyvah," dedim.

O ise bana aldırmadan devam etti.

"Neyse, geçen sefer konuştuklarımızı toparlamak gerekirse; Mustafa Kemal yenilgi ve Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra, önce İstanbul'da çareler aramaya girişmişti. Hükümet üyeleri ve Padişah Vahdettin'le görüşmüş ama onlarla bir yere varılamayacağını anlamıştı.

"Bu arada düşman kuvvetleri Ateşkes Antlaşması'nın kurallarını çiğneyerek yurdun çeşitli yerlerini işgal etme-

ye başlamışlardı bile. Öte yandan İstanbul'da gerek Meclis üyeleri, gerekse İstanbul basını çok umutsuzdu. Tek çarenin güçlü bir devletin koruması altına girmek olduğunu düşünüyorlardı.

"Mustafa Kemal ise tam bağımsızlık için sonuna kadar savaşmak gerektiğine ve bu milletin bunu başarabileceğine inanıyordu.

"Parolası, 'ya istiklal, ya ölüm'dü.

"Böylece, bundan sonra ne yapmak gerek, düşüncesiyle adım adım hedefe doğru yürümeye başladı.

"İlk hedef, Anadolu'ya geçmek, durumu hiçbir şeyden haberi olmayan halka anlatmak, onları uyandırmaktı.

"O zamanın koşullarını bir düşün Aysun; iletişim çok zayıftı, ülkenin bir yerinde olandan öbür tarafların haberi bile olmuyordu. Ne ülke çapında bir gazete, ne radyo, ne de başka iletişim olanağı vardı.

"İşte onun için Mustafa Kemal her gittiği yerde halkı topluyor, anlatıyor, aydınlatıyordu. Dediğim gibi, onları gerçeklere uyandırıyordu.

"19 Mayıs 1919.

"Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı...

"İşte bu bir işaret fişeğiydi.

"Anafartalar kahramanı Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu'ya geçmiş olduğu kulaktan kulağa yayılırken, herkesi bir umut dalgası sarıp sarmalamıştı.

"Mustafa Kemal ilk iş olarak ordu birlikleriyle iletişim kurma çabası içine girdi. Bunun yanı sıra Anadolu'nun çe-

şitli yerlerinde düşmana karşı savaşan Kuvayi Milliye gruplarının bir bütün halinde hareket etmelerinin sağlanması yoluna gidildi.

"Bir ay gibi kısa bir sürede ordu birlikleriyle bağlantı kurulmuş, milli örgütlenme güçlenmişti.

"Ve geliyoruz Kurtuluş Savaşı'nın çok anlamlı ve çok önemli bir olayına...

"Amasya Genelgesi...

"22 Haziran 1919'da yayınlanan bu genelgeyle bir dönüm noktası yaşanıyordu.

"Artık yola çıkılmıştı.

"Uzun, zorlu bir yoldu bu.

"Ve dönüşü yoktu.

"Nitekim böylesi düşünce çizgisini anlatan bir olayı da aktarmadan geçemeyeceğim.

"Yurdumuza incelemeler yapmak üzere gelmiş olan Amerikan heyetinin başkanı General Harbord Mustafa Kemal'le 22 Eylül 1919 günü buluşup görüşür.

"Bir ara, 'Ya başardı olamazsanız?' diye bir soru sorar.

"Ve Mustafa Kemal'in yanıtı... 'Bir millet varlığını ve bağımsızlığını korumak için düşünülebilen girişim ve özveriyi yaptıktan sonra başarır. Ya başaramazsam demek, o milleti ölmüş saymak demektir, öyleyse, millet yaşadıkça ve özverili girişimlerini sürdürdükçe başarısızlık söz konusu olamaz.'

"21/22 Haziran gecesi emir subayı Cevat Abbas Beye yazdırdığı genelgenin temel noktalarına gelince:

1. Yurdun bütünlüğü, ulusun bağımsızlığı yok edilmek üzeredir.

2. İstanbul Hükümeti üstlendiği sorumluluğun gereklerini yerine getirememektedir. Bu durum ulusumuzu yok olmuş gibi gösteriyor.

3. Ulusun bağımsızlığını yine ulusun direniş ve kararı kurtaracaktır.

4. Ulusun durum ve davranışını öne sürmek ve haklarını, sesini dünyaya duyurmak için her türlü etki ve denetimden kurtulmuş milli bir kurulun varlığı çok gereklidir.

5. Anadolu'nun her yönden en güvenli yeri olan Sivas'ta milli bir kongrenin tez elden toplanması kararlaştırılmıştır.

6. Bunun için bütün illerin her sancağından ulusun güvenini kazanmış üç delegenin olabildiğince hızla yetişmek üzere hemen yola çıkarılması gerekmektedir.

7. Herhangi bir duruma karşı, bu işin milli bir sır gibi tutulması ve delegelerin gereken yerlerde kimliklerini gizlemesi gerekmektedir.

8. Doğu illeri adına 10 Temmuz'da Erzurum'da bir kongre toplanacaktır. O güne kadar öteki illerin delegeleri de Sivas'a ulaşabilirlerse, Erzurum kongresinin üyeleri de Sivas genel kongresine katılmak üzere yola çıkar.

"Amasya Genelgesi'nin bir başka çok önemli noktası, 'ulus' ve 'vatan' sözcüklerinin ilk kez kullanılmış olmasıydı.

"O güne dek bu tür genelgelerde 'ümmet' ve 'padişahımız' kelimeleri kullanılırdı. Oysa, Mustafa Kemal ilk kez 'ulusun bağımsızlığı', 'ulusun direnci ve kararı' diyordu.

"Böylece artık 'ümmet' yoktu, 'ulus' vardı.

"'Padişah mülkü' yoktu, 'vatan' vardı.

"Bunun bir altını çizeyim dedim, Aysuncuğum.

"Ve Mustafa Kemal, Sivas'a geçer, yapılması gereken işler konusunda direktifler verdikten sonra Erzurum Kongresi'ne katılmak için yola çıkar.

"Sivas'tan Erzurum'a tam bir haftada giderler otomobille. Eee, o zaman yollar da bugünkü gibi değildi, otomobiller de.

"Her gittiği yerde büyük bir coşkuyla karşılanır. Her anlattığı dikkatle dinlenir.

"Öte yandan İngilizlerin yanı sıra, Harbiye Nazırı Damat Ferit Paşa ve Padişah, Mustafa Kemal'in Anadolu'da halkla bir araya gelmesini ve halkı uyandırmasını, kendileri için büyük bir tehlike olarak gördüklerinden İstanbul'a dönmesi için telgraf üstüne telgraf çekmektedir.

"Nihayet, görevine son verildiğini bildiren telgraf gelir. Mustafa Kemal de 8/9 Temmuz 1919 gecesi göreviyle birlikte askerlikten de istifa ettiğini hem Padişah'a hem Harbiye Nazırlığı'na bildirerek, bunu *Nutuk*'ta şöyle anlatır.

'Resmi görev ve yetkiden ayrılmış olarak, yalnız milletin sevgi ve yiğitliğine güvenerek ve onun bitmez uyarı ve güç kaynağından aydınlanıp güçlenerek vicdanımızın verdiği görevi sürdürdük.'

"Erzurum Kongresi'nde Mustafa Kemal hedefine doğru bir adım daha atar ve millet meclisi oluşturmanın önemini nasıl vurguladığını şöyle anlatır.

'Milli iradeye dayanan bir millet meclisi kurulmasını ve gücünü ulusal iradeden alan bir hükümetin oluşturulmasını ilk çalışma amacı olarak, gösterdim.'

"Bir okul binasında gerçekleşen ve on dört gün süren Erzurum Kongresi'nin ilk günü Mustafa Kemal'i başkanlığa seçerler. Ve, Misak-ı Milli (Ulusal Ant) kabul edilir. Kongrenin bildiri ve kararlarına gelince...

1. Milli sınırlar içinde bulunan yurt kesimleri bir bütündür; birbirinden ayrılamaz.

2. Hangi türden olursa olsun, yabancıların yurdumuza girmesine ve işlerimize karışmasına karşı Osmanlı Hükümeti'nin dağılması durumunda millet birlikte direnecek ve savunacaktır.

3. Yurdun ve bağımsızlığın korunmasına ve güvenliğin sağlanmasına İstanbul Hükümeti'nin gücü yetmezse, amacı gerçekleştirmek için, geçici bir hükümet kurulacaktır. Bu hükümet üyeleri milli kongrece seçilecektir. Kongre toplanmamışsa bu seçimi Temsilciler Kurulu yapacaktır.

4. Milli gücü tek güç olarak tanımak ve ulusal iradeyi egemen kılmak temeldir.

5. Hıristiyan azınlıklara siyasal üstünlük ve toplumsal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.

6. Yabancı devletin güdüm ve koruyuculuğu kabul olunamaz.

7. Milli Meclis'in hemen toplanması ve hükümet işlerinin meclis denetiminde yürütülmesinin sağlanmasına çalışılacaktır.

"Tabii bu toplantılar böyle güzel güzel yapılmıyordu. Bir yandan İstanbul Hükümeti Mustafa Kemal'in derhal yakalanarak İstanbul'a gönderilmesini emrederken, öte yandan kongrede toplananlardan saltanat yanlısı bazı üyeler Mustafa Kemal'in yapmak istediklerini engelliyor, bazıları da onun öne çıkmasını hazmedemediklerinden çalışmaları kasıtlı olarak yavaşlatıyorlardı.

"Aynı koşullar Sivas Kongresi için de geçerliydi.

"Önce Erzurum'dan Sivas'a gitmenin, yolda ona pusu kurulmuş olması olasılığı nedeniyle, tehlikeli olduğu söylenerek vazgeçirilmeye çalışıldı.

"Sonra Kongre'de 'başkan' olmaması gerektiği en yakınları tarafından söylendi.

"Daha sonra Kongre'yi sonuçsuz bırakma çabaları içine girildi.

"Ve Mustafa Kemal bütün bunların üstesinden gelerek 4 Eylül 1919'da Sivas Kongresi'ni topladı. Kongre 11 Eylül'de sona erdi. Kongrede derneğin 'Şarki Anadolu Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti' olan adı, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-ı Hukuk Cemiyetine çevrildi.

"'Ve Temsilciler Kurulu yurdun bütününü temsil eder' kararı alındı.

"Temsilciler Kurulu'nun başına da Mustafa Kemal seçildi.

"Böylece Sivas Kongresi'nde Mustafa Kemal ulusal kuvvetlerin tümünü tek elden yönetme hakkını elde etti. Mustafa Kemal için bundan sonraki adım, Millet Meclisi'nin bir an evvel çalışmaya başlayabilmesi için milletvekillerinin seçilmesiydi.

"Damat Ferit Paşa ve Padişahsa meclisin İstanbul'da toplanması gerektiğini iddia ederek Mustafa Kemal ve Anadolu'daki Ulusal Kongreyi baltalamaya çalışıyorlardı.

"Sonunda, bir genelgeyle Mustafa Kemal tüm bu entrikaları orduya ve millete duyurdu ve İstanbul'la ilişkilerin kesileceğini bildirdi.

"Bir başka genelgeyle de milletvekili seçimlerinin bir an evvel yapılması gereğini vurguladı. Bu durumda İstanbul hükümeti artık işlevsiz bir kuruma dönüşmüştü.

"Bütün bu gelişmeler sonunda Damat Ferit Paşa istifa etmek zorunda kaldı. Padişah yeni bir sadrazam atayarak, Meclis'in İstanbul'da açılması konusunda ısrar etti.

"Oysa Mustafa Kemal, Meclis'in İstanbul'da toplanmasının tehlikeli olduğunu düşünüyor, düşman askerlerinin Meclis'i her an basabilecekleri ve milletvekillerini tutuklayabilecekleri uyarısında bulunuyordu. O nedenle, Temsilciler Kurulu üyeleri bu toplantıya katılmadan önce, İstanbul'da olacakları görmek istiyordu.

"Ve Temsilciler Kurulu üyeleriyle birlikte Sivas'tan Ankara'ya doğru yola çıktı. Yol üstündeki kent ve kasabalarda durup ülkenin içinde bulunduğu durumu, yapılanları, yapılması gerekenleri bıkmadan anlatıyor, anlatıyordu.

"Halk da susamışçasına onu dinliyor, coşkun bir sevgiyle onu ağırlıyor, onuruna fener alayları düzenliyordu.

"27 Aralık 1919'da beraberindekilerle birlikte Ankara'ya vardı. Ankara onu büyük bir coşkuyla karşıladı. Başta Seymenler, genç yaşlı tüm Ankara halkı Dikmen sırtlarını doldurmuş, onu bekliyordu. Ankara'ya gelişi tüm yurda duyuruldu. Artık Kurtuluş Savaşı'nın kalbi Ankara'da atacaktı.

"Merkez burasıydı.

"Mustafa Kemal, Ankara'ya gelen milletvekilleriyle görüşmeler yapıyor, onlara düşüncelerini aktarıyordu.

'Ulus (...) çok önemli ve korkulu günler yaşıyor. Böyle günlerde, yazgı ve geleceğini kendi eline almakta kendini bilmezlik gösteren ulusların sonları karanlık ve yıkımlarla doludur. (...) Bu nedenle, doğayı ve gerçeği bilenler, elinden geldiğince bağlı bulunduğu ulusu aydınlatıp uyararak, onlara kurtuluş hedefine yürümekte kılavuzluk etmeyi en büyük insanlık görevi bilmelidirler. Türk Milletinin yüreğinden, vicdanından doğan ve esin veren en köklü, en belirgin istek ve inanç belli olmuştu: Kurtuluş!

"Bu kurtuluş çığlığı Türk yurdunun bütün ufuklarında yansımaktaydı. Ulustan başka bir açıklama istemenin yeri yoktu. Artık bu isteği, dile getirmek kolaydı. Nitekim Erzurum ve Sivas kongrelerinde milli istek belirtilmiş ve dile getirilmişti.

"Bu kongrelerin ilkelerine bağlı olduklarını bildirdikleri için ulusça vekil seçilen kişiler; hepsinden önce, bu ilkelere bağlı kimselerden ve bu ilkeleri yayan dernekle ilgisini gösterir ad ve sanda bir topluluk oluşturacaktı: 'Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Grubu'.

"İşte bu topluluk milli örgüte ve dolayısıyla ulusa dayanarak her nerede olursa olsun, ulusun kutsal isteklerini yürekliliklе dile getirecek ve savunacaktı.

"Ulusun istek ve amaçlarının da kısa bir programa temel olacak biçimde topluca yazılması görüşüldü. Misak-ı Milli (Milli Ant) adı verilen bu programın ilk karalamaları bir düşünceyi açıklama amacıyla kaleme alındı, İstanbul Meclisi'nde bu ilkeler gerçekten toplu olarak yazılmış ve saptanmıştır.

"Her görüştüğümüz kişi ya da kişiler, bizimle düşünce ve görüş birliğine vararak ayrılmışlardır. Ancak, İstanbul Meclisinde, 'Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Grubu' diye bir topluluk oluştuğunu işitmedik.

"Niçin? Evet, niçin? Buna bugün yanıt isterim!

"Çünkü bu topluluğu oluşturmayı, vicdan borcu, millet borcu bilmek durum ve yeteneğinde bulunanlar, inançsızdılar, korkaktılar, bilgisizdiler.

"İnançsızdılar; çünkü milli isteklerin önemine, kesinliğine ve bu isteklerin dayanağı olan milli örgütlerin sağlamlığına inanmıyorlardı.

"Korkaktılar; çünkü milli örgütlere bağlılığı korkulu durumlara yol açar nitelikte görüyorlardı.

"Bilgisizdiler; çünkü tek kurtuluş dayanağının millet olduğunu ve olacağını kavrayamıyorlardı. Padişah'a dalkavukluk ederek, yabancılara hoş görünerek, uysal ve kibar davranarak büyük amaçlarının gerçekleşeceğine inanıyorlardı," diyordu.

"Az önce dediğim gibi Damat Ferit Paşa'yla padişahın aksine Mustafa Kemal, Meclis'in İstanbul'da toplanmasını tehlikeli buluyordu.

"Nitekim Londra'dan gelen bir buyruk üzerine İstanbul işgal altına alınmaya başlanmıştı. Ve İstanbul'un işgalini sana yine *Kuvayi Milliye* adlı kitaptan okuyacağım.

920'nin 16 Martı.
Öğleden evvel
Saat onda
Makine başında şöyle bir telgraf aldı Ankara'daki:
"Der-aliye 16/3/1920.
İngilizler bastı bu sabah
Şehzadebaşı'ndaki Muzika karakolunu.
Müsademe edildi.
İşgal altına alıyorlar İstanbul'u şimdi.
Berâyi malumat arz olunur.
Manastırlı Hamdi"

920'nin 16 Martı.
Harbiye Nezareti telgrafhanesi buldu Ankara'yı:
"Etrafta dolaşıyor İngiliz askerleri.
Şimdi işte
İngiliz askerleri giriyor nezarete,
İşte giriyorlar içeri.
Nizamiye kapısına.
Teli kes.
İngilizler buradadır."

920'nin 16 Martı.
Manastırlı Hamdi Efendi

Buldu Ankara'dakini tekrar:
"Paşa hazretleri,
Harbiye telgrafhanesini de işgal etti İngiliz bahriye askeri.
Tophane'yi de işgal ediyorlar bir taraftan, bir taraftan da zırhlılardan asker ihraç olunuyor.
Vaziyet vahamet kesbediyor efendim.
Paşa hazretleri,
Emri devletlerine muntazırım.
16 Mart 1920
Hamdi"

920'nin 16 Martı.
Durumu bir daha tekrar etti Hamdi Efendi:
"Sabah bizim asker uykuda iken İngiliz bahriye efradı karakolu işgal etmekte iken askerlerimiz uykudan şaşkın kalkınca müsademe başlıyor.
Neticede bizden altı şehit, on beş mecruh olup İngilizler zırhlıları rıhtıma yanaştırıp Beyoğlu ve Tophane'yi işgal edip.
İşte Beyoğlu telgraf hanesi de yok.
İşte Beyoğlu telgrafhne memurları geldiler.
Kovmuşlar.
Burası da işgal olunacaktır bir saate kadar. Şimdi haber aldım efendim."

Ve Mustafa Kemal, Manastırlı Hamdi'yi *Nutuk*'ta anlatır.

'Bu yurtsever ve yiğit Manastırlı Hamdi Efendi olmasaydı, İstanbul'da geçen bu acı olayları kim bilir haber almak için ne denli bekleyişler içinde kalacaktık, İstanbul'da bulunan nazır, milletvekili, komutan ve örgütümüz içinden bir kişi çıkıp da zamanında bize haber vermeyi düşünememiş olduğu anlaşılıyor. Demek hepsini şaşkınlık ve korku kaplamıştı. Bir ucu Ankara'da bulunan telgrafın İstanbul'da bulunan ucuna yanaşamayacak kadar şaşkın bir duruma gelmiş oldukları yargısına varmak bilmem ki doğru olur mu? Telgraf görevlisi Hamdi Efendi sonradan Ankara'ya gelerek karargâhımız telgraf görevini üstlenmiştir. Kendisine borçlu olduğum teşekkürü burada açıkça söylemeyi milli görevlerimden sayarım.'

Özgür Abi iskemlesinde geriye yaslanarak bana baktı, "Yaa, işte böyle Aysuncuğum, bu vatanı kimlere borçlu olduğumuzu şimdi daha iyi anlıyorsun, değil mi?

"Hep düşünürüm, eğer o insanlar olmasaydı, Mustafa Kemal olmasaydı, biz acaba bugün ne durumda olurduk."

Söyleyecek söz bulamıyordum.

Uzun bir sessizlik oldu.

"Haydi, bugünlük bu kadar," dedi Özgür Abi.

Ve kalkıp evin yolunu tuttuk.

(Aysun'un Defteri)
23 Temmuz, Perşembe

İnanılmaz bir şey! Kimseler duymasın. Furkan gelmiş!

Yani, Almanya'dan kalkıp buraya gelmiş. Benimle konuşmak için...

Bundan iki gün önce, Furkan'ın telefonlarını açmıyorum ya, baktım bir mesaj.

"Ben İstanbul'dayım, lütfen buluşalım. Sana söyleyeceklerim var. Yerini ve saatini sen söyle."

Nasıl şaşırdım, nasıl...

Önce bir yine, şeytan görsün yüzünü, dedim ama sonra... hadi bir gidip dinleyeyim şunu madem oralardan buralara gelmiş, diye düşündüm.

Serra Ablaya Almanya'dan bir arkadaşım gelmiş, bugün onunla buluşacağız, olur, değil mi, dedim.

Sormasam olmaz, ne de olsa onların evinde kalıyorum. Annem hep, kaldığın evin kurallarına uymalısın, der.

Serra Abla çok sevindi. "Aysuncuğum, ne güzel. İstersen buraya çağır, birlikte havuza girersiniz."

"Yok yok, o, şehirdeymiş. Oralarda bir yerde buluşalım, diyor."

"Tabii canım, nasıl isterseniz. Bak senin de yüzün güldü, keyifsizdin kaç gündür," demez mi... Oysa ben idare ediyorum zannediyordum, demek canımın sıkkın olduğu belli oluyormuş.

"O zaman gideyim, akşamüstü dönerim."

"Gecikecek olursan haber ver, olur mu canım."

"Tamam," dedim. Ona yalan söylediğim için kendimi kötü hissediyordum. Ama, Furkan gelmiş, onunla buluşacağım, desem, onlar babama söylerler ve işte bu da hiç hoş olmaz.

Taksim'de buluşmaya karar vermiştik. Serra Abla bana nasıl gideceğimi, hangi otobüse bineceğimi tekrar tekrar anlattı.

Yol boyu hep düşündüm, ne söyleyecek acaba?

Ben ne söyleyeceğim.

Sonunda onu The Marmara Oteli'nin önünde beklerken gördüm. Nasıl içim hop etti, nasıl...

O da beni görünce koşarak yanıma geldi.

Ben soğuk durmaya karar vermiştim.

Ama o sarılınca...

Dayanamadım, ben de sarıldım.

Ne çok özlemişim.

"Ne arıyorsun burada, sen deli misin?" dedim.

"Ama telefonlarıma cevap vermiyordun; bana küstü, benimle artık hiç konuşmayacak diye düşününce, duramadım." Gözlerinde yaşlar birikmişti.

"Ve," diye devam etti gözlerini çabucak silerek, "seni kaybetmeye dayanamam."

Orada onca kalabalığın içinde birbirimize sarılmış, konuşuyorduk.

"Haydi," dedim, "bir yere gidip oturalım."

"Nereye gidelim?"

"Serra Abla, Ortaköy'e gidin dedi, orada kafeler, çay bahçeleri varmış, hoş yerlermiş."

"Aysun! Sen, Serra Ablana benimle buluşacağını söyledin mi yoksa?"

"Yok yok, Almanya'dan bir arkadaş, dedim." Sonra birden sinirlendim ve "Merak etme, gizliliğimizi koruyorum, ne de olsa seninkilerin duymaması gerek," diye laf dokundurdum ona.

Sonuçta Ortaköy'de deniz kenarında bir yere oturduk. Ortaköy gerçekten çok hoş bir yer, manzara çok güzel. Sonra ortam cıvıl cıvıl, kafeler insan dolu.

Takı, eski kitap satanlar... Güvercinler...

Bir süre öyle oturduk, ikimiz de söze nereden başlayacağımızı bilemiyorduk.

Sonunda Furkan konuşmaya başladı.

"Evet, ailemin benimle evlenmesini planladığı kız geldi."

Sanki yüreğime bir bıçak saplanmıştı.

"Ama benim onunla bir alakam yok."

"Furkan, nasıl alakam yok, dersin. Kız seninle evlenmeye gelmiş! Daha bunun alakası malakası kalmış mı? Aslında sen buralara hiç gelmemeliydin. Çok yakında telli duvaklı düğününüz olur, bir dolu da çocuk yapar otursunuz. Onun için bırak da ben kendi yoluma gideyim."

"İyi ama biz birbirimizi seviyoruz," dedi Furkan, yine gözler dolu dolu.

"Biliyorum, ben de seni seviyorum," dedim ve ekledim, "ama çıkış yolu yok! Görüyorsun, çıkış yolu yok. Onun için birbirimizi daha fazla üzmeyelim, zaten bütün bir yıl boyunca yeterince üzüldük, onun için bu işi bitirelim, artık."

Benim de gözlerimden yaşlar boşanıyordu.

"Ama ben annemle konuştum," dedi Furkan.

Sadece baktım ona, canım konuşmak bile istemiyordu.

"Evet, annemle konuştum, ona seni anlattım. Senin nasıl biri olduğunu anlattım, zaten babanı tanıyorlarmış."

"Öyle mi?"

"Evet ve seni ne kadar çok sevdiğimi, birbirimize deliler gibi âşık olduğumuzu, onun için onların düşündüğü kızla evlenemeyeceğimi anlattım."

"Sahi, bütün bunları söyledin mi?"

İçimde küçücük de olsa bir sevinç kabarcığı oluşmuştu.

Acaba? Acaba?

"Peki, annen ne dedi?"

"Çok şaşırdı önce. Ama sonra, peki, babanla bir konuşayım bakalım, dedi."

"Yani şimdi annen biliyor."

"Evet, biliyor."

Sevinmem gerekirdi ama sevinemiyordum.

İçimdeki sıkıntı dağılmıyordu bir türlü. Furkan elimi tuttu, "Neden yüzün gülmüyor?"

"Bilmiyorum... Bilemiyorum..."

"Halledeceğim, hiç merak etme. Bak artık annem babamla konuşacak, onu ikna edecek ve bu iş olacak."

"İyi de ben babanın bu durumu kabul edeceğini hiç sanmıyorum, hele de o akraba kızın gelmesinden sonra..."

"Ama ben anneme, o kıza da yazık, dedim. O da kendisini değil, başkasını seven biriyle evlenmek istemez herhalde.

"Bu söylediklerimin hepsi mantıklı, öyle değil mi?"

"Evet, mantıklı olmasına mantıklı da..." dedim ve sustum. Nasıl, söylediklerin mantıklı da baban değil, derdim ona.

"Haydi, lütfen gülümse artık. Güven bana. Ben bu işi çözeceğim."

Gözlerimin içine bakıyordu. "Pekâlâ," dedim.

"Biz bu işi atlatacağız. Annem babamı ikna edecek, bu evlilikten vazgeçecekler."

"Peki, kız ne olacak?"

"Artık o da benim sorunum değil," diye isyan etti Furkan ve ekledi, "sonra da hayatımıza devam edeceğiz. Okullarımızı bitirip evleneceğiz. Aslında okurken de pekâlâ evlenebiliriz."

"Olmaz! Orada da benim ailemin katı kuralları var. Önce diploma sonra evlilik, diyorlar hep."

"Eh, ne yapalım biz de üniversite bitene kadar bekleriz."

Ve işte böyle karşılıklı, hayallere daldık.

Sonra beni eve getirdi, yani sokağın başına kadar.

Ay, öyle komikti ki halimiz.

"Yarın yine aynı yerde buluşalım, olur mu?" dedi Furkan.

"Sen ne zaman dönüyorsun?"

"Yarın akşam uçağıyla..."

"Peki, ailene ne dedin?"

"Essen'de çok sevdiğim bir arkadaşım var, onu görmeye gideceğim iki günlüğüne dedim. Arkadaşıma da durumu anlatırım, gerekirse beni idare edecek."

İşte böyle...

Aslında, içim parçalansa da, bu işi bitirmeye kararlıydım çünkü bu bir senedir, hele de son aylarda çok acı çektim. Dedim ya, kendimi aşağılanmış hissediyordum.

Ama şimdi, madem annesiyle konuşabildi, bunca zaman beklediğime göre biraz daha bekleyeyim bari.

Belli mi olur, belki de razı olurlar.

Ama nedense sevinemiyorum.

Hep içimde o sıkıntı...

Dün Furkan'la yine aynı yerde buluştuk.

Bugün de Özgür Abi demez mi, "Getir şu arkadaşını da biz de tanışalım."

Yüreğim ağzıma geldi.

"O dün akşam döndü," dedim.

"Ne çabuk..."

"Sanırım bir işi varmış, onu yapıp döndü."

Özgür Abi gözlerini dikmiş, bakıyordu bana.

"Ama o iş arasında seni aramayı ve seninle buluşmayı ihmal etmedi; ne iyi arkadaşmış bu böyle."

"Öyledir," dedim ve hemen içeri kaçtım.

Yalan söylemek çok zor.

Annem de babam da, rahat etmek istiyorsan, hiçbir zaman yalan söyleme, derler.

İyi de... bu durumda nasıl söylerdim onlara. Üstelik onlar da zor durumda kalacaklardı. Babama haber verseler bir türlü, vermeseler bir türlü.

Akşam Angela'yı aradım. Çünkü ona Furkan'ın geldiğini söylemiştim. Merakla benden haber beklediğini biliyordum.

Herkes yattıktan sonra terasa çıkıp onu aradım. Ve tüm konuştuklarımızı anlattım. Furkan'ın kalkıp Almanya'dan Türkiye'ye sırf benimle konuşmak için gelmesi Angela'yı çok etkilemişti.

"Bak Aysun, görüyor musun seni ne kadar seviyor," deyip duruyordu.

"Seviyor ama..."

"Ne amasi? Bak annesine söylemiş."

"Ama babası ne diyecek bakalım."

"Merak etme, annesiyle birlikte Furkan babasını da ikna eder."

"Göreceğiz..."

"Neşelen biraz," diye kızdı Angela. "Ne bu halin... Sevgilin kalkıp dağları aşıp seni görmeye gelmiş, annesine olayı anlatmış. Ben o kızı seviyorum, başkasıyla evlenmem, demiş, öyle değil mi?"

"Öyle."

"İyi o zaman daha ne... Ne böyle naz edip duruyorsun."

"Naz etmiyorum," diye bağırdım ona.

"Bana bağırma!"

"Özür dilerim Angela, çok özür dilerim ama elimde değil, içimde sevinç değil sıkıntı var. Kötü bir şey olacakmış gibi."

"Furkan konusunda çok üzüldün de ondan böyle hissediyorsun. Ama her şey iyi olacak, gör bak."

"Sağ ol arkadaşım."

"Hadi iyi geceler, öptüm," dedi Angela, 'öptüm'ü Türkçe söyleyerek.

"Ben de seni öptüm sevgili arkadaşım, yine konuşuruz," deyip telefonu kapattım.

"Nerede kalmıştık," diye sordu Özgür Abi.

"İstanbul işgal ediliyor," dedim hemen.

"Aferin sana, dalga geçmemiş, dinlemişsin."

"Aşk olsun Özgür Abi."

"Ne bileyim, siz gençlerin sabrı biraz kıt da... Hemen sıkılıveriyorsunuz."

"İyi ama ben sıkıldım demedim ki..."

"Tabii canım tabii; sana azıcık takılmak istedim, hepsi bu," dedi sonra ciddileşti.

"Eveeet, 16 Mart 1920 günü İstanbul, İngilizler tarafından işgal edildi. Tam da Mustafa Kemal'in düşündüğü gibi. Sonra da... Meclis dağıtıldı. Bu yetmezmiş gibi otuz Türk aydını Malta'ya sürüldü. Daha önce de yüz elli sivil ve asker aydın tutuklanıp hapse atılmıştı.

"Şimdi bütün bunları yapanlar İstanbul Hükümeti'nin ve Vahdettin'in, aman bize onlardan fayda var, aman onlarla iyi geçinelim, dedikleri adamlar...

"Ne diyebilirim, öngörüleri bu kadarmış demek. Neyse konumuza dönersek, İstanbul Meclisi'nin dağıtılması üzerine, Mustafa Kemal ulusa, 'Osmanlı devletinin yedi yüz yıllık yaşam ve egemenliğine son verildi. Bugün Türk milleti uygarlık yeteneğinin, yaşama hakkı ve bağımsızlığının ve bütün geleceğinin savunmasına çağrıldı," sözlerinin yer aldığı bir bildiri yayınladı. Bu durum yabancı devletler nezdinde de protesto edildi. Her iki bildirinin altında Anadolu

ve Rumeli Mudafaa-i Hukuk Cemiyeti Temsilciler Kurulu adına Mustafa Kemal imzası vardı.

"Son Osmanlı Meclis toplantısında gerçekleşen tek konu, Mustafa Kemal tarafından kaleme alınmış olup ulusun istek ve amaçlarını ve bugünkü sınırlarını ortaya koyan 'Misak-ı Milli'nin yani 'Ulusal Ant'ın kabulü ve tüm dünyaya duyurulmasıydı.

"Olaylar hızla gelişiyordu. Ankara'da bir an evvel Millet Meclisi'nin kurulması gerekti.

"Oysa düşman işgali sürüyordu. Şeyhülislam Kuvayi Milliye ve Mustafa Kemal aleyhine fetvalar veriyordu. Daha sonra da idamını isteyeceklerdi zaten.

"İstanbul Hükümeti'nin ve İngilizlerin kışkırtmaları sonucu peş peşe ayaklanmalar patlıyordu. Düzce, Hendek, Gerede'den başlayıp Nallıhan ve Beypazarı'na dek uzanan isyanlar...

"Etnik grupların başkaldırısı...

"Yanı sıra Aznavur isyanı...

"Ve işte bu koşullarda, 23 Nisan 1920 günü, Türkiye Büyük Millet Meclisi açıldı!

"Mustafa Kemal işe düşüncelerini aktararak başladı.

"Önce rota belirlenmeliydi.

"Ve bu rota, yani Türk Milleti'nin izlemesi gereken ilke, 'milli siyaset' olmalıydı.

"Farklı milletlerden oluşan toplulukların hem içeride, hem de dış politikada başarılı olamayacağını anlattıktan sonra devam etti. 'Farklı milletleri ortak ve genel bir ad altında toplamak ve bu farklı milletleri özdeş hukuk ve ko-

şullar altında bulundurarak güçlü bir devlet kurmak parlak bir siyasi görüştür. Ancak, aldatıcıdır. Dahası, dünyada bulunan bütün Türkleri bile bir devlet biçiminde birleştirmek ulaşılamayacak bir hedeftir.

'İslamcılık ve Turancılık politikalarının başarı kazandığına ve uygulama alanı bulduğuna tarihte rastlanmamıştır. (...)

Bizim açık ve uygulanabilir nitelikte gördüğümüz siyasal yöntem, 'milli politika'dır. Dünyanın bugünkü genel koşulları ve (...) gerçekleri karşısında düşlere kapılmak kadar büyük bir yanılgı olamaz. Tarihin dediği budur; bilimin, aklın ve mantığın söylediği böyledir. (...)

Milli politika dediğimiz zaman düşündüğüm anlam ve içerik şudur: Milli sınırlarımız içinde her şeyden önce kendi gücümüze dayanarak, varlığımızı koruyarak millet ve yurdun gerçek mutluluğuna ve bayındırlığına çalışmak.

Gelişigüzel ulaşılamayacak istekler ardında ulusu uğraştırmamak ve zarara sokmamak. Uygarlık dünyasından uygarca ve insanca davranış ve karşılıklı dostluk beklemektir.'

"Görüyorsun ya Aysun, Mustafa Kemal hep aklın yolunu seçmiştir. Şu konuşmalardan da bu ne kadar açık... Onun başarısı da bu akılcılığında yatıyor zaten," dedi Özgür Abi ve devam etti.

"Bir başka önemli konuysa, hükümet kurmaktı. Mustafa Kemal önerilerini yazılı olarak meclise sundu ve önerge tartışıldıktan sonra kabul edildi. Bu önerge, Mustafa Kemal'in aklındaki ve gerçekleştirmek istediği temel ilkeleri kapsıyordu.

1. Hükümet kurmak zorunludur.

2. Geçici olduğu bildirilerek bir hükümet başkanı tanımak ya da padişah vekili ortaya çıkarmak uygun değildir.

3. Meclis'te beliren milli iradenin, yurdun yazgısına dolaysız olarak el koymasını benimsemek temel ilkedir. Büyük Millet Meclisi'nin üzerinde güç yoktur.

4. Büyük Millet Meclisi yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplamıştır. Meclis'ten seçilecek ve vekil edilecek bir kurul hükümet işlerine bakar. Meclis Başkanı bu kurulun da başkanıdır.

"'Bu ilkelere göre kurulan bir hükümetin niteliği kolaylıkla anlaşılabilir. Böyle bir hükümet, milli egemenlik ilkesine dayanan halk hükümetidir.

Cumhuriyettir,' şeklindeki düşüncelerini *Nutuk*'ta böyle dile getirir.

"Meclis'teyse iki gün boyunca fikirlerini, önerilerini anlatır. Ve T.B.M.M. onu başkanlığa seçer. Hemen ardından bir hafta içinde Bakanlar Kurulu üyeleri seçilir ve görev dağılımı yapılır.

"Öte yandan isyanlar devam etmektedir.

"Yenihan, Yozgat ve Boğazlayan'da isyancılar askerlerimizle çarpışıyordu.

"Bu ayaklanmalardan yararlanan Yunanlılar ilk genel saldırılarını yaptılar. Düzenli ordularımızsa henüz yeterince güçlenmemiş olduğundan düşmana karşı başarılı olamadılar.

"Tabii bir de Çerkez Ethem isyanları vardı cepheyi yıpratan.

"Kurtuluş Savaşı'nın ilk günlerinde ulusal güçlerin yanında çarpışan Çerkez Ethem ve kardeşleri, zaman içinde şımarmış, Mustafa Kemal ve düzenli orduya kafa tutar olmuştu.

"Yoğun bir çarpışma sonucunda Çerkez Ethem yenildi ve hiç tereddüt etmeden düşman cephesine, yani Yunan tarafına geçti.

"Ve bak yine 'Kuvayi Milliye'den isyanlarla ilgili bir bölüm okuyacağım sana.

***

Ateşi ve ihaneti gördük.
Dayandık
dayanmaktayız.
1920 Şubat, Nisan, Mayıs,
Bolu, Düzce, Geyve, Adapazarı:
İçimizde Hilafet Ordusu,
Aznavur isyanları.
Ve aynı sıradan,
Ekim Konya. Sabah.
Beş yüz asker kaçağı ve yeşil bayrağıyla Delibaş girdi şehre.
Alaaddin tepesinde üç gün üç gece hüküm sürdüler.
Ve Manavgat istikametlerinde kaçıp
Ölümlerine giderken
Terkilerinde kesilmiş kafalar götürdüler.
Ve 29 Aralık Kütahya:

4 top
Ve 1800 atlı bir ihanet
Yani Çerkez Ethem,
bir gece vakti
kilim ve halı yüklü katırları, koyun ve sığır sürülerini
önüne katıp
düşmana geçti.
Yürekleri karanlık,
kemerleri ve kamçıları gümüşlüydü,
ateşi ve ihaneti gördük.
***

"10 Ağustos 1920'de itilaf devletleriyle İstanbul Hükümeti Sevr Antlaşması'na imzalarını attılar. Oysa koşullar kabul edilebilir gibi değildi.

"Yunanlılar, İngilizler, İtalyanlar ve Fransızlar topraklarımızı paylaşırken, Boğazlar tüm bu ülkelerin kullanımına bırakılıyor, doğuda da Ermenilere geniş yer veriliyordu.

"Bize kalansa Ankara ve etrafındaki bir avuç topraktı.

"T.B.M.M. derhal toplandı ve bu koşulları asla kabul etmeyeceğini tüm dünyaya duyurdu.

Durumu gözünün önüne getirebiliyor musun Aysun? Emperyalist güçler masa başına geçmiş, ülkeni nasıl paylaşacaklarını tartışıyorlar. Dört bir yandan çevrilmişsin. Yurt içindeyse gerici ve etnik ayaklanmalar... Ve karşında kendi milletinin aleyhine çalışan bir İstanbul Hükümeti...

"Çerkez Ethem'in ayaklanmasını fırsat bilen Yunanlılar yine saldırdılar. Bu zorlu mücadele sonucunda ortaya

çıkan, I. İnönü Zaferi'ydi. 10 Ocak 1921. Bu zafer hem ulusa hem orduya büyük güç verdi.

"Zaferi bir başka önemli olay izledi. T.B.M.M. 20 Ocak 1921'de ilk Anayasa'yı kabul etti. On maddelik anayasanın özü ilk iki maddesinde yatıyordu.

1. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Yönetim şekli, halkın kendi yazgısını eylemsel olarak kendi eliyle yönetmesi ilkesine dayanır.

2. Yürütme gücü ve yasama yetkisi, ulusun tek ve gerçek temsilcisi olan Büyük Millet Meclisi'nde belirir ve odaklaşır.

"Doğal olarak bu maddeler Meclis'te epeyce tartışıldı.

"Mecliste bu tartışmalar sürerken Londra Konferansı'na katıldık, itilaf devletleri Sevr Antlaşması koşullarını değiştirir gibi görünseler de bu bir aldatmacaydı. Nitekim Londra Konferansı başarısız oldu, Delegeler Kurulu daha yurda dönmeden Yunanlılar tüm ordularıyla saldırıya geçtiler.

"Sert çarpışmalar sonucunda 1 Nisan 1921 tarihinde 11. İnönü Zaferi tarihimize yazıldı.

"Ve şimdi Aysuncuğum, burada durup sana iki telgraf okuyacağım," dedi Özgür Abi.

Çantasını karıştırıp küçük bir kitap çıkardı, işaretlediği sayfayı buldu ve okumaya başladı.

Metristepe'den, 01.04.1921
Saat 06:30 Metristepe'den gördüğüm durum:
Gündüzbey kuzeyinde sabahtan beri direnen ve artçı olduğu sanılan bir düşman birliği sağ kanat grubu-

nun saldırısı üzerine dağınık olarak çekiliyor. Hamidiye yönünde karşılama ve çatışma yok.
Bozüyük yanıyor.
Düşman binlerce ölüleriyle doldurduğu savaş alanını silahlarımıza bırakmıştır.

Batı Cephesi Komutanı
İsmet

Ankara, 01.04.1921
İnönü savaş alanında Metristepe'de Batı Cephesi Komutanı ve Genelkurmay Başkanı İsmet Paşa'ya,
Bütün dünya tarihinde sizin İnönü Meydan savaşlarında yüklendiğiniz görev kadar ağır bir görev üstlenmiş komutanlar pek azdır. Ulusumuzun bağımsızlığı ve varlığı, çok üstün yönetiminiz altında şerefle görevlerini yapan komuta ve silah arkadaşlarınızın duyarlılığına ve yurtseverliğine dayanıyordu.
Siz orada sadece düşmanı değil, ulusun makus talihini de yendiniz.

Büyük Millet Meclisi Başkanı
Mustafa Kemal

"II. İnönü Savaşı'ndan üç ay sonra Temmuz 1921'de Yunanlılar yine saldırdılar.

"Meclis, ordunun başına Mustafa Kemal'in geçmesini öneriyordu. İstediği yetkiler verildi ve böylece Türkiye

Büyük Millet Meclisi Başkanı aynı zamanda Başkomutan oldu.

"Sakarya Meydan Muharebesi 23 Ağustos-13 Eylül tarihleri arasında yirmi iki gün yirmi iki gece aralıksız sürmüş, dünya tarihinde benzerine az rastlanır bir zafer öyküsüdür.

"'Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün yurttur. Yurdun her karış toprağı yurttaş kanıyla ıslanmadıkça düşmana bırakılamaz.'"

"Bu sözleri Mustafa Kemal, Sakarya Savaşı'nda söylemiştir.

"Bu büyük başarı sonunda T.B.M.M. tarafından Mustafa Kemal'e Mareşal rütbesi ve 'Gazi' unvanı verilir.

"Ve Batı ile ilk olumlu ilişkilere zemin hazırlayan Ankara Antlaşması, Fransızlarla imzalanır. 20 Ekim 1921.

"Ve, 30 Ağustos 1922. Gazi Mustafa Kemal Paşa tarafından yönetildiği için Başkumandanlık Meydan Muharebesi diye anılan, Büyük Zafer...

"Yunan ordusunun bütünüyle yenilmesi...

"Yalnız burada bir an durup tarihte kolay kolay rastlanmayan ve tüm dünya ülkelerince hayranlıkla izlenmiş bir olayı anlatmadan geçemeyeceğim. Ordumuzun pek çok eksiği vardı; o nedenle Mustafa Kemal 'Milli Yükümlülükler' kararnamesiyle her evin katkıda bulunmasını istemişti. Ve her ev, bir çift çorap, bir kat iç çamaşırı gibi giysi ve elinde yiyecek olarak ne varsa bunu paylaşarak, eşi az görülen bir katılım gerçekleştirdi.

"İşte bu, 'Milli Seferberlik'ti.

"1 Eylül 1922. Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Türk ordusuna beyannamesi:

'Bütün arkadaşlarımın Anadolu'da daha başka meydan muharebeleri verileceğini göz önüne alarak ilerlemesini ve herkesin fikri güçlerini, kahramanlık ve vatanseverlik kaynaklarını yarışırcasına göstermeye devam etmesini isterim.

Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!'

"6 Eylül tarihindeyse Meclis çok anlamlı bir karar alır. 10 Temmuz 1920 günü Bursa'nın Yunan işgali üzerine Meclis kürsüsüne örtülen siyah örtü 'Büyük Zafer'le birlikte kaldırılır."

"Gerçekten anlamlı bir karar," dedim.

"Ve 9 Eylül 1922, İzmir'in kurtuluşu... O günlerin coşkusunu, heyecanını gözünün önüne getirebiliyor musun? O anı yaşamak müthiş bir şey olmalı," dedi Özgür Abi, sonra ekledi, "ve şimdi son kez olarak 'Kuvayi Milliye'den bir bölüm okuyacağım.

"30 Ağustos'la ilgili...

Birdenbire beş adım sağında onu gördü.
Paşalar onun arkasındaydılar.
O, saati sordu.
Paşalar. "Üç," dediler.
Sarışın bir kurda benziyordu.
Ve mavi gözleri çakmak çakmaktı.
Yürüdü uçurumun başına kadar,
eğildi, durdu.
Bıraksalar

ince, uzun bacakları üstünde yaylanarak
ve karanlıkta akan bir yıldız gibi kayarak
Kocatepe'den Afyon ovasına atlayacaktı.
Saat 3.30.
Halimur - Ayvalı hattı üzerinde
manga mevziindedir.
İzmirli Ali Onbaşı
(kendisi tornacıdır)
karanlıkta göz yordamıyla
sanki onları bir daha görmeyecekmiş gibi
baktı manga efradına birer birer:
sağdaki birinci nefer
sarışındı.
İkinci esmer.
Üçüncü kekemeydi
fakat bölükte
yoktu onun üstüne şarkı söyleyen.
Dördüncüsünün yine mutlak bulamaç istiyordu canı.
Beşinci vuracaktı amcasını vuranı
tezkere alıp Urfa'ya gittiği akşam.
Altıncı,
inanılmayacak kadar büyük ayaklı bir adam,
memlekette toprağını ve tek öküzünü
ihtiyar bir muhacir karısına bıraktığı için
kardeşleri onu mahkemeye verdiler
ve bölükte arkadaşlarının yerine nöbette kaldığı için
ona "Deli Erzurumlu" dediler.
Yedinci Mehmet oğlu Osman'dı.

Çanakkale'de, İnönü'nde, Sakarya'da yaralandı
ve gözünü kırpmadan
daha bir hayli yara alabilir
Yine de dimdik ayakta kalabilir. Sekizinci,
İbrahim,
Korkmayacaktı bu kadar
bembeyaz dişleri böyle fıkırdayıp
birbirine vurmasalar.
Ve İzmirli Ali Onbaşı biliyordu ki:
tavşan korktuğu için kaçmaz,
kaçtığı için korkar.
Saat 4.
Ağzıkara - Söğütlüdere mıntıkası
On İkinci Piyade Fırkası.
Gözler karanlıkta, uzakta.
Eller yakında, mekanizmalar üzerinde.
Herkes yerli yerinde.
Tabur imamı
Mevzideki biricik silahsız adam:
Ölülerin adamı,
kırık bir söğüt dalı dikerek kıbleye doğru,
durdu boyun büküp
el kavuşturup
sabah namazına.
İçi rahattır.
Cennet, ebedi bir istirahattır.
Ve yenilseler de, yenseler de âdâyı,
meydânı gazadan o kendi elleriyle verecektir

Cenabı rabbülâlemine şühedâyı.
Saat 4.45.
Sandıklı civarı. Köyler.
Sarkık, siyah bıyıklı süvari,
çınar dibinde, beygirinin yanında duruyordu.
Çukurova beygiri
kuyruğunu karanlığa vuruyordu:
dizkapaklarında kan,
kantarmasında köpük...
İkinci Süvari Fırkası'nda Dördüncü Bölük,
atları, kılıçları ve insanlarıyla havayı kokluyor.
Geride, köylerde bir horoz öttü.
Ve sarkık, siyah bıyıklı süvari
ellerinin tersiyle yüzünü örttü.
Karşı dağlar ardında, düşman elinde kalan
bir başka horoz vardır:
Baltaibik, sütbeyaz bir Denizli horozu.
Düşmanlar herhal onu çoktan kesip
çorbasını yapmışlardır.
Saat beşe on var.
Kırk Dakka sonra şafak
sökecek
"Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak."
Tınaztepe'ye karşı Kömürtepe güneyinde
On Beşinci Piyade Fırkası'ndan iki ihtiyat zabiti
Ve onların genci, uzunu,
Darülmuallimin mezunu
Nurettin Eşfak,

Mavzer tabancasının emniyetiyle oynayarak
konuşuyor:
- Bizim İstiklâl Marşı'nda aksıyan bir taraf var
bilmem ki, nasıl anlatsam,
Akif, inanmış adam,
fakat onun, ben,
inandıklarının hepsine inanmıyorum.
Meselâ bakın:
"Gelecektir sana vaadettiği günler Hakkın."
Hayır,
gelecek günler için
gökten âyet inmedi bize.
Onu biz, kendimiz
vaadettik kendimize.
Bir şarkı istiyorum
zaferden sonrasına dair.
"Kim bilir belki yarın..."
Saat beşe beş var.
Dağlar aydınlanıyor.
Bir yerlerde bir şeyler yanıyor.
Gün ağardı, ağaracak.
Kokusu tütmeye başladı:
Anadolu toprağı uyanıyor.
Ve bu anda, kalbi bir sahan gibi göklere salıp
ve pırıltılar görüp
ve çok uzak
çok uzak bir yerlere çağıran sesler duyarak
bir müthiş ve mukaddes macerada,

ön safta, en ön sırada,
şahlanıp ölesi geliyordu insanın.
Topçu evvel mülâzımı Hasan'ın
yaşı yirmi birdi.
Kumral başını gökyüzüne çevirdi,
kalktı ayağa,
Baktı, yıldızları ağaran muazzam karanlığa.
Şimdi bir hamlede o kadar büyük,
öyle şöhretli işler yapmak istiyordu ki
Bütün ömrünü ve hâtırasını
ve yedi buçukluk bataryasını
ağlanacak kadar küçük buluyordu.
Yüzbaşı sordu:
- Saat kaç?
- Beş.
- Yarım saat sonra demek...
98956 tüfek
ve şoför Ahmet'in üç numrolu kamyonetinden
yedi buçukluk şnayderlere, on beşlik obüslere kadar,
bütün âletleriyle ve vatan uğrunda,
yani, toprak ve hürriyet için ölebilmek kabiliyetleriyle
Birinci ve ikinci ordular
baskına hazırdılar.
Alaca karanlıkta, bir çınar dibinde,
beygirinin yanında duran
sarkık, siyah bıyıklı süvari
kısa çizmeleriyle atladı atına.
Nurettin Eşfak

Baktı saatine:
-Beş otuz...
Ve başladı topçu ateşiyle
ve fecirle birlikte büyük taarruz...
Sonra.
Sonra, düşmanın müstahkem mevkileri düştü.
Bunlar:
Karahisar güneyinde 50
ve doğusunda 20 - 30 kilometredeydiler.
Sonra,
Sonra, düşman ordusu kuvâyi külliyesini ihata ettik.
Aslıhanlar civarında
30 Ağustosa kadar.
Sonra.
Sonra, 30 Ağustosta düşman kuvayi külliyesi imha ve esir olundu.
Esirler arasında General Trikopis:
Alaturka sopa yemiş bir temiz
ve sırmaları kopuk frenk uşağı...
Yaralı bir düşman ölüsüne takıldı Nurettin Esfak'ın ayağı.
Nurettin dedi ki: "Teselyalı Çoban Mihail,"
Nurettin dedi ki: "Seni biz değil,
buraya gönderenler öldürdü seni..."
Sonra.
Sonra, 31 Ağustos günü
ordularımız İzmir'e doğru yürürken
Serseri bir kurşunla vurulan
Deli Erzurumluydu.

Devrildi.
Kürek kemikleri altında toprağı duydu.
Baktı yukarı,
baktı karşıya.
Gözler hayretle yandılar:
önünde, sırtüstü, yan yana yatan postalları
her seferinkinden kocamandılar.
Ve bu postallar daha bir hayli zaman
üzerlerinden atlayıp geçen arkadaşların arkasından
seyredip güneşli gökyüzünü
ihtiyar bir muhacir karısını düşündüler.
Sonra...
Sonra, sarsılıp ayrıldılar birbirlerinden
ve Deli Erzurumlu ölürken kederinden
yüzlerini toprağa döndüler.
Solda, ilerdeydi Ali Onbaşı.
Kan içindeydi yüzü gözü.
Bir süvari takımı geçti yanından dörtnala.
Kaçanı kovalamıyordu yalnız
ulaşmak da istiyordu bir yerlere
ve sadece kahretmiyor
yaratıyordu da.
Ve kılıçların,
nalların,
ellerin
ve gözlerin pırıltısı
ardarda çakan aydınlık bir bütündü.
Ali Onbaşı bir şimşek hızıyla düşündü

Ve şu türküyü duydu:
"Dörtnala gelip Uzak Asya'dan
Akdeniz'e bir kısrak başı gibi uzanan
bu memleket bizim.
Bilekler kan içinde, dişler kenetli, ayaklar çıplak
ve ipek bir halıya benzeyen toprak
bu cehennem, bu cennet bizim.
Kapansın el kapıları, bir daha açılmasın,
yok edin insanın insana kulluğunu
bu davet bizim...
Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine,
bu hasret bizim..."
Sonra.
Sonra, 9 Eylülde İzmir'e girdik
ve Kayserili bir nefer
yanan şehrin kızıltısı içinden gelip
öfkeden, sevinçten, ümitten ağlıya ağlıya,
Güneyden Kuzeye,
Doğudan Batıya,
Türk halkıyla beraber
seyretti İzmir rıhtımından Akdeniz'i.
Ve biz de burada bitirdik destanımızı.
Biliyoruz ki layığınca olmadı bu kitap,
Türk halkı bağışlasın bizi,
onlar ki toprakta karınca,
suda balık,
havada kuş kadar,

çokturlar;
korkak,
cesur,
cahil,
hakim,
ve çocukturlar
ve kahreden
yaratan ki onlardır
Kitabımızda yalnız onların maceraları vardır...

"Büyük Zaferi 11 Ekim 1922'de imzalanan Mudanya Mütarekesi izledi.

"Kasım ayı başlarındaysa Lozan Barış Konferansı'na katılmak üzere İsmet Paşa başkanlığında Sinop milletvekili Rıza Nur Bey ve Trabzon milletvekili Hasan Bey İsviçre'nin Lozan kentine gittiler. İlk toplantı 21 Kasım 1922'de yapıldı.

"1 Kasım 1921'de T.B.M.M. bir başka önemli karar alarak Padişahlık ve Halifeliğin ayrılmasını ve saltanatın yani padişahlık kurumunun sona erdirilmesini gerçekleştirdi.

"Bunu 17 Kasım 1922'de son padişah Vahdettin'in İngilizlerin yardımıyla yurdundan kaçması izledi. Bu durumda Halifelik makamına Abdülmecit Efendi seçildi.

"Aysuncuğum belki biliyorsun belki bilmiyorsun Osmanlı döneminde halifenin tüm İslam dünyasının başı olduğuna inanılırdı. Mustafa Kemal ve onun çağdaş düşüncelerine karşı olanlar, saltanat yanlısı olanlar, Abdülmecit

Efendiyi kullanarak halifeliğin ve saltanatın, kısaca, alışıldık, bildik ve o durağan düzenin devamı için alttan alta çalışmalar yapıyor, halkı şaşırtmaya uğraşıyorlardı.

Bunun üzerine Mustafa Kemal, halkı aydınlatmak amacıyla gittiği yerlerde konuştu, anlattı, onları gerçekten uyandırmaya çalıştı. *Nutuk*'ta konuyu şöyle anlatır:

'Ulusa, bütün İslam dünyasını kapsayıcı bir devlet kurmak göreviyle yükümlüymüş gibi görülen bir halifenin görevini yapabilmesi için Türkiye Devleti ve onun bir avuç insanı, halifenin buyruğu altına sokulamaz.

Ulus, bunu kabul edemez. Türkiye halkı bu denli büyük bir sorumluluğu, bu denli akla aykırı bir görevi üstlenemez. Ulusumuz yüzyıllarca bu boş görüşlere dayanılarak yönetildi.

Ama ne oldu? Her gittiği yerde milyonlarca insanını kaybetti. Yemen çöllerinde kavrulup yok olan Anadolu çocuklarının sayısını biliyor musunuz, dedim.

Suriye'yi, Irak'ı korumak için, Mısır'da barınabilmek için, Afrika'da tutunabilmek için ne kadar insan tükendi, bunu biliyor musunuz? Ve sonuç ne oldu görüyor musunuz, dedim.

Halifeye, dünyaya meydan okutmak ve onu bütün İslam işlerinde yetkili kılmak düşüncesinde olanlar, bu görevi yalnız Anadolu halkının değil, onun sekiz on katı insandan oluşan büyük İslam ülkelerinden istemelidirler!

Yeni Türkiye'nin ve yeni Türkiye halkının, artık kendi yaşam ve mutluluğundan başka düşünecek bir şeyi yoktur...

Başkalarına verebilecek tek kırıntısı kalmamıştır, dedim.

Başka bir noktayı da, halkın gözünde açıklığa kavuşturmak için, şu açıklamada bulundum: Tutalım ki, Türkiye bir süreliğine söz konusu görevi kabul etsin... Bütün İslam dünyasını bir noktada birleştirerek yönetmek ereğine yürüsün ve başarılı da olsun!

Peki ama uyruğumuz ve yönetimimiz altına almak istediğimiz uluslar, derlerse ki, bize büyük hizmetler verdiniz ve yardımlar yaptınız, sağ olunuz, fakat biz bağımsız kalmak istiyoruz, bağımsızlık ve egemenliğimize kimsenin karışmasını uygun görmeyiz; biz kendi kendimizi yönlendirip yönetecek güçteyiz!

Öyleyse Türkiye halkının bütün çalışmaları ve özverileri, yalnız bir, 'sağ olun' denilmesi ve dua için mi göze alınacaktır?

Halka sordum: Bir Müslüman devleti olan İran ya da Afganistan, halifeliğin herhangi bir yetkisini tanır mı, tanıyabilir mi?

Haklı olarak tanımaz çünkü bu, devletinin bağımsızlığını, ulusunun egemenliğini yok eder.

Ulusa şunu da öğütledim; kendinizi dünyanın egemeni sanmak aymazlığı artık sürmemelidir. Gerçek yerimizi, dünyanın durumunu tanımamaktaki aymazlıkla ve bilgisizlere uymakla ulusumuzu sürüklediğimiz yıkımlar yeter: Bile bile o acıklı durumu sürdüremeyiz!'

"Yurt içinde bu mücadeleler sürerken Lozan'da da çetin tartışmalar devam ediyordu. Sekiz ay süren görüşmeler sonucunda bugünkü sınırlarımız kabul edildi. Yüzyıllardır ülkeyi paylaşma hayali kuran devletlerin beklentileri boşa

çıkmıştı. Bir başka önemli konu da, kapitülasyonların, yani yabancılara tanınan ayrıcalıkların kaldırılmasıydı.

"Nitekim Mustafa Kemal şöyle diyecekti. 'Lozan Antlaşması, Türk Ulusu aleyhine yüzyıllardan bu yana hazırlanmış ve Sevr ile tamamlandığı sanılan büyük bir suikastın boşa çıkışının belgesidir.'

"Lozan Barış Antlaşması 24 Temmuz 1913 tarihinde imzalandı ve Türk delegeleri büyük bir coşkuyla karşılandı.

"Artık sıra barış dönemi çalışmalarına gelmişti. Ve Mustafa Kemal düşüncesini açıkladı.

'Benim için tek bir amaç vardır:

Cumhuriyet hedefi...

Bu hedefe varmak için, belirli yoldan yürüyen arkadaşların başarılı olması için, tutulan yolda, namuslu yolda çok çalışmak ve çaba göstermek gerekir.'

"13 Ekim 1923 günü Ankara başkent olur.

"Beklenen gün gelmiştir artık...

"Ve...

"29 Ekim 1923 günü Cumhuriyet ilan edilir.

"Hemen ardından T.B.M.M. Gazi Mustafa Kemal Paşa'yı, oybirliğiyle Cumhurbaşkanı seçer.

"Meclisçe Cumhuriyeti kabul kararı 29/30 Ekim 1923 gecesi saat 08.30'da verildi. On beş dakika sonra yani 08.45'te Cumhurbaşkanı seçildi. Durum aynı anda bütün ülkeye bildirildi ve her yanda gece yarısından sonra, yüz bir kez top atılarak halka duyuruldu, diyerek o anı *Nutuk*'ta böyle anlatır, Mustafa Kemal.

"Cumhuriyetin ilanını izleyen aylarda T.B.M.M. üç önemli yasa çıkarır. Tarih, 3 Mart 1924.

1. Türkiye Cumhuriyetinde halkın işleriyle ilgili yasaları yapmak ve yürütmek yalnız T.B.M.M. ile onun kurduğu hükümetin elindedir; Din İşleri ve Evkaf Bakanlığı kaldırıldı.

2. Türkiye içinde bütün bilim ve öğretim kurumları, bütün medreseler Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlandı.

3. Halife görevden alındı ve halifelik makamı kaldırıldı. Halife ve Osmanoğulları soyundan olanların hepsine Türkiye Cumhuriyeti ülkesinde oturma hakkı süresiz olarak yasaklandı."

Ve Özgür Abi iskemlesinde geriye kaykılarak, "Off, yoruldum be Aysun," dedi.

"O kadar çok konuştun ki," dedim.

"Ne? Bana bak, bacak kadar boyunla bana 'çok konuştun' mu diyorsun?"

"Özgür Abi, o manada söylemediğimi pekâlâ sen de biliyorsun. Çok anlattın, tabii çok yoruldun demek istedim."

"Yok yok! Senin bu Alman yanınla, küt diye kafanı şişirdiğimi söyledin," dedi ama gülümsüyordu.

"Şeyy..."

"Yine ne diyeceksin Aysun?"

"Yani... ben sana çok teşekkür etmek istiyorum. Bu konuyu hiç böyle bilmiyordum."

Özgür Abi başını salladı.

"Meğer neler olmuş neler, değil mi?"

"Evet, aynen öyle hissediyorum. Neler olmuş neler..."

"Daha başında da dediğim gibi, şimdi sen kendince bu konuyla ilgili kitaplar alır okursan, şu anlattıklarımın içi dolacak, konu senin için daha anlamlı hale gelecek.

"Ben sana git dev gibi ağır kitaplar oku demiyorum, hoş onlara da sıra gelecek ama daha küçük kitaplarla başlayabilirsin. Kâh birinin anıları, kâh o dönemle ilgili bir roman... Ne bileyim, bu konunun ucundan kenarından okumaya başlamak iyi fikir derim ben."

Sonra saatine baktı, "Ohooo, baksana akşam olmuş da haberimiz yok. Haydi bakalım Aysun Hanım, yolcudur Abbas, bağlasan durmaz."

Şimdi notlarımın üstünden bir kez daha geçtim de, bugün gittiğimiz yerleri yazmayı unutmuşum.

Sabah erkenden çıktık, önce Büyükdere'deki Sadberk Hanım Müzesi'ne gittik. Bir ev müze bu. Sonra Emirgan'daki Sabancı Müzesi'ne götürdü beni Özgür Abi. Burası da ev müze ama yanı sıra geniş bir sanat eserleri bölümü var. Son duraksa İstanbul Modern Müzesi'ydi, orada önce denize karşı kafede oturup bir şeyler atıştırdık, sonra dersimizi (!) yaptık ve bir tur atıp eve döndük.

"Yorucu ama doyurucu bir gündü."

Bu sözler Özgür Abiye ait...

27 Temmuz, Pazartesi

"İyi sabahlar güzelim."

"Ooo Melisçiğim, bakıyorum keyifler yerinde."

"Neden olmasın ki... İşler iyi gidiyor. Bayılıyorum şu yaz mevsimine. Benim güzellik salonu bahardan başlayarak bütün yaz boyunca dolup dolup boşalıyor.

"Sonra Başakçığım dünyanın en tatlı arkadaşı olup çıktı. Vee... bir grup arkadaşla tekne turuna gideceğiz. Uzun zamandır tatil yapmadım, biliyorsun, onun için gideceğimiz günü iple çekiyorum."

"Hmm... Bu gruba tanıdığımız, bildiğimiz bir yakışıklı da dahil mi?"

Şakrak bir kahkaha beni de sarıp sarmaladı. "Olabilir de olmayabilir de..."

"Yakında bir nikâh davetiyesi alacakmışım duygusu içindeyim nedense..."

"İşte onu çok beklersin arkadaşım."

"Nedenmiş?"

"Evlenmeye hiiiç niyetim yok da ondan. Güzel bir işim var, dünya tatlısı bir kızım var, sizler gibi bulunmaz dostlarım var. Hayatımdan çok memnunum. Ama bak arkadaşlık edebilirim..." dedi ve yine bir kahkaha patlattı.

"Alemsin," dedim ben de gülerek. Şu gülme ne güzel şeydir, biri gülmeye görsün, sen de başlarsın gülmeye. "Senin bu telefonundan sonra günüm çok güzel geçecek Melisçiğim."

"Sağ ol canım, bak şimdi sana ne diyeceğim."

"Dinliyorum."

"Senin şu Aysun var ya..."

"Evet."

"Sahi, o nasıl bugünlerde, neler yapıyor, önce onu bir sorayım."

"Ne yapsın zavallım, ya bizim sitede havuzun kenarında oturuyor ve Özgür'ün dikte ettirdiklerini temize çekiyor..."

"Vah garibim..."

"Ya da Özgür'le birlikte İstanbul'u arşınlıyor ve Özgür'ün verdiği dersleri dinliyor, not tutuyor."

"Aman ne tatil, ne tatil..."

"Biliyor musun Melis, ben Almanya'dan geliyor diye, hele de on altılarında olunca şöyle uçuk kaçık bir kız bekliyordum. Oysa Aysun öyle sessiz, öyle uysal bir kız ki...

"Ve de son günlerde çok keyifsizdi, çok. Gerçi saklamaya çalışıyordu ama gözleri kıpkırmızıydı geçen gün. Üstüne gitmedim, görmezden geldim."

"Desene şu erkek arkadaşıyla atıştılar."

"Herhalde..."

"Herhalde var mı, tutup anasını babasını özlediğinden ağlıyor olacak değil ya."

"Ama sonra bir arkadaşı geldi Almanya'dan da bir iki günlüğüne yüzü güldü."

"Hmm, kimmiş bu arkadaş?"

"Bilmiyorum, yakın bir arkadaşım, dedi."

"Cinsiyeti?"

"Aman Melis, ne bileyim, sormadım."

"Olmadı sevgili Serra, olmadı. Soracaksın, bileceksin."

"Ben sen değilim, o kadar soramam."

"İşte o zaman da bu kızın kiminle buluştuğunu bilemezsin."

"Aman canım sen de, bir arkadaşıyla iki gün buluştu, o gitti, bu garibim de yine havuz başına döndü."

"İşte tam da bunun için..."

"Söyle bakalım, senin dilinin altında bir şeyler var."

"Eveeet, var."

"Duyalım."

"Aysun'u gezmeye götürmek için lokum gibi bir delikanlı gönderiyorum size."

"Ne?"

"Size geldiğimizde konuşmuştuk ya..."

"Yani çöpçatanlık yapıyorsun..."

"Bu yaşta çocuklara çöpçatanlık mı olurmuş Allah aşkına... Ben sadece o buradayken biraz da kendi yaşıtlarıyla gezsin, tozsun istedim ve bu konuda biraz araştırma yaptım."

"Ah Melis, inanılmazsın."

"Yalan mı söylediklerim. On altı yaşında bir kız için, kusura bakma ama, sizler pek de ideal arkadaşlar sayılmazsınız."

"Orası öyle..."

"İşte ben de bu işe bir el atayım, dedim. Lisede, üniversitede çocukları olan arkadaşlarımı kolaçan ettim veee... harika bir şey çıktı karşıma."

"Anlat, anlat."

"Bir arkadaşımın oğlu üniversitede... Onların diğer ülke gençleriyle gerçekleştirdikleri çeşitli programları varmış. Bunlardan biri de yaz aylarında bir ülkeye gidip orayı gezip görmekmiş. Bu yıl Türkiye pek bir popülermiş, herkes buraya gelmek istiyormuş. Nitekim bir grup şu anda İstanbul'daymış. Arkadaşım, ben oğluma söylerim, bu küçük hanımı da alırlar aralarına, dedi."

"Harika bir şey bu Melis."

"Tabii kızım, ne varsa bizde var."

"Hemen de böbürlenir."

"Dilek Hanımdan ses çıktı mı, ya Esin Hanımdan..."

"Çıkmadı."

"Gördün mü..."

"Ay, umarım müzeye filan gitmiyorlardır, zira Özgür onu müzeden müzeye sürüklüyor. Bak inanmayacaksın, son kez sabahtan çıktılar, tam üç müzeye götürmüş kızı, inanabiliyor musun."

"Üç tane müze... Ve aynı günde, öyle mi?"

"Evet. Ben de aynen senin gibi, aynı günde mi, dedim de bana, 'Fena mı üç günlük işi bir günde bitirdik,' demez mi..."

"Tabii onlar da müzelere filan gidiyorlar da bu sefer Adalar'a gideceklermiş."

"İşte bu güzel."

"Gününü tam olarak bilmiyorum ama ben senin cep numaranı verdim, program kesinleşince Rüzgâr seni arayacak."

"Vaay... Delikanlının adı Rüzgâr mı?"

"Evet."

"Ne havalı isim bu böyle."

"Bir de kendini gör."

"Vay, vay, vay.

"Selinimiz ne yapıyor?"

"Sıralıyor, teyzesi."

"Deme... Son gördüğümde yıldırım hızıyla emekliyordu."

Güldüm. Selin'in emeklemesi gerçekten görülecek bir şey. Ama artık tutunup ayağa kalkıyor. Sağına soluna bakınıp kendini emniyete aldıktan sonra başlıyor sıralamaya.

"Ve de diş çıkarıyor, tabii."

"Ooo, kolay gelsin. O iş bazen bayağı zor oluyor."

"Evet, dişleri kaşınıyor, onun için her şeyi ağzına sokuyor."

"Kapı çalıyor Serracığım."

"Tamam canım, görüşürüz... Teşekkür ederim."

"Rica ederim, umarım Aysun iyi vakit geçirir."

İşte Melis budur. Birine yardım etmeyi aklına koymaya görsün, o işin peşini bırakmaz.

İnsanların ruh hali ne kadar ilginç. Boşanma sürecinde ne kadar keyifsiz, ne kadar üzgündü.

Ana sonra... karar çıktı.

Ve...

Melis birden dönüş yaptı.

Hem de ne dönüş.

Neşeli, özgüveni yerinde, enerji dolu...

Demek ki karar aşamasıydı onu yıpratan.

Aman, her neyse, arkadaşımın keyfi yerinde ya, gerisi hiç önemli değil.

Öyle olmuş, böyle olmuş.

Hiiiç önemli değil.

Şu anda aramızda tek bekâr o. Gerçi Sıla da boşandı ama o hâlâ Amerika'da.

Bakar mısın, Toprak'ın solo yaşamını öylesine kabullenmişiz ki, onu bekârdan bile saymıyorum.

Evet, Melis tek bekâr ama tüm gezme planlarımızı o yapıyor.

"Çok hoş bir yer açılmış, geçen gün gazetede okudum," diyor mesela ve hepimizi arayarak hemen bir program yapıyor.

Kimi zaman beylerle, kimi zaman kız kıza...

Sergileri, konserleri haber veriyor, gerçi Esin de o konuda iyidir. Sonra, evini açıyor, güzel sofralar kurup hepimizi davet ediyor.

Yani öyle, ben boşandım, diye bir kenara çekilip oturmuyor. Hem işinde çalışıyor, hem mükemmel anneliğini yapıyor, hem de sosyal hayatını sürdürüyor.

Gurur duyuyorum arkadaşımla.

Onun bu güçlü haliyle...

(Aysun'un Defteri)
28 Temmuz, Salı

"Aysuncuğum, nasıl gidiyor?" diyerek geçip karşıma oturdu Özgür Abi. "İyi gidiyor."

"Canını sıkan bir şey olursa, hiç çekinmeden bize söyleyebilirsin."

Acaba Serra Abla Furkan'la ilgili anlattıklarımı söylemiş miydi Özgür Abiye? Herhalde söylemiştir. Herhalde değil, kesin söylemiştir. Ben suskun kalınca, o da sustu.

Sonra, "Furkan konusunda üzülüyorsun, değil mi?" demez mi...

Serra Ablanın söylemiş olacağını düşünmeme karşın yine de şaşırdım.

"Serra bana senin o gün ona ve arkadaşlarına anlattıklarını aktarmıştı."

Susmaya devam ettim. Ne diyecektim ki...

"Almanya'dan gelen arkadaş da Furkan'dı, değil mi?"

İşte bu soru tam şok oldu benim için.

Ne diyeceğimi bilemedim.

"Doğru bildim değil mi?" diye sözlerini sürdürdü. "Çünkü şu anda yüzün kıpkırmızı."

"Özür dilerim! İnanın aslında yalan söylemem, yalan söylemeyi hiç sevmem ama öyle zor durumdayım ki...

"Siz bilirseniz babama söylerdiniz, o ise beni buraya Furkan'dan bir süre uzak kalayım diye yolladı. Tabii ki ülkemi ve kültürümü tanımamı da istiyordu ama... asıl neden Furkan'dı."

"Neyse, bırakalım bunları bir kenara. Sen bana şunu söyle Aysun, sen ne düşünüyorsun bu durum hakkında?

"Çünkü seni böyle üzgün gördükçe Serra da ben de çok üzülüyoruz. Bu yaşlarda senin neşeli, keyifli olman gerek. Erkek arkadaşın sana üzüntü değil, mutluluk kaynağı olmalı."

"Ama biz birbirimizi seviyoruz," dedim ve ağlamaya başladım.

"Duygularınıza saygı duyarım ama bu aşk ikinizi de mutsuz ediyor. Eminim Furkan da üzgündür."

"Evet," diyerek içimi çektim.

"Durumu son haliyle bana bir anlatabilir misin? Belki yardımcı olabiliriz."

"Biz bir yıldır çıkıyoruz Özgür Abi," dedim, başını sallayarak beni dinlemeye başladı.

"Benim ailem biliyor, onlara söyledim çünkü erkek arkadaşım olmasına karşı çıkmazlar."

Özgür Abi sözümü kesti, "Ama Furkan'a karşılar, doğru mu?"

"Doğru, Furkan'a karşılar."

"Neden?"

"Çünkü onun ailesiyle aramızda kültürel açıdan çok farklar var. Öyle diyor, babam."

"Nasıl yani?"

"Mesela, onlar erkek kız arkadaşlığını onaylamıyorlar. Furkan'ı bir an evvel evlendirmek istiyorlar. Ve evleneceği kızın Türkiye'deki kendi akrabalarından birinin kızı olmasını şart koşuyorlar. Muhafazakârlar yani... Daha doğrusu babam onları böyle tanımlıyor."

"Peki, siz ikinizin evlilik hakkındaki düşünceleriniz nedir?"

"Biz önce okuyup okullarımızı yani üniversiteyi bitirelim, sonra evleniriz, diyoruz."

"Çok doğru," dedi Özgür Abi, "anladığım kadarıyla şu anda sorun, Furkan'ı bir an evvel evlendirmek istemelerinden kaynaklanıyor."

"Evet, üstelik evleneceği kız da Almanya'ya gelmiş bile..."

"Yaa..."

"İşte bunu duyunca ve onun hâlâ ailesine benden söz edememiş olması yan yana gelince, ben de ona, bir daha görüşmeyelim, dedim.

"Beni ailesinden saklaması çok gücüme gidiyor Özgür Abi," dedim ve yeniden ağlamaya başladım.

Yanıma oturup kolunu omzuma attı. "Ağlama canım, eğer bu konu seni çok üzüyorsa konuşmayalım."

Ama ben konuşmak istiyordum.

Derdime bir çare bulunsun istiyordum.

"İşte ben böyle söyleyince, o da kalkıp gelmiş. Ne olur konuşalım, diye yalvardı, ben de onunla buluştum."

"Peki, ailesine senden söz edebilmiş mi?"

"Annesine söylemiş, şimdi annesinin babasına söyleyip onu ikna etmesini bekliyor. Ama bu arada evlendirilmek istenen kız Almanya'ya varmış durumda. Bunlar bu işi uzatmaz Özgür Abi, mutlaka düğünü yaparlar," dedim ve bir kez daha hıçkırıklara boğuldum.

Tam o sırada Serra Abla geldi terasa. "Oh, nihayet uyutabildim Selin'i," diyerek kendini koltuğa attı.

Sonra da gözü bana ilişti, "Ne o? Yoksa sen ağlıyor musun?"

Özgür Abi durumu çabucak özetledi ona. "Yaa... demek böyle," dedi Serra Abla.

"Her sorunun bir çıkış yolu vardır."

"Ben bizim aramızda bir çıkış yolu göremiyorum Özgür Abi."

"Dur bakalım," dedi Serra Abla, "belki babasıyla konuşmuşlardır, o da inadından vazgeçmiştir."

"Ya vazgeçmezse?"

Bunun üzerine Özgür Abi, "Bence burada asıl sorulacak soru, babası vazgeçmezse Furkan'ın ne yapacağıdır," dedi.

"Canım olur mu," dedi Serra Abla, "hangi devirde yaşıyoruz, kimseyi istemediği biriyle evlendiremezsin."

"Orasını bilemem," diye başını salladı Özgür Abi.

"İşte benim de korktuğum soru bu," dedim.

"Yani?"

"Yani babası kabul etmezse Furkan'ın karşı çıkabileceğini sanmıyorum."

"Sevmediği bir kızla, sırf babası öyle istiyor diye bir ömür boyu yaşamaya evet diyeceğini mi düşünüyorsun yani?"

"Bilmiyorum! Bilmiyorum!"

Üçümüz de derin düşüncelere dalmıştık.

"Haydi, bir şeyler yiyelim de havamız değişsin," dedi Serra Abla, sonra eğilip yanağımdan öptü. "İyi düşün ki iyi olsun."

Onu yanıtlarcasına Özgür Abi konuştu, "Bunun yanı sıra iyi olmayabileceğini de göz önünde bulundurarak hazırlıklı olmaya çalış."

Yemekte oradan buradan konuşup bu ağır havayı dağıtmaya çalıştılar.

Daha sonra Özgür Abi, "Yatmadan önce, devrimler hakkında bir şeyler anlatmamı ister misin? Öyle uzun değil, kısaca toparlamak anlamında..."

"Sana inanamıyorum Özgür, Aysun'un devrimleri dinleyecek hali mi var!"

"Yok, Serra Abla, tam tersine iyi gelecek bana."

"Pekâlâ, madem istiyorsun, haydi defterini al eline bakalım.

"Devrimlerin en çarpıcı yanı, tek cümleyle özetlemek gerekirse; teokratik bir monarşiden yani padişah ve halifelik yönetiminden, laik ve çağdaş bir yönetime yani, halkın egemen olduğu cumhuriyet yönetimine geçiş olarak tanımlayabiliriz.

"Bu denli büyük bir devrim, inan Aysun, çok çok enderdir.

"Bir ülke halkını bir çağdan alıp başka bir çağa atlatıyorsun.

"Ve bunlar olabildiğince kırıp dökmeden gerçekleştirildi.

"Başka ülkelerin devrimlerinde gördüğümüz gibi kanlı yöntemlerle, binlerce insanı sırf devrime karşı diye yok ederek, yapılmadı. Devrimler tarihine baktığımızda, Türk Devrimi'nin en kansız, en barışçıl biçimde adeta halkı ikna ederek yapılmış olduğunu görüyoruz.

"Ve bak yine onun dehasına yaraşır bir başka davranış. Her şey olup bittikten yani savaşlar sona erip barış için imzalar atıldıktan sonra da halka dönüp, 'Yurtta sulh, cihanda sulh' diyor ve her şeyi geride bırakarak tüm dünyaya dostluk eli uzatıyor.

"Şimdi burada durup bir yorum okuyacağım. Dışarıdan bakarak yazılmış, tarafsız bir gözlem. Harf devrimi hakkında...

"1996 yılında, Amerika Birleşik Devletleri'nin güçlü ve saygın devlet adamlarından Newton Gingrich senatoda bir konuşma yapıyor ve devrimlerle ilgili bu konuşma *Newsweek* ve *US News and World Report* dergilerinde yayınlanıyor.

"Şöyle diyor Gingrich: '1920'lerin ortalarında Kemal Atatürk Türkiye'yi modernleştirme sürecini başlattı. Olağanüstü sorunlarla karşı karşıyaydı. Osmanlı İmparatorluğu çökmüş, Türk insanı bugünkü modern Türkiye'nin sınırları içine çekilmek zorunda kalmıştı, ülkede büyük bir psikolojik kriz yaşanıyordu. Geri kalmış bir ülkeydiler. Atatürk derin bir düşünce sürecinden geçtikten sonra o güne kadar kullanılan dili ve alfabeyi değiştirdi. Bu değişimi bir anda ve kararlı bir şekilde yaptı. Dahası bunu, örneğin on yıl içerisinde kademeli olarak yapmaya çalışırsa, yeni lisanı sadece seçkinlerin öğrenebileceğini onların dışında kimsenin öğrenemeyeceğini ve sonunda ikiye bölünmüş bir toplum ortaya çıkabileceğini gördü. Bunun da son derece büyük bir sosyal bölünme yaratacağını anladı. Sonuçta son derece fakir olan, kıt kaynakları bulunan, harcamaları bizim bir eyaletimizden az olan, gayri safi milli hasılası Eğitim Bakanlığımızın bütçesinden düşük olan bir ülkede Atatürk "her eğitimli Türk'ü seferber etmeliyiz ve ülkeyi büyük bir okula dönüştürmeliyiz," dedi.

Sonuçta altı ay içerisinde Türk toplumunu değişime uğrattı.

Bu 20. yüzyılın en büyük, en kahramanca eylemlerinden biri olarak tarihe damgasını vurdu. Dahası Türkiye'de bu değişim; şiddet kullanmadan, gizli polis olmadan, insanlar hapse atılmadan gerçekleştirildi. Bu bir mucizedir.

Bu değişim, ahlaki bir liderlik vasfı ortaya koyabilen, ülkesinin kurtarıcısı olarak kabul edilen ve insanların kendisinden ülkeye çok daha iyi bir gelecek vermesini beklediği lider tarafından yapıldı.

İşte bu nedenledir ki, (...) partimiz bundan sonra atacağı adımları planlarken Mustafa Kemal Atatürk'ü ve onun modern Türkiye'yi kurarken yaptığı işleri örnek alacaktır.'

Ve Özgür Abi bana bakıp, "Yaa Aysun Hanım, gördün mü bak elin oğlu neler söylemiş..." dedi ve hemen ekledi.

"Şimdi bu çok önemli devrimleri sırasıyla bir sayalım istersen.

"1 Kasım 1922'de saltanatın kaldırılması.

"29 Ekim 1923'de Cumhuriyet'in ilânı.

"3 Mart 1924'te halifeliğin, aynı gün Şer'iye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması.

"Burada durup bir konuya açıklık getirmek istiyorum. Şer'iye ve Evkaf Vekaleti, uygulanmaya konulması düşünülen devlet işlerinin din açısından uygun olup olmadığını karara bağlıyordu. Böylece her şey din açısından ele alınıyordu. Vekâletin kaldırılmasıyla din işleri yeni kurulan Diyanet İşleri'ne verildi ve Başbakanlığa bağlandı. Devletin diğer işleri de, ilgili bakanlıklarca yürütülmeye başladı.

"Yine 3 Mart 1924 tarihinde Tevhit'i Tedrisat (öğretim Birliği) kanununun kabul edilerek tüm eğitim kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanması gerçekleştirildi.

"Hilafetin kaldırılması çok çok önemlidir çünkü bu laikliğe giden ilk adımdır, İslam âleminde gerçek anlamda tek laik ülke biziz Aysuncuğum. Ve bu bize hem batı hem de doğuda büyük saygınlık kazandırıyor.

"Laiklik olmadan demokrasi olamaz. Laiklik dindarlara dinlerini diledikleri gibi yaşama özgürlüğünü tanırken; yö-

netimleri ve insanları da din baskısından korur. Dediğim gibi, demokrasinin olmazsa olmazıdır laiklik.

"Burada da bir şey söylemeden geçemeyeceğim. Mustafa Kemal, bir ülkede milli duygular güçlü değilse, o ülkenin güçlü olacağına inanmazdı. Ve bu bağlamda eğitime çok önem verirdi.

"İşte bu fikirden yola çıkarak sadece iki bakanlığın, önüne 'milli' sözcüğünü koydurmuştur. 'Milli Eğitim' ve 'Milli Savunma Bakanlığı', öylesine verilmiş isimler değildir bunlar, düşünülerek, bilinçli ve belli bir amaç doğrultusunda verilmiştir.

"Biliyor musun, özellikle de günümüz koşullarında buna o döneme özgü basit bir ayrıntı gibi bakabiliriz ama uzun vadede ve olayları yaşadıkça ne kadar da önemli ve haklı bir ayrıntı olduğunun farkına varıyor insan.

"Ve 30 Kasım 1925'te tekke ve zaviyelerin kaldırılmasıyla, Türk Devrimi'nin temel ilkeleri gerçekleştirilmiş oldu.

"Bundan sonra 4 Ekim 1926'da Türk Medeni Kanunu yürürlüğe girdi.

"1937 yılında da laiklik ilkesi Anayasa'ya girdi."

"O Amerikalı devlet adamının dediği gibi ne çok şey gerçekleştirilmiş Özgür Abi. İnanılmaz!"

"Gerçekten inanılmaz. Sana bu saydıklarım devrimin temel direkleri. Bir de yine çok önemli olan, bunları izleyenler var.

"Örneğin, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi...

"Kıyafet devrimi, Soyadı Kanunu'nun kabulü, takvim, saat ve ölçülerde değişim, sanatta, sağlıkta, sporda gerçek-

leştirilenler... Burada durup soyadı kanunuyla ilgili bir ekleme yapmak istiyorum. 1934 yılında soyadı kanunu kabul edilince, T.B.M.M.'nin özel bir kanunuyla Mustafa Kemal Paşa'ya, Atatürk soyadı verildi. Atatürk de, İsmet Paşa'ya İnönü zaferleri nedeniyle İnönü soyadını vermiştir.

"Sonra Milli Eğitim... O konuda düşündükleri, yapmak istedikleri, gerçekleştirdikleri...

"Zaten Milli Eğitim konusunu başka sefer daha ayrıntılı anlatmak isterim. Sen şimdilik bu konuştuklarımızı bir hazmet de," dedi ve gülümseyerek, "haydi gidip bir güzel uymaya bak şimdi," diye ekledi.

Ne kadar iyiler...

İkisi de...

29 Temmuz, Çarşamba

Gece bir uyandım, Özgür yok yanımda. Banyoya doğru baktım, orada da ışık yok. Allah Allah ne oldu bu Özgür'e diye bayağı meraklandım.

Yavaşça yataktan kalktım.

Sessiz adımlarla yatak odasını ve koridoru geçip salona ulaştım.

Baktım, Aysun'un yattığı kanepe boş.

Hayırdır, diye geçirdim içimden.

Gözüm saate ilişti, bire geliyor.

Bir...

Hem de sabahın biri...

Bir iki adım attım ve olduğum yerde kalakaldım.

Mırıltılar duymuştum çünkü...

Gözlerim karanlığa iyice alışınca, terasta iki gölge seçebildim.

Bir iki adım daha attım.

Sessiz, çok sessiz...

Evet, bu Özgür'ün sesiydi.

Alçak sesle konuşuyordu.

Araya, bir de Aysun'un sesi giriyordu.

Öylece durdum orada.

Onları izledim bir süre.

Sonra aynı sessiz adımlarla yatak odama döndüm.

Neydi bu şimdi?

O saatlere kadar terasta oturup bir genç kızla ne konuşulurdu?

Tamam! Anladık!

Ona kültürünü, tarihini anlatıyorsun.

Zaten iki günde bir kızı alıp alıp oraya buraya gidiyor.

Baş başa yemekler filan...

Bir şey dediğimiz var mı...

Yok!

Sinir oluyorum zaten kaç zamandır ama yapma etme dediğim var mı...

Yok!

Neymiş, bana zahmet olmasın diye Aysun'la o ilgilenecekmiş.

Tamam, ilgilen kardeşim ama bu kadarı da fazla olmuyor mu artık.

Her şeyin bir hududu var.

Zaten bu Özgür'de denge diye bir şey yok.

Her şeyi abartır.

Alırsın Aysun'a bir iki kitap, verirsin eline, okur öğrenir. Bir iki belli başlı yere de götürürsün, oldu bitti. Ama hayır!

Özgür Bey zannedersin Aysun'u doktora tezine hazırlıyor.

Oraya götürüyor, buraya götürüyor. Eyüp Sultan'a bile götürdü, inanabiliyor musun!

Bizim kızlara bunu söylediğimde, bu Özgür de abarttı yani, dediler.

Anla, onlar bile böyle söylediler.

Yani, bir tek ben söylemiyorum.

Sonra da oturup uzun uzun anlatıyor da anlatıyor.

Hem bakalım Aysun bunca laf dinlemek istiyor mu?

Ayrıca Aysun'a ayırdığı zamanın onda birini Selin'e verse ya...

Ne gezer...

Selin'le biraz oynuyor ve hemen bana postalıyor.

Akşam oturduğumuzdaysa 'Of, ne kadar yoruldum' deyip gazetesine gömülüyor.

Yorgunluğunun sebebi ne?

Aysun'u gezdirmek.

O kadar yoruluyorsan gezdirme kardeşim.

Gezmesi Aysun'a.

Yorgunluğu bana... bize...

İşte ben bu düşüncelerle sinir içinde dönüp dururken ailemizin başöğretmeni geldi. Uyuyor taklidi yaptım tabii.

Sabah tıraş oluyordu, yanına gittim.

"Ne yaptınız dün akşam?"

"Hiiç, ona devrimleri anlattım."

"Aferin sana!" Tuhaf tuhaf baktı bana.

"Devrimleri bayağı uzun anlattın galiba."

"Nasıl yani?"

"Nasılı şöyle ki, gece saate baktığımda bir olmuştu ve sen hâlâ yatakta değildin de..."

"Evet, biraz sohbet ettik, şu Furkan meselesini filan..."

"Biraz mı? Sen sabahın birini biraz olarak mı tanımlıyorsun?"

"Ne oluyor Serra, ne var?"

"Hiçbir şey," dedim ve yatak odasının kapısını çekip çıktım!

Şu düşüncelerimi açık açık söylesem, başta Özgür, sonra da sevgili dostlarım onu değil beni kınarlar. Bundan adım gibi eminim.

Ama kardeşim, kim olursa olsun. Gencecik bir kızı karşına alıp sabahın birine kadar karanlık bir terasta sohbet edersen, nasıl söylesem... bu, eşinin ağzında... en azından...

Kekremsi bir tat bırakır.

Özgür'e bir şey demiyorum.

Aysun'a bir şey demiyorum.

Ama...

Ağzımda...

Kekremsi...

Bir tat var.

İşte sadece bunu diyorum!

Özgür Abi çok keyifliydi.

"Bugün sana bir sürprizim var."

"Sahi mi?" dedim, çok meraklanmıştım.

"Bugün dersimizi..."

"Evet..."

"Bir müzede filan değil..."

"Evet..."

"Kuruçeşme'de..."

"Harika..."

"Aşşk Kahve'de yapacağız. Şöyle deniz kenarında... Püfür, püfür..."

"Gerçekten çok hoş bir yer orası. Furkan'la Ortaköy'e gittiğimizde görmüştüm. Sağ ol özgür Abi..."

"Yaşından umulmayacak kadar iyi bir öğrenci olduğundan ödülü hak ediyorsun."

"Çok teşekkürler, çok..."

"Haydi öyleyse, toparlan gidiyoruz."

"Nereye gidiyorsunuz bakalım bugün?" diyerek Serra Abla girdi içeri, kucağında Selin.

"Aysun'u Kuruçeşme'deki Aşşk Kahve'ye götürüyorum."

"Tebrikler! Demek müzelerin yerine artık İstanbul'un trendy kafelerini öğretiyorsun Aysun'a."

"Gidecek müze kalmadı be Serra," dedi Özgür Abi, "uzak ve ücra yerlerde görülecek eserler yine var elbette ama ikimiz de yorulduk; onun için de ona da bana da

bir ödül olsun diye, bu sıcak yaz gününde Aşşk Kahve'yi düşündüm."

"İyi düşünmüşsün," dedi Serra Abla, sonra da arkasını dönerek, "bana da bir ödül veren olsa ne iyi olurdu," dedi.

Özgür Abi atıldı, "Haydi sen de gel hayatım."

"Selin ne olacak?"

"Onu da alırız."

"Ve... siz de ders çalışırsınız, öyle mi... Olacak iş değil. Neyse, neyse, sizi tutmayalım, ödülünüze geç kalmayın," dedi ve Selin'le birlikte odasına gidip kapıyı kapattı.

Hem de sertçe kapattı. Serra Abla sinirli gibiydi.

Özgür Abi ona baktığımı görünce, "Dün gece Selin onu uyutmadı, onun için yorgun. Şimdi biz gidince, Selin'le uyurlarsa toparlanır," dedi ve böylece biz de Kuruçeşme'nin yolunu tuttuk.

Aşşk Kahve gerçekten de püfür püfürdü.

"Eğitim konusu Mustafa Kemal için çok çok önemlidir, yaşamsaldır. O kadar ki Samsun'a ayak bastığı günlerde, hedefinin, "Türk milletini cehaletten kurtarmak" olduğunu şöyle anlatmıştır," diyerek konuşmaya başladı Özgür Abi.

'İnsanlarımızı Batı medeniyeti seviyesine yükselemedikçe İstiklal Savaşı bitmeyecektir.'

"Eğitilmemiş toplumların başka ülkeler tarafından nasıl kullanıldıklarını çok iyi bildiği için, bağımsızlıkla eğitim ve kültürün bir bütün olduğunu düşünmektedir.

"Ve Aysuncuğum, gerçekten ilginç olansa kendisi bu konuda eğitilmediği halde, gençliğinden başlayarak Osmanlı

döneminin eğitim sistemindeki aksaklıkları görmüş, bunlar üstünde kafa yormuş, okumuş, araştırmış ve çözümler üretmeye çalışmıştır. Üstelik bütün bu çalışmaları da öyle rahat ortamlarda değil, savaş zamanı, cephe gerisinde dinlenebildiği zaman kırıntılarında notlar alarak yapmıştır. Savaş bitip barış zamanı gelince hazırlıklı olmak ister gibi bir çalışma içindeymiş, anlayacağın."

"Kazanacağına o kadar emindi, demek ki..."

"Evet! Bir an için bile olsa umutsuzluğa kaptırmamış kendini, zaten onun o özgüveni güç vermiş olmalı etrafındakilere.

"Neyse, eğitim konusuna dönersek, bak mesela daha 1911 yıllarında Bingazi'de binbaşıyken, 'Bir gün Türkiye'nin kaderinde rol alırsam sosyal bir darbe yapacağım. Ama ben halkın seviyesine inmeyeceğim. Onları kendi seviyeme çıkaracağım,' der. Tabii ki, burada kastedilen seviye, bilgi, kültür, özetle eğitim çizgisidir.

"Ve burada bir parantez açıp yıllar sonra bir Batılı düşünür, W.R. Alger'ın sözlerini sana iletmeden geçemeyeceğim.

"'Gerçek devlet adamlığı, bir milleti olduğu biçimden, olması gereken biçime dönüştürme sanatıdır. Bunu başarabilen tek devlet adamı Atatürk'tür.'

"Görüyor musun, bir yanda onun 1911'de düşündükleri... öbür yanda, yıllar sonra uzak ülkelerden bile bunun hayranlıkla onaylanması...

"Yine bir başka yorum... Ankara'da, Ankaralılara 1919'da yaptığı konuşmada, 'Fertler yetişmedikçe, ferde

yol gösteren liderlerin, öncülerin toplumları istenmeyen istikametlere çekebileceğini,' söyler ve, 'Bundan sonra amacımız ferdi yetiştirmektir. Onu eğitmektir, kültürle donatmaktır,' der."

"Çok doğru," diye mırıldandım. "Bak bizim Almanlar nasıl olmuş da Hitler'in peşine takılmışlar. Bazen annemle bunu konuşuruz."

"Öyle çok örnek var ki," dedi Özgür Abi, "işte o nedenle eğer ülke insanı iyi yetişmişse, kendi kafasıyla düşünebiliyorsa, o zaman kötü bir lidere, dur diyebilecektir. Körü körüne itaat etmeyecek, seçimlerde oyunu bilinçli bir biçimde kullanacaktır. Zaten Mustafa Kemal'in amacı da bu...

"Ve tam Sakarya Savaşı öncesinde, kritik günlerde Ankara'da I. Maarif Kongresi'ni toplar ve öğretmen temsilcilerine, '(...) itina ile işlenmiş bir milli eğitim programı vücuda getirmeliyiz,' der.

"9 Eylül 1922, İzmir'in alındığı gün Halide Edip onu böylesi bir zafer elde ettiği için kutlar. Mustafa Kemal'in yanıtıysa, 'Halide Hanım, mücadelemizin bence en küçük kısmını bitirdik. Geri kalmış halkımızın yetiştirilmesi ve milletimizin çağdaş medeniyet seviyesine ulaştırılması için asıl ve büyük mücadelemiz şimdi başlıyor,' olur.

"Yine bu bağlamda çok anlamlı bir anıyı okumak istiyorum sana. Ord. Prof. Dr. Sadi Irmak anlatıyor.

"'1923'te benim İstanbul Üniversitesi'nde talebe bulunduğum sırada bir ilan görüyoruz. 'Avrupa'ya talebe gönderilecektir.' Allah! Allah! Daha Lozan yapılmış ama

tasdik edilmemiş, memleket her köşesinden bucağından kaynıyor. Harabe içinde, Yunan tahrip etmiş... Birinci Dünya Savaşı'nın tahribatı devam ediyor... Tam bu sırada lüks gibi gelmesi düşünülebilen bir şey, Avrupa'ya talebe göndermek.

"'Gidelim bari, kaderimizi deneyelim... İşte Necip Fâzıl, Burhan Ümitlerle beraber yüz elli kişi arasından on bir kişi seçildik. Nereye gideceğimizi bize sordukları zaman, 'Hükümet nereye isterse' cevabını verdim. Bilhassa Atatürk bir şey ister mi? Benim adımın kenarına 'Berlin Üniversitesi'ne gitsin' diye yazmış. Artık başka bir şey hatıra gelir mi? Yola çıkacağım. O zaman uçak filan yok... Trene binmek üzere Sirkeci Garı'na gittim. Ama bir heyecan, gitsem mi, kalsam mı? İyi mi yapıyorum, kötü mü? Kafamda bir sürü soru işareti. Bu arada bir müvezzi beni 'Mahmud Sadi, Mahmud Sadi' diye çağırıyor. Bana bir telgraf uzattı. Telgraf Atatürk'tendi. Sanki o an neler düşündüğümü sezebilmiş ve bana şunları yazmıştı. 'Sizi birer kıvılcım olarak gönderiyorum. Alevler olarak geri dönmelisiniz.'

"Osmanlı döneminde eğitim açısından ülkede kargaşa yaşanmaktaydı. Geleneksel medrese eğitiminin yanı sıra Tanzimat döneminde açılan ve Batılı bir bakış açısı veren okullar da eğitim vermekteydi.

"1923 yılında Eskişehir'de yaptığı bir konuşmada Osmanlı döneminin eğitimle ilgili işte bu tür hatalarının altını çizer Mustafa Kemal.

"'Yönetime gelen nazır (bakan) kendine göre bir program yapıyor. Onu uygulatıyor. Bir müddet sonra başka bir

nazır geliyor, onu beğenmiyor, başka bir program uygulatıyor. Bu ne gaflet!'

"Ve konuşmasına devam ediyor.

"'Bütün bu uygulama ve programlar ne veriyordu. Çok bilmiş, çok öğrenmiş birtakım insanlar. Amma neyi bilmiş efendiler! Birtakım teorileri, birtakım nazariyatı sadece ezberlemiş kişiler. Amma neyi bilmemiş efendiler! Kendini bilmemiş, hayatın ihtiyacını bilmemiş, yaşamak için lazım gelen hiçbir şeyi bilmemiş ve aç kalmış insanlar, işte bu devamlı değişmenin uğursuz neticesi olarak denebilir ki, memlekette aydın olmak demek çok okumuş olmak demektir. Sefalete ve fakirliğe mahkûm olmak demektir.

"'Bundan sonra eğitimde izlenecek yol her an değişmeyen, belirli çizgisi olan eğitimdir. Bu eğitimden amaç bilgiyi insan için bir süs, uygar bir zevk olmaktan çok maddi hayatta başarı sağlayan, pratik ve işe yarar bir araç haline getirmektir. İlk ve orta öğrenim mutlaka insanlığa medeniyetin gerektirdiği ilim ve tekniği versin fakat o kadar pratik ve zevkli versin ki, çocuk okuldan çıktığı zaman aç kalmaya mahkûm olmadığına emin olsun. Çünkü maarifin gayesi yalnız hükümete memur yetiştirmek değildir.'

"Mustafa Kemal'in geleneksel eğitimle ilgili eleştirileri şöyle sürer.

"'Geleneksel eğitim hem kuruluş sistemi, hem de özü yönünden milli değildir. Bu eğitim milli dil, milli tarih, milli sanat yani topyekûn milli kültürün gelişmesine uygun değildir. Bunun gelişmesini engellemektedir. Bu ise milli benlik duygusunun zayıflamasına yol açmıştır.'"

Durdu Özgür Abi, bana baktı ve, "Mustafa Kemal, daha önce de söz ettiğimiz gibi, eğitimin 'milli' olmasına da çok önem verirdi," dedi ve okumaya devam etti.

"Geleneksel eğitim bütünüyle bilimsel zihniyete kapısını kapatmıştır. Bu dünyaya değil, öbür dünyaya dönük bir eğitimdir. Bu sebeple, çağın gereklerine ve toplumun ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak bulunmaktadır.

"Geleneksel eğitim ve öğretim yaratıcılığı engelleyici niteliktedir. Yalnızca ezberciliğe dayanmaktadır. Bu ise yapıcı ve yaratıcı yeni nesiller yetişmesini sağlamaktan uzak bulunmaktadır.

"Mustafa Kemal'e göre, Milli Eğitim'in amacı, 'müspet bilimlerin temeline dayanan, güzel sanatları seven, fikir terbiyesinde olduğu kadar beden terbiyesinde kabiliyeti artmış,' fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür nesiller yetiştirmekti.

"'İki parça halinde yaşayan milletler zayıftır, hastadır,' der Mustafa Kemal.

"Ve 3 Mart 1914 tarihinde Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası) yürürlüğe girer, tüm eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanır.

"Medreseler kaldırılır, böylece eğitimdeki iki başlılık sona erer.

"O yıllarda ülkenin nüfusu on milyondu, okuma yazma oranıysa bu sayının yüzde onu kadardı.

"Mustafa Kemal hızlı bir okuma yazma seferberliğine girilmesini ister. Böylece Türk harflerinin kabulü gündeme gelir.

"9 Ağustos 1928 günü İstanbul, Sarayburnu'nda Mustafa Kemal harf devrimini halka anlatır. Ardından yeni harfleri öğretmek için yurt gezilerine başlar, ilk dersi Tekirdağ'da verir.

"Türk Milleti yeni alfabeyi içtenlikle benimser çünkü Latin harfleriyle yazıp okumak Arapça'dan çok daha kolaydır, üstelik öz dilinde yazıp okuyabilmektedir.

"1 Kasım 1928'de T.B.M.M. Türk Harfleri Kanunu'nu kabul eder ve harf devrimi başlar.

"Millet mekteplerinde halk yediden yetmişe okuma yazma öğrenmektedir.

"24 Kasım 1928 tarihinde 'Millet Mektepleri Talimatnamesiyle' Mustafa Kemal'e 'Başöğretmen' unvanı verilir.

"Ve - 1981 yılında, 24 Kasım, Öğretmenler Günü ilan edilir, böylece o günden bu yana o anlamlı günde öğretmenler günü kutlanmaktadır."

"Sahi mi? Her yıl Öğretmenler Günü mü kutlanıyor?"

"Tabii..."

"Kusura bakma, sözünü kestim."

"Sorun değil, zaten bu konuda anlatacaklarımın sonuna geldim. Mustafa Kemal milli tarih ve milli dilin bir ülkenin bütünleştirici, birleştirici unsurları olduğu için, eğitim alanındaki devrimin uzantısı, olarak Türk Tarih Kurumu'nu ve Türk Dil Kurumu'nu kurdu ve çalışmalara da bizzat katıldı.

"Öğretmenler hakkında söylediklerinden de bazı alıntılar yapıp eğitimde devrim konusunu bağlayacağım Aysuncuğum.

"En bilineninden başlayalım. Bunu 1924 yılında Öğretmen Birlikleri Kongresi'nde söylemiştir.

"'Öğretmenler, yeni nesli, Cumhuriyetin fedakâr öğretmen ve eğitimcilerini sizler yetiştireceksiniz. Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır.

"'(...) Sizin başarınız, Cumhuriyetin başarısı olacaktır. Hiçbir zaman hatırınızdan çıkmasın ki Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister.

"'Memleketimizi, toplumumuzu gerçek hedefe, mutluluğa eriştirmek için iki orduya ihtiyaç vardır. Biri vatanın hayatını kurtaran asker ordusu; diğeri milletin istikbalini yoğuran kültür ordusu. Bu iki ordu da yüce ve saygıdeğerdir. (...) Bir millet kültür ordusuna sahip olmadıkça, savaş meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin, o zaferlerin sürekli netice vermesi ancak kültür ordusuna bağlıdır.

"'Bu ikinci ordu olmadan birinci ordunun çabaları boşa gider. Ordularımızın kazandığı zafer; sizin ordularınızın zaferi için sadece zemin hazırladı. Hakiki zaferi siz kazanacaksınız.'

"İşte böyle Aysun Hanım," diyerek elindeki kitabı kapattı Özgür Abi. "Ne o, sesin soluğun çıkmıyor."

"Dinlediklerimi düşünüyordum."

"Ne kadar etkileyici, değil mi? Hele de o günleri, o günün koşullarını düşününce insan..."

"Mustafa Kemal'e hayran oluyor," diye ekleyiverdim. Gerçekten...

Özgür Abinin anlattıklarını dinledikçe...

Nasıl desem...

Buradakilerin deyimiyle insan, vay be... oluyor.

"Yaa kızım, boşuna anlatmıyoruz biz sana bunları..." diye böbürlendi Özgür Abi.

Ve kâğıtlarımızı, kitaplarımızı toparlayıp bir dersi daha sonlandırdık.

(Aysun'un Defteri)
2 Ağustos, Pazar

Dün gece Angela aradı.

Çok heyecanlandım.

O arayınca sanki kötü bir şey söyleyecek diye korkuyorum.

Hele de o kızın gelişini haber verdiğinden beri, büsbütün korkuyorum.

"Ne var, ne yok Angela?"

Sesi kötüydü, yine.

Yani keyifsizdi.

Kalbim deli gibi atıyordu.

"Söylesene, yine Furkan'la ilgili bir haber, değil mi?"

"Evet."

"Peki, söyle hadi. Anlat!"

"Bak ama çok da emin değilim çünkü görmedim."

"Lütfen anlat şunu Angela."

"Seni üzmekten nefret ediyorum."

"Beni sen üzmüyorsun, Furkan üzüyor, onun için söyle."

"Furkan'ı o kızla gezerken görmüşler."

"Yaa..."

"Evet, bunlar bizim okuldan çocuklar; seni tanıyorlar, Furkan'ı da biliyorlar, hep gelip seni okuldan alıyordu ya, oradan biliyorlar."

"Peki, nerede görmüşler?"

"Parkta yürüyorlarmış, sonra da bir kafede oturmuşlar. Bizimkiler parktaki gösteriye bilet almak için beklerken görmüşler onları."

"Ya desene, değil babasına söylemek, bir de kızı gezdiriyor."

Alev alev bir öfke beynime doğru yürüyordu sanki.

"Yalnız Aysun," dedi Angela telaşla, "bak ben kendi gözlerimle görmedim, belki de yanılıyorlardır."

"Hiç sanmam. Beni tanıyan Furkan'ı da bilir. Senin dediğin gibi kaç kez geldi, beni okuldan aldı."

Ne yapmalıydım?

Kendimi öyle çaresiz hissediyordum ki...

Daha önce, benimle barışmak için kalkıp gelmiş, annesine konuyu açtığını söylemiş, onun da babasını ikna edeceğini kesin bir dille belirtmişti.

Peki, bu neydi şimdi?

Kızı almış geziyor.

"Ne yapmalıyım Angela?" dedim ve sesimin titrediğini fark ettim.

O da susuyordu.

Sonra, "Bence önce bir konuş, belki bir yanlış anlamadır, ya da bambaşka bir nedenle birlikte sokağa çıkmışlardır. Anlamadan ona bağırıp çağırma," dedi.

"Biliyor musun Angela, artık bağırıp çağıracak gücüm de kalmadı."

"Yapma Aysun..."

"Gerçekten öyle... Yoruldum! Onca stres üstüne bir de bu kız işi sinirlerimi altüst etti."

"Haklısın," diye içini çekti Angela.

Öylece sessiz kaldık bir süre.

Zavallı Angela söyleyecek söz bulamıyordu.

"Hadi, yine konuşuruz."

"Onu ara, işin aslını öğren," dedi Angela kapatırken.

Oysa ben oturdum, düşündüm, düşündüm.

Artık bir karar vermeliyim.

Furkan hâlâ kesin bir şey söylemiyor.

Söyleyemiyor.

Yani hâlâ, ben babamla konuştum, meseleyi ona açtım ve bu iş tamam, seninle beraberliğimi kabul etti, demiyor.

Hâlâ, ben o kızla evlenmem, başkasını seviyorum, demiyor.

Diyemiyor!

Çünkü...

Babasından ödü kopuyor!

Peki, bu durumda benim ne yapmam gerek?

İşte tam bu soruyu sorarken, cep telefonum çaldı. Arayan Furkan'dı.

"Nasılsın, bitanem?" dedi.

"İyidir, sen nasılsın, neler yapıyorsun?"

"Ne olsun, babamın işlerine koşturuyorum. Onu da öğren, burada da çalış, bunu da öğren diye beni oradan oraya koşturuyor."

"Fena mı, baba işini öğreniyorsun."

"Yaa, ne demezsin. Peki, senden ne haber, hâlâ müzeleri geziyor musunuz?"

"Evet, geziyoruz."

"Aysun, senin bir şeye canın mı sıkıldı?"

"Yoo, neden öyle diyorsun?"

"Yok yani, sesin neşesiz çıkıyor da..."

"E, pek de neşeli olduğum söylenemez."

"Neden, ne oldu ki?"

"Ne olup bittiğini senin söylemeni bekliyorum."

"Nasıl?" Kekelemeye başlamıştı.

"Furkan," dedim, "senin bana söyleyeceğin bir şey yok mu?" Sesim giderek yükseliyordu. "Bir iyi düşün bakalım."

"Ne bileyim," diye kekelemeye devam etti, "neyi söylemem gerekiyor?"

"Mesela, bana bizim bu işimizi halledeceğine söz vermişken, yani annenle babanla konuşup her şeyi anlatacağına ve çözümleyeceğine dair söz vermişken, hiçbir şey yapmadığını söyleyebilirsin pekâlâ."

"Ama... uygun zaman... bekliyorum. Hem biliyorsun annemle konuştum."

"Konuştun da... üstünden günler geçti, gerisi gelmedi."

"Ama bekliyorum."

"Evet, bekliyorsun ve bu arada da nişanlınla parklarda gezip kafelerde gününü gün ediyorsun."

"O da nereden çıktı?"

"Nereden çıktıysa çıktı! Hem sen söyle bakalım, o kızla gezdin mi gezmedin mi?"

"Kim söylüyor?"

"Bak hâlâ saklanıyorsun Furkan. Kim söylediyse söyledi, bu mu önemli, senin o kızla gezmiş olman mı?"

"Bak Aysun, göründüğü gibi değil."

"Biliyor musun, bu cümle kadar bayat bir şey olamaz. Karısına yakalanan kocalarla ilgili bütün karikatürlerin altında, sevgilim, durum göründüğü gibi değil, yazar. Onun için doğruyu söylemeyi denesen iyi olacak."

"Bak Aysun, ben kızın yüzünü bile görmek istemiyordum. Hatta annem birlikte ziyaret etmemiz gerektiğini söylediğinde, anne sana durumu anlattım, onun için ben onu ziyarete filan gitmem, dedim. O, ayıp olur, ne de olsa akraba kızı, diye ısrar etti.

"Ama dedim, ona ümit vermek daha ayıp değil mi? O zaman bir şey diyemedi. Sonra ben, babama söyledin mi, diye sordum. Şöyle bir uygun zaman bekliyorum, çünkü eminim çok üzülecek, dedi.

"Bir iki gün sonra da, bu kez babam haydi kalkın, bir hoş geldine gidelim, diye tutturdu.

"Ne diyebilirdim, elim mahkûm gittim onlarla!"

"Oh, oh, ne güzel."

"Ama Aysun, lütfen kendini benim yerime koy ve bir düşün."

"Valla ben olsam çoktan anneme de babama da sevmediğim biriyle evlenemeyeceğimi söylerdim." Sustu, bir şey diyemedi tabii. "Sonra?"

"Sonra da, babam çağırdı, biraz ilgilen bu kızla. Buraları bilmez etmez, al gezdir. Hem böylece daha iyi tanışmış

olursunuz, dedi. Ben de mecburen onu alıp bir iki saat gezdirdim."

"İnanmıyorum! Baban, al gezdir, diyor ve sen de kuzu kuzu onun dediğini yapıyorsun."

"Aysun, sen beni anlamıyorsun. Bizim geleneğimizde büyüklere karşı gelinmez. Bu, saygısızlık olarak görülür."

"Ama fikrini söylemek saygısızlık değildir. Saygılı bir dille kendi düşüncelerini söylemekte ne sakınca olabilir?"

"Doğru söylüyorsun ama bizde böyle düşünülmez. Babaya karşı geliyor, derler."

"İyi, madem öyle, senin de yolun açık olsun."

"Aysun, lütfen biraz anlayış göster."

"Artık çok yoruldum. Furkan, sen de lütfen bir süre beni arama. Hele hele buralara gelmeye hiç kalkışma," dedim ve telefonu kapattım.

Tabii uyku filan uçup gitti. Hava da sıcaktı. Sessizce terasa çıkıp oturdum.

Beynim zonkluyordu.

Yok, yok, bu iş olmayacak.

Furkan babasına söyleyemeyecek.

Söylese bile babası kabul etmezse, karşı çıkamayacak.

Şu konuşmalar onu gösteriyor.

İşte böyle derin düşüncelere dalmışken, bir çıtırtı duydum.

Serra Abla parmağıyla sus işareti yaparak yavaşça yanıma oturdu.

Benden ses çıkmayınca, eğilip yüzüme baktı. "Yoksa bir şeye canın mı sıkıldı... neler oluyor?"

Ben de içimi dökercesine ona az önce Angela ve Furkan'la yaptığım konuşmaları, düşüncelerimi, kuşkularımı anlattım.

Serra Abla beni dinledi, dinledi, sonra kolunu omzuma atarak beni kendine doğru çekti.

"Seni çok iyi anlıyorum canım, biz de yaşadık bütün bunları. Senin yaşındayken sevgiliden bir ters laf ya da ayrılma olasılığı nasıl da dünyanın sonu gibi gelir insana. Ama inan bana senin bu aşk zannettiğin aşk değil. Aşka âşık olunan yıllardır bunlar. Şimdi Furkan'ı beğeniyorsun, ondan çok hoşlanıyorsun ama daha sonra başkaları da olacak hayatında. Onları da çok beğenecek, tutulacak, seveceksin, âşık oldum diyeceksin.

"Yaşın büyüdükçe daha seçici olacak, hem gönlün, hem kafanla sevmeye başlayacaksın, işte gerçek aşk da o zaman gelecek.

"Ama bugün için paralanıyor.

"Acı çekiyorsun.

"Seni anlıyorum.

"Aslını istersen bunların da yaşanması gerek.

"Her biri, bir sonraki adımı hazırlayan deneyim basamakları çünkü."

Sustu Serra Abla, bir şeyler düşünür gibiydi, sonra yine konuşmaya başladı.

"Bak bugünkü durumla ilgili ne diyeceğim sana."

Söze öyle bir başlamıştı ki, merakla ne diyecek diye baktım yüzüne.

"Bu senin hayatın Aysun. Bunu hiç unutma. Onun için oturup Furkan'ın bir şeyler yapmasını beklemek yerine, hayatınla ilgili kararları kendin ver.

Hayatının ipleri, başkalarının değil, senin elinde olmalı.

"Kararını verirken, bir tarafa bu olayla ilgili üzüntülerini, öbür tarafa sevinçlerini koy; bak bakalım hangisi ağır basıyor.

"Furkan, senin hayatına neler getiriyor, hayatından neler götürüyor. Bunu da bir tart." Sonra eğilip öptü beni.

"Haydi ben yatıyorum, sen de fazla gecikme," dedi ve ekledi, "elinden geldiğince üzülmemeye çalış Aysuncuğum, çünkü bu erkekler hayatımızın her döneminde, ama büyük ama küçük nedenlerle, bizleri üzmeyi başarıyorlar."

Hmm, demek ki Özgür Abi de Serra Ablayı ara sıra da olsa, kızdırıyor.

Zaten Serra Abla son günlerde pek bir sinirli.

Kim bilir o da neye üzülüyor.

5 Ağustos, Çarşamba

Ay, bir keyiflendim, bir keyiflendim!

Gaddarcasına keyiflendim!

Dinle de sen de eğlen sevgili sırdaşım.

Ama önce...

İlk haberler...

Dün Melis aradı. "Serracığım, hani sana arkadaşımın oğlu Rüzgâr'dan söz etmiştim ya..."

"Etmiştin canım etmiştin. Hem öyle bir ismi kim unutabilir."

"Rüzgâr ve arkadaşları yarın Büyükada'ya gidecekmiş."

"Harika!"

"Bu durumda Rüzgâr gelip Aysun'u alacak. Umarım güzel bir gün geçirirler."

"Aysun'a iyi geleceği kesin. Kızcağızın ömrü bizimle geçiyor."

Kıkırdadı Melis. "Sadece ona mı, size de iyi gelecek. Şöyle baş başa bir gün..."

"Valla orasını bilemem, Özgür bu öğretmenlik işini pek bir benimsemiş durumda. Onun için öğrencisi gidiyor diye sevinir mi, üzülür mü, bir şey diyemeyeceğim artık..."

"Ne o? Bir sitem mi seziyorum bu sözlerde?"

"Aman sen de... her şeyden de bir mana çıkarırsın hemen."

"Tamam hayatım tamam, kızma. Hadi, görüşürüz."

"Görüşürüz. Melis, ayrıca Aysun hesabına çok teşekkürler..."

"Ne demek efendim, vazifemiz," dedi ve şen bir kahkahayla telefonu kapattı.

Güneş ışığı gibi bir kadın bu Melis.

Selin bacaklarıma yapışmış, konuşmamı bitirmemi bekliyordu.

"Canım benim," dedim ona. "Sen ne tatlı bir kızsın öyle. Annenin konuşması bitene dek sessizce bekledin, haydi şimdi elini ver bana, birlikte yürüyelim, Aysun Ablayı bulalım." Bacaklarımı bırakıp sevinçle ellerini çırpmaya başladı. Öyle şekerdi ki...

Ve dengesini kaybedip küt diye poposunun üstüne oturdu.

Yüzünün ifadesi değişivermişti, ne oldu dercesine bakınıyordu.

"Korkacak bir şey yok tatlım. Hopladın sadece, haydi ver elini..."

Böylece iki elinden tutup kaldırdım, o önümde ben arkada, acemi adımlarla terasa vardık.

"Aysun Ablası, Selin'in sana çok güzel bir haberi var."

"Yaa," diye hemen Selin'in yanı başına diz çöktü Aysun, "neymiş bu güzel haber?"

"Yarın Büyükada'ya gidiliyormuş, Rüzgâr gelip seni alacakmış."

Ne sevindi ne üzüldü garibim.

Onu çok iyi anlıyorum.

Bir yandan yaşıtlarıyla bir arada olup eğlenmek istiyor, bir yandan da hiç tanımadığı bir grubun içinde olacak. Ah, o yaşların kâbusu... Ya sap gibi kalırsam korkusu... Ya hiç kimse benimle konuşmazsa kuşkusu... Bilmem mi...

"Bak tatlım," dedim, "orada değişik ülkelerden gençler olacak. Belki bir iki Alman da çıkabilir karşına.

"Bir kere Rüzgâr seni ortada bırakmaz, mutlaka herkesle tanıştırır. Sonra da, diyelim yalnız kaldın, panikleme, etrafına bir bak, sempatik görünenlerin yanına git, hiç çekinme. Kendini tanıt, üstelik annenin Alman, babanın Türk olduğunu ve işte bu nedenle Türkiye'ye tatil yapmaya geldiğini söyle. Bu, onların ilgisini çekecek ve sohbet yolları açılacaktır.

"Çekingen davranma, İstanbul'da gittiğin, gördüğün yerleri anlat. Kimisi senden bilgi almak isteyecektir, bu da ayrı bir sohbet konusu."

Yüzü güldü Aysun'un. "Serra Abla, ne düşündüğümü nasıl da bildin."

"Dedim ya, biz de yaşadık bütün bunları. O yaşın korkularını ben bilmeyeceğim de kim bilecek."

Selin elindeki oyuncağı bir yandan masanın kenarına küt küt vuruyor, bir yandan da ters ters bize bakıyordu.

"Görüyor musun, onunla ilgilenmiyoruz diye bize nasıl da kızgın bakıyor."

"Haklısın bitanem," diyerek Selin'i kucağına aldı Aysun.

"Onu oyalayabilirsen çok sevinirim, yemeğini hazırlamam gerek."

Aysun, kucağında Selin, hemen gidip onun sevdiği CD'yi koydu ve dans etmeye başladılar.

Selin'in kızgın bakışlarının yerini keyifli gülücükler almıştı.

Bayılıyor dans etmeye.

Ona sebze püresiyle yoğurt hazırladım.

Selin yoğurdu çok seviyor.

İşte ben bunları hazırlarken, onlar mutfağa gelmiş, dibimde dans ediyorlardı.

Sonunda her şeyi terasa taşıdık ve Selin'i yedirmeye başladım.

"Evet Aysun, nerede kalmıştık?"

"Korkulardan bahsediyorduk. Ben de orada kalakalırsam ne yaparım, kiminle, ne konuşurum, diye düşünüyordum."

"İşte şimdi ne konuşacağını, ne yapacağını biliyorsun. Hem sana az önce söylediklerim her ortam için geçerlidir.

"Yüzüne bir gülücük kondurup insanlara yanaşacak ve onların ilgi duyacakları konulardan söz açacaksın. Böylece sohbet gelişecek. Diyelim karşına soğuk nevaleler çıktı, hiç vakit kaybetme, hemen ayrıl yanlarından, daha sıcak tiplere yönel.

"Evet, söyle bakalım, ne giymeyi düşünüyorsun?" "Kotumu..."

"Çok sıcak olmaz mı? Daha ince bir şey yok mu?"

Sonuçta, keten bir pantolonla, askılı bluzda karar kılındı.

"Şimdi ben tıpkı annem gibi davranacak ve bu sıcak havaya rağmen üstüne ceketimsi bir şey almanı öğütleyeceğim. Akşamüstü Ada'da, dönüşte de vapurda rüzgâr olabilir, üşümeyesin."

Güldü Aysun. "İnce bir montum var."

"Çok güzel."

Bütün bu hazırlıklardan sonra daha bir rahatlamıştı sanki Aysun.

Ah, o on altılı yaşlar...

Sevgili arkadaşım Ayşegül'le, ne çok bu tür kuşkular, beklentiler, sevinçler ya da üzüntüler yaşamıştık.

Şimdiyse ben, o yaşta bir genç kıza öğütler veriyordum.

İnanılır gibi değil.

Zaman akıp gidiyor, azizim.

Akıp gidiyor.

Hem de hızla...

Yarın bir bakmışsın, kendi kızıma, Selin'e aynı öğütleri veriyor olacağım.

"Yapmaa," diye feryat eden Aysun'un sesiyle kendime geldim.

Benim anlık dalgınlığımdan yararlanan Selin, yoğurt kâsesini alıp kafasına geçirmiş, saçı başı yoğurt içinde kalmıştı.

"Ah, Selin," dedim ve onu kaptığım gibi banyoya yollandım. Selin kıkır kıkır gülüyordu.

Sanki, senin aklın başka şeylere kayar gider mi, işte ben sana kendimi böyle hatırlatırım, der gibiydi.

Aysun ise kahkahadan kırılıyordu.

Derken...

Bugün...

Rüzgâr geldi.

Ama ne geliş...

Gerçekten rüzgâr gibi bir delikanlı.

Boylu boslu; kumral saçlar alna dökülmüş. İnci gibi dişler, harika bir gülüş...

Onu terasımıza oturttuk, kahve ikram ettik. Aysun'la tanıştılar.

İstanbul Teknik Üniversitesi'nde okuyormuş, ikiye geçmiş. Çeşitli etkinlikler düzenliyorlarmış arkadaşlarıyla. Gelenleri ağırlama görevi ona verilmiş.

Programı anlatınca ağzım açık kaldı. Kapadokya ve balon turları, Antakya, isteyene Çeşme-Alaçatı sörf turları...

Özgür, "Eşim turizmcidir," deyince Rüzgâr'la sohbeti koyulaştırdık.

Ve ben hemen Aysun'dan, Özgür'ün onu İstanbul'da gezdirdiği yerlerden söz ettim.

Rüzgâr bayağı ilgilendi ve Aysun'a, "O zaman bugün tura katılacaklara sen bilgi verebilirsin. Zaten pek çok şey sorup duruyorlar, bu durumda ben onları sana yönlendireyim," demez mi...

Aysun, çok mutlu, "Elimden geleni yaparım," derken bana baktı.

Ben de onlara çaktırmadan Aysun'a göz kırptım. Gülümsedik birbirimize... Oldu bu iş, dercesine.

Aysun bu geziye gönül rahatlığıyla gidebilir artık. "Neyse," dedi Rüzgâr, "biz artık gitsek iyi olur."

"Kaçta dönersiniz," diye sordu Özgür en 'baba' tavrıyla.

"Sanırım beş civarında bir vapur var, onunla dönmeyi planladık, tam saatini öğrenince..."

"Ben bildiririm," diye atıldı Aysun. Güzeeel!

Çekingenliğini üzerinden atmıştı.

"İyi eğlenceler," diye onları yolcu ettik ve terasta durup arkalarından onların konuşa gülüşe gidişlerini seyrettik.

"Şuna bak," dedi Özgür, "oysa bugün onunla biraz daha devrimler hakkında konuşacaktık."

"Valla kusura bakma ama Özgürcüğüm, senin gibi yaşını başını almış bir adamın sohbetine, gencecik, yakışıklı bir delikanlıyla gülüp eğlenmeyi yeğleyeceği çok açık, öyle değil mi?"

Bir yerine iğne batmış gibi zıpladı Özgür. "Ne? Ben mi yaşını başını almış adamım?"

"Üzgünüm canım ama Aysun'un gözünde öylesin. Doğruya doğru..."

Ah, sevgili defter, bir görecektin halini.

Bir bozuldu, bir bozuldu!

Yaa, Özgür Bey, sen öyle loş teraslarda uzun uzun, lüzumsuz sohbetler eder misin! Al sana!

İşte gaddarcasına keyif aldığım olay. Bazen ne kadar kötüyüm, değil mi?

Ama ara sıra kötü olmak, ne büyük bir zevk Tanrım, ne büyük bir zevk...

(Aysun'un Defteri)
5 Ağustos, Salı

Harika bir gün geçirdim.

Üstelik Furkan da hiç aklıma gelmedi.

Bir kere Rüzgâr çok tatlı biri...

Veee...

Bir de kız arkadaşı var.

Güzel ve cana yakın bir kız.

Herkes birbiriyle vapurda tanıştı.

Amerikalılar, Avusturya'dan dört kız, iki Japon, bir İspanyol kız ve bir de İtalyan yakışıklı...

Yolumuz uzun olduğu için Rüzgâr hepimizi aynı yere topladı ve herkesin teker teker kendini tanıtmasını istedi.

Rüzgâr'ın kız arkadaşına doğru eğilip, "Bunlar daha önce tanışmamışlar mı?" diye sordum.

"Bir kısmı tanışıyor da, bir kısmı ilk kez bir araya geliyor, çünkü değişik turlar var.

"Herkes dilediği tura katılıyor, kimisi bazı yerleri kendi başına gezip bazı yerlerde tura katılıyor. Herkes kafasına göre takılıyor anlayacağın."

Sıra bana geldiğinde, durumumu gerçekten ilginç buldular. Serra Abla haklıymış.

Avusturyalı kızlar, "Bizim ülkemizde de çok Türk var," dediler.

İspanyol kız çok sempatikti, ben de ona yanaştım. Adı, Elena'ymış, Madrid'de yaşıyormuş.

Ada'ya çıkınca Rüzgâr, önce küçük bir ada turu yapalım sonra yemek yeriz, dedi. Böylece herkes fayton dedikleri atlı arabalara bindi ve tur başladı.

Ben o iki Japon'la birlikteydim.

Ne çok fotoğraf çektiler yol boyu.

Gerçi ben de çektim ama onlar durmadan çekiyorlardı.

Delikanlının adı Seizo, kızın adıysa Mikiko'ymuş. Ve de Almanca öğrenmeye çalışıyorlarmış. Benim yarı Alman olduğumu öğrenince, peşimi bırakmadılar, habire yanıma gelip Almanca konuşmaya çalışıyorlardı. Nitekim faytona da birlikte binmemizin sebebi buydu.

İkisi de çok sevimliydi, bol bol gülüyorlardı. Türkiye'de tanıdıkları varmış, onlarla Amerika Birleşik Devletleri'nde aynı üniversitede okuyorlarmış. Arkadaşlarımız gelebilirlerse, Kapadokya'da buluşacağız, dediler.

Türkiye'yi sevmişler, bazı âdetlerimiz birbirine çok benziyor, dediler, yemekleri de beğeniyorlarmış.

Ha, bir de Mikiko Türk erkeklerini yakışıklı bulduğunu, çok güzel güldüklerini söyledi.

"Nasıl yani," dedim, "nasıl güzel gülüyorlar?"

Öyle ya, gülme gülmedir.

Bunun güzeli çirkini olur mu...

Mikiko şöyle açıkladı. "Bizim Japon erkekleri güldükleri zaman ağızlarını açmazlar, böyle dudaklarını kısıp güler-ler," diye taklit yaptı.

Öldüm gülmekten...

"Ama Türk erkekleri rahat rahat kahkaha atıyorlar. Gözler pırıl pırıl, ağız açık."

Bunu Serra Ablayla Özgür Abiye mutlaka anlatacağım. Bakış açıları ne kadar farklı ve değişik olabiliyor.

Adanın evleri, bahçeleri, hatta bahçe kapıları ne kadar güzel. Daha doğrusu ne kadar eski ve güzel. Romantik bir görünümleri var.

Turu tamamlayınca deniz kenarındaki lokantaların birine girdik. Herkesin keyfi yerindeydi.

İtalyan, ben Almanca ders alıyorum, diyerek yanıma oturdu.

Serra Abla yarı Alman olduğunu söyle, bu onlara ilginç gelecektir, demişti, ilginç gelip gelmediğini bilemeyeceğim ama benimle pratik yapmak istedikleri kesin.

İtalyan, üniversite dışında araba yarışları meraklısıymış, aslında kendisi de katılıyormuş yarışlara.

"Türkiye son yıllarda Formula 1 yarışlarıyla gündem-de," dedi ve ekledi.

"Televizyonda Formula 1 yarışlarını izlerken İstanbul güzel bir şehir olmalı diye düşünmüştüm. Haklıymışım."

Çok sempatik bir çocuk, çabuk çabuk konuşuyor, bol bol ellerini kollarını kullanıyor bir şeyi anlatırken.

Bir ara durdu, bana baktı, "Çok güzel Türk gözlerin var," dedi.

Şaşırdığımı görünce, "Bizim okulda Türk kızları var, onların da gözleri güzeldir. Demek istediğim, bu senin Alman değil, Türk tarafın olmalı," diyerek bir de açıklama yaptı.

Angela yarı İtalyan, yarı Alman. Ve hep İtalyan erkeklerin ne kadar çapkın olduklarından söz eder. Gerçi ben bizim İtalyan arkadaşta öyle bir çapkınlık hali görmedim ama böyle bir iltifat da hoşuma gitmedi desem, yalan olur.

Günümü güzelleştirdi.

Az sonra Elena geldi yanımıza. Elena İspanyol ama sarışın. Ona İspanyolları hep esmer düşündüğümü söyleyince, bizde sarışın çoktur, dedi ve ekledi, tıpkı sizde olduğu gibi. Ben de Türkleri hep kara gözlü, kara kaşlı bilirdim oysa ne çok kumral, hatta sarışın var."

Elene'ya en çok öğrenmek istediğim dilin İspanyolca olduğunu söyleyince bizim İtalyan alındı. "Bence İtalyanca İspanyolcadan daha melodik."

Elena'ysa bir kahkaha atıp, "Şuna bak," dedi.

"Bence," dedim, "iki dil de çok ama çok güzel, kulağa hoş geliyor, Sergio'nun dediği gibi melodik. Ama şunu kabul etmek gerek, İspanyolca konuşan ülke ve insan sayısı gerçekten çok fazla."

"Haydi bakalım millet, toparlanın, vapur zamanı," diye seslendi Rüzgâr.

Zaman ne çabuk geçmişti.

Vapurda birbirimizin adres ve telefonlarını aldık, belli mi olur, diye.

Şu Amerikalılar ne neşeli insanlar. Biz sessiz sakin konuşurken, onların bulunduğu yerden peş peşe kahkahalar patlıyordu.

Öyle de bir rahat oturuşları var ki.

Sonunda herkes vedalaştı, Rüzgâr da beni eve bıraktı.

"Çok teşekkürler," dedim, "gerçekten harika bir gün geçirdim."

"Bize çok yardımcı oldun, Aysun."

"Ne yaptım ki..."

"Hem sorularını cevapladın, bilgilendirdin onları," dedi ve güldü. "Hem de Almanca pratik yapmalarını sağladın."

"İşte bu doğru," diyerek ben de katıldım ona.

"Seni diğer turlardan haberdar edeyim mi?"

"Çok sevinirim."

"İyi! Haydi, ben kaçtım. Evdekilere selam," dedi ve geldiğimiz taksiyle yoluna devam etti.

Eve girdiğimde Serra Abla, Selin'in banyosunu yaptırmış, pijamasını giydirmişti. Selin beni görünce, gülücükler yapmaya başladı. Oysa ilk günlerde beni her gördüğünde nasıl da feryadı basardı.

Akşam yemeğini yiyordu ve yine ağzı burnu yoğurt içindeydi!

"Sen ne güzel şeysin öyle," diye o çıplak tombiş ayaklarını okşadım.

"Eee, yediğin içtiğin senin olsun, anlat bakalım neler yaptınız," dedi Serra Abla.

Ben de onlara günümü baştan sona anlattım.

"Memnun kaldığına sevindim," dedi Özgür Abi.

"Bundan sonraki turlardan beni haberdar edecek Rüzgâr."

"İşte bu güzel," dedi Serra Abla, "peki, bu Rüzgâr'ın bir kız arkadaşı var mıymış?"

"Var. O da bu gezideydi, çok güzel ve tatlı bir kız."

"Rüzgâr boşta kalsaydı şaşardım zaten," diye söylendi Serra Abla.

"Siz ne yaptınız?"

"Biz de senden sonra Selin'i alıp kahvaltıya gittik. Kahvaltıdan sonra Selin arabasında uyudu, biz de yürüyüş yaptık."

"Ne? Onu yalnız mı bıraktınız?"

"Aman Aysun, tabii ki hayır. Arabayı sürerek yürüdük."

Başka dünyalardan insanlarla tanışmak ne kadar iyi oluyor.

İnsanın havası değişiyor.

Kendimi çok daha iyi hissediyorum.

Acaba Angela'yı arasam mı?

Ama ya Angela yine keyfimi kaçıracak bir şeyler söylerse...

İyisi mi aramayayım. En azından şimdilik...

7 Ağustos, Cuma

Şu anda Kaz Dağları'ndayız! Ve ben buna inanamıyorum.

Özgür, bizden habersiz işlerini ayarlamış ve otelde yer ayırtmış olarak karşıma dikilip, 'Haydi bakalım, ufaklığı

da alıp Kaz Dağları'na gidiyoruz,' dediğinde ben de Aysun da şaşırıp kaldık.

Tabii çok sevindim ama oraya son gidişimizde birbirine fena halde âşık 'iki' kişiydik. Oysa şimdi yine birbirine fena halde âşık ama 'üç' kişiyiz.

Ve bu üçüncü kişi insan hayatında çok büyük farklar yaratıyor arkadaşlar çoook...

"Pek sevinmedin bakıyorum," dedi Özgür.

Gözünden de hiçbir şey kaçmaz.

"Sevinmez olur muyum, Kaz Dağları'na bayıldığımı biliyorsun... da..."

"Öyleyse nedir sorun?"

"Selin'le bu iş nasıl olacak'"

"Ooo," dedi Özgür rahatlamışçasına, "bu muydu düşündüğün."

"Ama bir bebekle seyahat etmenin pek de kolay bir şey olmadığını sen de kabul etmelisin."

Selin'i kaptığı gibi havalara fırlattı. "Benim kızım en sıkısından bir gezgin olacak, öyle değil mi tatlım?"

Selin ise keyif çığlıkları atıyordu, havalarda hoplatıldıkça.

"Biz kızımla takılacağız, değil mi aşkım," diyerek kızını hoplatmaya devam etti.

"Hem Aysun Ablamız da var bize destek çıkacak," dedi Özgür bana göz kırparak.

"Hem de nasıl," dedi Aysun. "Biz Selin'le bol bol dans edeceğiz, değil mi tatlım?"

Sonuçta yollara düştük. İlk kez bu kadar uzun yola çıkmış olmasına karşın Selin, Allahı var, ummadığım kadar

iyiydi. Araç koltuğunda kimi zaman uyudu, kimi zaman kendi CD'lerine tempo tutarak eşlik etti.

Yaa, onun da CD'leri var ablaları ne sandınız. Çok tatlı çocuk şarkılarını bir araya getirerek neşeli CD'ler yapmışlar. Arabaya binince, hemen müziğini koyuyorum, birlikte söyleye söyleye gideceğimiz yere varıyoruz.

Tabii Selin'le seyahat etmek, her ne kadar Özgür ne var bunda, kaparız kızımızı gideriz, havalarındaysa da, pek kolay değil.

Hem de hiç değil!

Selin'le bırak birkaç günlük geziyi, bir yerden bir yere gitmek bile küçük çapta bir taşınma sanki.

Önce ilaç kutusu... İçinde termometreden pişik ilacına dek uzanan neler var neler. Vitaminler, düşme, vurma durumlarında, sinek, böcek ısırması vaziyetlerinde sürülecek pomatlar, koruyucu kremler, pamuk, sargı bezi, ishal ve peklik ilaçları, alerji hapları, ateş düşürücü...

Daha fazla saymayayım, içime fenalıklar geliyor.

Sonracığıma bezler, yedek giysiler, yedek pijamalar, ince, kalın hırkalar...

Oyuncaklar, boyalar, okunacak kitaplar...

Biberonlar, emzikler, plastik bardaklar, kâseler...

Ve daha bir sürü şey...

Sonra bütün bunlar fevkalade ince hesaplarla çeşitli boyda çanta ve valizlere yerleştiriliyor.

Örneğin, yol çantamız... Yol gereksinmelerimiz gözetilerek özel olarak hazırlanıyor, ufak tefek bisküvi, meyve suyu ve su ilaveleriyle.

Valizlerse ayrı hikâye...

İnan, onun valizi benimkinden büyük ve ağır...

Bunu da Özgür'e bir türlü anlatamıyorum. O, benim valizleri gereğinden fazla doldurduğumu iddia ediyor. Bir bebeğin günde kaç kez üstünün değişmesi gerektiğinin farkında değil tabii.

Ama bu gezide bir fikir edinecek!

Kıh, kıh, kıh...

Otelimiz muh-te-şem!

Zaten geçen sefer Yeşilyurt'a geldiğimizde civarı dolaşmış ve bu oteli de mimlemiştik.

Öngen Country Hotel.

Olamaz böyle bir güzellik...

Doğa da döktürmüş hani...

O dağlar, o deniz ve denize doğru uzanan pırıl pırıl bir yeşillik...

Zeytin ağaçları...

Ve bütün bu güzelliklerin ortasına, uzaktan bakınca, kartal yuvası izlenimini veren, taş yapılar silsilesi... Yani Öngen Butik Oteli...

Binalar, bahçe ve havuz başı çiçeklerle; minik merdivenler, ahşap güzelliklerle öylesine güzel bütünleşmiş ki... Orada, çimlerin üstünde dev bir araba tekerleği, ahşap...

Sağında solunda toprak küplerden sarkan sardunyalar rengârenk...

Ağaçların altında şezlonglar... beyaz, bembeyaz...

Sehpalarda gazeteler... gölgede, sessizlik içinde okunası...

Patikaların ve kıvrılan merdivenlerin sınırlarını çizmek istercesine dalgalanan lavantalar - eflatun, mor...

Ve masmavi, pırıl pırıl bir havuz... yine beyaz, bembeyaz şezlonglar...

İnan, durup öylece seyrettim hayran hayran, sonra Özgür'e dönüp, "Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum sevgilim," dedim, "şu anda herhalde cennetteyim diye düşünüyordum."

Beni kendine çekti, "Senin böyle bir tatile ihtiyacın vardı. Farkında değilsin ama yoruluyorsun. Bir yanda Selin, Selin'le geçirdiğin uykusuz geceler, bir yanda evin sorumluluğu ve evden de olsa işe yetişme çabaları... Koşturup duruyorsun."

Başımı onun göğsüne dayadım. Seni düşünen birinin olması ne büyük mutluluk Tanrım.

Aysun havlusunu kapıp havuz başına inmişti bile.

Bense, ilk akşamüstünü Selin'in eşyalarını yerleştirmek ve mutfakla konuşup onun yeme içme durumunu ayarlamakla geçirdim.

Bu arada Selin'i, nasıl olsa yol yorgunu, kolay uyuturum diye hevesleniyordum. Tam tersi olmaz mı... yolculuk başına mı vurdu ne...

Özgür'le yatmışız, ikimizin de gözünden uyku akıyor.

Küçük hanımsa gülücükler içinde. Şarkı söylemeler, oyun oynamalar, defalarca bana kitap okutmalar...

Uykunun damlası yok.

"Hadi hayatım bak baba uyudu, ben de uyumak istiyorum," diyorum.

I-ıh, hiç oralı değil arkadaş.

Sonunda onu bizim yatağımıza aldım, "Bak baba uyuyor, onu uyandırmayalım, hep birlikte uyuyalım artık," dedim ve gözlerimi kapattım.

Bir süre emziği ağzında, o koca gözlerini dikip bana baktı, baktı. Baktığını kirpiklerimin arasından görüyordum ve gülmemek için kendimi zor tutuyordum.

Tam ben dalacağım, emziğini tükürürcesine ağzından fırlatıp agu, gugu konuşmaya başlamaz mı... Yetmezmiş gibi minik elleriyle ayaklarını yakalayıp ayak parmaklarını incelemeye koyulmaz mı...

Bu kez ağlamaklıydım artık.

Uyumak istiyordum!

Yorgundum!

Uykusuzdum!

Lütfen, lütfen, lütfen UYU diye yalvarıyordum içimden.

Derken nasıl oldu bilmiyorum.

Birden sessizlik...

Gerisini ben de hatırlamıyorum.

Birlikte sızmış olmalıyız.

Ve... bak bu çok komik.

Sabah uyandığımda durum nasıldı biliyor musun?

Kızımız yatağın tam ortasında enlemesine yatıyor, upuzun. Başı babasının sırtına dayanmış, ayakları benim karnımda...

Bizlerse iki uca büzülmüşüz.

Neyse ki sabah epeyce uyudu da, biz de uyuyup kendimize geldik.

Şu anda ise öğle uykusunda, ben de odamızın terasına geçtim, muhteşem manzaraya karşı, bu satırları yazıyorum.

Ha, bir ayrıntı daha...

Otel sahibinin güvercinleri var.

Oturduğum yerden onları görebiliyorum.

Ama...

Bu güvercinlerin bir özelliği var.

Hepsi beyaz, kar beyazı.

Yani, barışın simgesi...

Hep birlikte gökyüzüne yükseldiklerinde öyle hoş bir görüntü sergiliyorlar ki...

Nasıl bir düşünce ama...

Yok azizim yok, buranın sahipleri bu işi biliyorlar.

(Aysun'un Defteri)
8 Ağustos, Cumartesi

Bu gece yemekte ilginç şeyler konuştuk. Serra Abla, Selin'i uyuttu, diyafonu alıp yanımıza geldi.

"Artık kahvelerimizi söyleyebilir miyim?" diye sordu Özgür Abi ve kahveler gelince, "Şimdi siz hanımlara bir soru sormak istiyorum," dedi.

"Sor bakalım," dedi Serra Abla.

"Eğer Mustafa Kemal olmasaydı; hiç doğmamış olsaydı mesela, bugün bizler ve ülkemiz hangi noktada olurduk? Haydi bir düşünelim."

"Düşünmek bile istemiyorum," dedi hemen Serra Abla, "nereden çıktı bu saçma soru böyle?"

"Serracığım bazı düşünce kuruluşları geçmişte yaşananları ele alıp şu olmasaydı ya da o olay öyle olmasaydı da böyle gelişseydi, olayların akışı nereye varırdı, diyerek tarihi incelerler.

"İşte ben de şimdi, şu güzel akşamda oturmuş kahvelerimizi içerken, özellikle de Aysun'un Mustafa Kemal ve devrimlerle ilgili bazı konuları daha iyi kavrayabilmesi için bir soru soruyorum.

"Atatürk olmasaydı biz şimdi ne durumda olurduk?"

Ben susup Serra Abla ne diyecek diye bekledim. O ise bana dönüp, "Aysuncuğum, Özgür Abinle Kurtuluş Savaşı'nı bayağı bir konuştunuz. Dolayısıyla Mustafa Kemal olmasaydı, bugün ne bağımsız, özgür, saygın bir millet olacak, ne de topraklarımızda bayrağımız dalgalanacaktı. Bu, açık.

"Ayrıca temel devrimleri de anlattı sana. Ama ben burada başka bir şey söylemek isterim. Eğer Atatürk olmasaydı, bugün, bu akşam, bu restoranda, ne biz kadınlı erkekli oturabilecektik, ne de isteyen bir kadeh şarabını içebilecekti.

"Ne mayolarımızı giyip şu havuzda rahatça yüzebilecek, ne de dostlarımızla karılı kocalı gülüp dans edip eğlenebilecektik.

"Ne de sen erkekli kızlı gruplarla okul gezilerine, okul partilerine gidebilecektin çünküüüü... erkeklerle kızların bir arada olmalarına izin verilmeyecekti.

"Erkeklerle kızlar ayrı ayrı oturacak, dans etmeyecek, birlikte gülüp eğlenemeyecekti.

"Kadın tiyatro sanatçılarımız, balerinlerimiz, operacılarımız, şarkıcılarımız, kadın ressamlarımız, müzisyenlerimiz olamayacaktı.

"Ve daha da önemlisi, kadınlar eğitilmediği için, meslek sahibi olamayacak, erkeklerle omuz omuza çalışamayacaklardı.

"Medeni nikâh olmayacak, erkek karısını dilediğinde boşayabilecek, dilediğinde birden fazla eş alabilecekti çünkü Medeni Kanun'un uygulanmadığı bir ortamda yaşıyor olunacaktı.

"Daha fazla sayıp dökmek istemiyorum, sadece şu kadarının altını kalın kalın çizmek istiyorum Aysuncuğum.

"Eğer Atatürk olmasaydı, biz kadınlar, ikinci sınıf vatandaş statüsünde hayatımızı sürdürüyor olacaktık.

"Kapalı kapılar ardında, kapalı perdeler arkasında, örtülerin altında, yine kapalı.

"Kafasının içi de kapalı, dışı da kapalı, bir köle gibi yaşayıp gidecektik.

"Nereden biliyorsun, diye düşünecek olursan, uzağa gitmene gerek yok. Atatürk'ten önceki dönemde yaşayan kadınların hayatına bir bakman yeterli.

"Yüzyıllar boyunca bizim kadınlarımız işte böyle kapalı yaşamışlar.

"Ne bir eğitim ne bir meslek.

"Miras hakkıysa sadaka gibi bir şeymiş, erkek kardeşlerle eşit paylaşım yokmuş. Dolayısıyla hiçbir zaman kadının ekonomik özgürlüğü olmamış. Hep birilerine muhtaçmış, hep...

"Hiçbir zaman kendi ayakları üstünde durmamış.

"Durdurmamışlar ki...

"Buna izin vermemişler.

"Kitaptan, sanattan, kültürden, hayatın güzelliklerinden hiç mi hiç nasibini almadan, yani yaşayamadan sadece gün doldurup gitmiş.

"O yüzyıllarda başka ülke kadınları okurken, yazarken, bir müzik aleti çalar, dans dersi alırken; tarih, felsefe öğrenirken bizim nenelerimiz baskı altında, kapalı yaşamış, kapalı ölmüş.

"Ve bu yüzyıllar boyu sürmüş.

"Kimse de çıkıp durun, kadınlarımıza yaptığımız bu haksızlık yeter, dememiş.

"Onların da eşit bir birey gibi yaşamaya hakkı var, demek kimsenin aklına bile gelmemiş.

"Böyle gelmiş, böyle gider, denmiş ve zavallı kadınlarımız hep kullanılmış, hep bir hizmet unsuru gibi görülmüş.

"Onun görevi çocuk doğurmak, evine bakmak, yemek yapmak ve haddini bilmek, denmiş.

"Ve bu, az önce de dediğim gibi yüzyıllar boyu sürmüş.

"Oysa gelecek kuşakları anneler yetiştirir. Hani bir söz vardır, bir erkeği eğit, bir insan kazanırsın, bir kadını eğit, bir aile kazanırsın, diye.

"İşte bu düşünce biçiminin farkında bile değillermiş, o dönemin yöneticileri.

"Eğitimli bir anneyle, okuma yazması bile olmayan bir annenin çocuklarına vereceği aynı olabilir mi?

"Oysa her anne çocuğuna her şeyin en iyisini vermek ister. Neden tüm kadınlara eğitim hakkı tanınmadı yüzyıllar boyu?

"Neden koskoca Osmanlı döneminde eğitimli kadın diye saya saya sadece birkaç vezir vüzera kızını sayabiliyoruz?

"Ya Anadolu'daki kadınlar? Ya küçük kentlerde, hatta şehr-i İstanbul'da yaşayan sıradan halkın kadınları?

"Onlara bu haklar neden verilmedi, neden çocuklarını daha donanımlı yetiştirme hakkı tanınmadı?

"Neden aydınlatılmadılar?

"Neden?

"Kadınları çeşitli hurafelerle kandırıp cahil bırakarak, nesillerin eksik yetişmesine sebep oldular.

"Sadece kadınlara değil, tüm kuşaklara yapılmış büyük bir haksızlıktır bu."

"Vay be Serra, bu ne şiddet, bu celal..."

Gerçekten de Serra Ablanın yanakları al al olmuştu.

"Valla onu bunu bilmem Özgür, yüzyıllar boyu kimse kadınları düşünmemiş.

"Dü-şün-me-miş ya, düşünmemiş. Ama işte... Biri düşündü!

"Kim düşündü?

"Mustafa Kemal düşündü.

"Medeni Kanunu getirerek, o karanlık kapalılıktan çekip aydınlığa çıkararak, okullar açarak, kadınları elinden tutup tiyatro sanatçılığından, pilotluğa kadar her mesleğe sokarak, seçme ve seçilme hakkını vererek, onu eşit bir bi-

rey, dikkat edin, eşit bir birey konumuna oturtarak, onurunu verdi.

"Biz bugün uygar ülke kadınlarıyla her alanda yarışabiliyorsak, bunu Atatürk'e borçluyuz," dedikten sonra eliyle masaya vurarak,

"Hadise budur!

"Gerisi laf-ı güzaftır," diye sözünü tamamladı.

Sonra Özgür Abiye döndü, "Nasıl Osmanlıca paralıyorum ama..."

"Osmanlıcanı bilmem ama Aysun'a gerçekten çok güzel şeyler anlattın, öyle değil mi Aysun?"

"Hem de nasıl, öyle de ateşli ateşli anlatıyordu ki... Tek kelimesini kaçırmamak için hemen teybimi çalıştırdım."

"Aslansın Aysun."

"Ne?" dedi Serra Abla, "Hiç farkına varmadım."

"Hâlâ kayıttayız."

Ve... diyafondan ağlama sesi yükseldi.

"Güncelin gerçeklerine dönme zamanı," dedi Serra Abla ve merdivenleri ikişer ikişer atlayarak odasına gitti.

Özgür Abi, "Sanırım Serra'nın o içten, yürekten gelen konuşması sana bir fikir vermiştir," dedi ve ekledi. "Bundan sonra seninle kadın hakları konusunda konuşalım, ne dersin?"

Sonra birden, "Senin için ideal arkadaşlar olmadığımızın farkındayız, bebekli bir karı koca... üstelik sana göre yaşlı başlı..." dedi.

"Yooo," diye itiraz ettim.

Ne diyebilirdim ki... Evet, siz gerçekten benim için çok yaşlısınız mı...

"Şu anda sen kendi arkadaşlarınla bir diskoda çılgınca dans ediyor olmak isterdin," dedi bana gülümseyerek, "ve sana hak vermemek mümkün değil."

Sonra sırtımı sıvazladı. "Ama bunu bir yaz okulu gibi düşünürsen çok da kötü gelmez. Hadi ben gidiyorum, sen oturacak mısın?"

"Evet," dedim, "ben biraz daha oturmak istiyorum."

"Haklısın, gece çok güzel," dedi ve o da merdivenleri koşar adımlarla çıkıp odalarına doğru kayboldu.

9 Ağustos, Pazar

Gece o kadar güzel ki burada. Aydınlatılmış havuz pırıl pırıl. Hafif bir müzik...

Teras lambaları...

Işığı yumuşatsın diye küçük beyaz keten örtüler atılmış o lambaların üstüne...

Ve... örtüler uçmasın diye -dikkat dikkat- dört kenarına küçük çam kozalakları tutturulmuş.

Kozalaklar... Fikre bakar mısınız!

Öyle hoş duruyor ki, dayanamayıp bizim masaya bakan servis elemanına lambaları göstererek, "Dekorasyonu kim yapıyor?" diye sordum.

Gülümsedi. "Buranın sahibi Mehmet Öngen Beyin eşi Zuhal Hanım, dekorasyon işleriyle ilgilenir."

"Yani bütün bu gördüğümüz hoşluklar," derken elimle lobiyi, bahçeyi, terası kapsayan bir kavis çizdim, "onun eseri mi?"

"Evet efendim."

"Pes valla," dedim Özgür'e dönerek, "müthiş zevkli bir kadın olmalı bu Zuhal Hanım. Şu uyuma, şu estetik anlayışa bak."

Akşamın yemeği, hele de mezeleri yine ilginçti. Tabii acele kopya çekip defterime not ettim. Laf aramızda, öyle çok tarif alıyorum ki, neredeyse dosya dolusu oldu ama daha ya bir ya da iki tanesini deneyebildim!!!

Neyse, umudumu kırmıyorum, günün birinde, daha doğrusu Selin'den vakit kalınca yapacağım.

Yıkılmadım! Ayaktayım!

Bak mesela, tombul kırmızı sivri biberleri almış, zeytinyağlı dolma şeklinde pişirmiş. Ne değişik, değil mi?

Sonra, bildiğimiz arpa şehriyeyi zeytinyağıyla pişirmiş ve bol otlar ve ince kıyılmış salatalıkla karıştırıp koymuş.

Ve bunlar çok şık küçük toprak kâselerde, tadımlık olarak sunuluyor.

Ha, bir de rendelenmiş kırmızı lahanayı sarımsaklı yoğurtla karıştırmış, üstüne de kekik ve kuru nane serpmiş.

Her akşam, yemekten önce minik tabaklarda tadımlıklar geliyor önümüze.

Süper!

Günümüz nasıl geçti dersen, Özgür, Aysun'u Zeytinyağı Müzesi'ne götürmek istiyordu, bana da ısrar etti ama ge-

çen sefer gitmiştim zaten. Yine de memnuniyetle giderdim ama hazır Selin burayı ve havuz başını sevmişken, onu yine arabayla yollara vurmak istemedim.

"Haydi siz gidin, biz sizi burada bekleyelim," dedim.

Onları yolcu ettikten sonra da kızımla havuz keyfi yaptık. Suyu seviyor, banyo yapmaya bayılıyor ama havuzdan ürküyor. O nedenle, benim kucağımda olmak koşuluyla havuza girmeyi kabul ediyor.

Böylece kucak kucağa havuzda dolandık durduk, arada bir de ayaklarını sulara daldırarak epeyce bir eğlendik. Yaaa...

Sonra havuz başında yemek, sonra yatakta kitap okuma ve uyku... ben de onunla birlikte uyudum tabii. O kadar şeker ki, onu mıncıklayıp öpmeden duramıyorum.

Akşam Selin'i uyutup (nazar değmesin, açık hava mı iyi geldi nedir, pek güzel uyuyor) Özgür'le Aysun'un yanına indim.

Ve de tam popomu iskemleye koymuştum ki, Özgür, "Aysun, dün Serra Ablanın söyledikleriyle bağlantılı olarak sana anlatmak istediklerim var, hah, bak Serra Ablan da geldi," demez mi...

"İnsaf Özgür, kıza bir nefes aldırsan... Şurada oturmuş gecenin tadını çıkaracağız, hemen aklına ders geliyor," diye bir çıkıştım ona.

"Bak, bütün gün gezdik, yüzdük. Şimdiyse sessiz, sakin bir ortamdayız. Konuşmak için mükemmel bir zaman dilimi derim ben," dedi Özgür ve Aysun'a döndü. "Sahi seni bunaltıyor muyum Aysuncuğum?"

"Herhalde kızcağızın kalkıp da evet, patladım, diyecek hali yok."

"Yoo," diye araya girdi Aysun, "tam tersine zevkle dinliyorum."

"Yalancı."

"Bak gördün mü," dedi Özgür, haklılığının tadını çıkarırcasına. Ve hemen devam eti.

"Dün, Atatürk olmasaydı acaba bizler ve ülkemiz ne durumda olurdu sorusunu ortaya atmıştım. Serra da bunu kadın hakları açısından cevaplamıştı. Konu o kadar önemli ki, ben de bu sohbeti aynı çizgide, yani kadın hakları konusunda sürdürmeye karar verdim."

"Dinliyoruz," dedim.

"Çok önemli bir cümleyle yapacağım girişimi..." derken muzip muzip gülümsüyordu.

Bayağı meraklanmıştım, ne söyleyecekti acaba?

"3 Nisan 1923 tarihinde, Meclis'te, Tunalı Hilmi Bey şöyle diyordu. 'Türk kadınını da artık vatandaş sayalım arkadaşlar.'"

"Ne..." demişim, "inanmıyorum! Ben böyle bir şeyi ne duymuş ne de okumuştum."

"Bak görüyor musun, sen bile bilmiyorsun. Evet, düşünün o tarihe kadar kadın vatandaş bile sayılmıyordu.

"Ve ne diyor Tunalı Hilmi Bey, 'Türk kadınını da artık vatandaş sayalım.'"

Aysun ağzı açık dinliyordu.

"Ve Meclis'in tepkisi ne olmuş, dersiniz?" diye devam etti Özgür.

"Ne olmuş?" Meraktan ölüyordum.

"Teklif anında reddedilmiş!"

"Ne!?"

"Evet, hem de müthiş bir tepkiyle reddedilmiş."

"Peki, Atatürk ne yapmış, bir şey dememiş mi?"

"Hayır, olan biteni sessizce izlemiş. Ve daha sonra Türk kadınının sosyal ve ekonomik koşullarda erkeklerle eşit olmasını sağlamak amacıyla Yurttaşlar Yasası'nın hazırlanması direktifini vermiş. Yurttaşlar Yasası daha sonra Medeni Kanun adıyla kabul edilmiş. Ama tabii ki bu hiç de kolay olmamış. Büyük tepkilere neden olan Medeni Kanun'da, elbette başka maddelerin yanı sıra, bakın neler vardı.

"Çok eşlilik yasaklanıyor.

"Resmi nikâh zorunluluğu getiriliyor.

"Mirasta eşit pay gerçekleşiyor.

"Kadınlar, boşanma hakkı, meslekte çalışma hakkı ve çocuklarının vesayetini alma hakkını kazanıyor.

"Meclis'teyse uzun ve ateşli tartışmalar yaşanıyormuş.

"Basın yangına körükle gidiyor, eleştiriler ve aşağılayıcı karikatürlerle dolup taşıyormuş dönemin gazeteleri.

"Öte yandan Atatürk, her zaman yaptığı gibi ülkeyi dolaşıyor, halka bu kanunun gerçek yüzünü anlatıyor, onları aydınlatıyormuş. Kadın dernekleri, kadınlar Atatürk'e destek veriyorlarmış, doğal olarak. Halide Edip Adıvar bu konuda yazılar yazıyormuş.

"Komisyonsa geceli gündüzlü çalışıyormuş. Ve 1926 yılında, yani üç yıl içinde tüm bu çalışmalar sonuçlanmış ve kanun Meclis'ten geçerek kabul edilmiş. Aslını isterseniz

böylesine önemli ve topluma yabancı bir konunun ortaya atılıp tartışılıp kabul edilmesinin üç yılda gerçekleşmesi mucize gibi bir şey. Topluma bu kadar yabancı olan kadın haklarının elde edilmesi, normal şartlar altında, yıllar yıllar sonra gerçekleşebilirdi ancak. Arkasında Atatürk gibi itici bir gücün varlığı kadın haklarının elde edilmesini sağlamıştır," dedikten sonra güldü Özgür, "kanun çıkmıştı çıkmasına ama böylesi bir dünya görüşüne karşı olanlar fikirlerini değiştirmemişlerdi. Buna en anlamlı örnek, o günlerde yayınlanan bir karikatürdü."

"Nasıl bir karikatürmüş bu böyle?"

"Modern giysiler içinde bir kadın, balona biniyor. Bu 'özgür kadın' oluyor. Ve o balona binerken ağırlıkları birer birer atıyor. Ağırlıklarsa, fazilet, namus ve utanma olarak adlandırılmış."

"Kafa yapısını görüyor musunuz? Özgür kadın namussuz, faziletsiz ve utanması olmayan biri olarak takdim ediliyor.

"Bir yanda bu kafa, öbür yanda Atatürk'ün şu sözleri:

"'Bir toplum, bir millet erkek ve kadın denilen iki cins insandan oluşur. Mümkün müdür ki, toplumun bir parçasını ilerletelim, diğerini görmezden gelelim de toplumun bütünü ilerlemeye imkân bulabilsin.

"'Mümkün müdür ki, bir yarısı zincirlerle toprağa bağlı kaldıkça, diğer kısmı göklere yükselebilsin.

"'Şüphe yok, ilerleme adımları iki cins tarafından birlikte atılmak, ilerleme ve yenileşme alanında yine birlikte yol almak gerektir. Böyle olursa devrim başarılı olur.'"

"Nereden nereye... Umarım bütün bunlara sahip çıkabiliyoruzdur, umarım çocuklarımıza bu mirası devredebiliriz," diye mırıldanmaktan kendimi alamadım.

"Atatürk bununla yetinmedi ve 5 Aralık 1934 tarihinde Türk kadınına seçme ve seçilme hakkını tanıyarak, onun siyasal hayatta da etkin olmasının yolunu açtı."

Özgür sustu. Biz de susuyorduk.

Hepimiz düşüncelere dalmıştık.

Başta Atatürk, kimler bizlerin bugün böyle yaşayabilmemiz için ne mücadeleler vermişti. İçim o tanımadığım, yüzlerini bile bilmediğim insanlara karşı şükran doluydu.

Ya bizler?

Bizleri anarken, daha sonraki kuşaklar neler düşüneceklerdi acaba?

Ve bugün asıl önemli olan soru da bu değil miydi zaten.

10 Ağustos, Pazartesi

Bugün buranın sahipleriyle tanıştık.

Beklediğimden çok daha genç bir karı koca. Bir de hoşlar ki... Adam yakışıklı, kadın pek güzel...

Çimenlerde oturuyorduk ki, yanımıza gelip Selin'i sevdiler; sonra Zuhal Hanım, "Akşamları öyle güzel sohbet ediyorsunuz ki, size adeta imrenerek bakıyoruz," dedi.

Fırsatı kaçırır mıyım, ben de, "Biz de sizin şu ortaya koyduğunuz esere, zevkinize, yaptıklarınıza bakıp hayran oluyoruz," dedim. "Neler düşünmüşsünüz, ne ince ayrıntılar..."

Ve sohbet bayağı koyulaştı.

Çaylar geldi, çaylar gitti.

Böylece hayat hikâyelerini öğrenmiş olduk.

Meğer Mehmet Bey avukatmış ama artık kendini tamamen oteline ve Kaz Dağları'nın tanıtımına adamış.

Daha da güzeli, o buraların çocuğu, bu köyün, Yeşilyurt'un çocuğu...

Ve bakın bugün köyüne neler yapmış, orayı nerelere getirmiş.

Çocukluğundan beri büyük hayalleri varmış. Üniversiteli olduğunda bu hayalleri aynen devam ediyormuş.

Bir gün buraya çok güzel bir otel yapacağım ve herkes gelip bu güzellikleri görecek, dermiş. Köyün yaşlıları da, hay bu deli çocuk, dercesine başlarını sallayarak onu dinlerlermiş.

Ama işte Hukuk Fakültesi bitmiş, diploma alınmış. Ve bu arada hayallerinin kızını bulmuş.

Hiç kaçırır mı, hemen evlenmişler.

Ve yılların içinde, taşları tek tek döşeyerek, bir zamanlar koyun otlattığı yerde, o hayran olunası otel yükselmeye başlamış. Avukatlık da sürüyormuş bir yandan. Eşi bile ilk yıllarda bu uğraşı o kadar ciddiye almıyor, bir hobi gibi görüyormuş.

Sonunda otel ortaya çıkmış.

Koşulları düşününce bu büyük bir başarı. Ama Mehmet Bey bununla yetinmemiş. Eşini dostunu, hadi şu oturduğunuz evi ya pansiyon ya da küçük bir otel olarak işletseniz, diye yüreklendirmiş.

Birer ikişer butik oteller açılmaya başladıkça mutlu olmuş. Çünkü, ben tek başıma bir otel olsam, kim gelir buraya, diyecek kadar alçakgönüllü ve bir o kadar da akılcı.

"Otel sahipleri olarak bizim şansımız uyumlu bir grup oluşumuzda yatıyor. Birbirimize yardımcıyızdır, hepimiz Yeşilyurt Köyü'nün iyi bir şöhreti olsun, bu güzellikler değerlensin istiyoruz," diyor ve ekliyor, "şimdiki projem Kaz Dağları'nı bir marka olarak tanıtmak. Yine arkadaşlarla el ele verdik, toplanıyor, daha neler yapabiliriz diye düşünüyor, fikirler üretmeye çalışıyoruz."

Mehmet Beyi dinlerken, aklıma Eskişehir Belediye Başkanı Yılmaz Büyükerşen geliyor. Böylesi yaratıcı, becerikli, dürüst ve çalışkan insanlar sadece kendilerinin değil, bizlerin de hayatını güzelleştiriyorlar.

Ne diyelim, Tanrı onları korusun ve yollarını açık etsin.

"Çalışanlarınız da mükemmel yetişmişler," diyor Özgür, "hem serviste çok iyiler, hem de güler yüzlü ve nazikler."

Karı koca birbirlerine bakıp gülüşüyorlar. "Onların da çoğu köyün çocukları ve burada yetiştiler."

"Valla tebrikler," dedik Özgür'le aynı anda.

"Bu gece son geceniz sanırım," dedi Mehmet Bey.

"Evet, ne yazık ki öyle."

"Yine bekleriz."

"Geleceğimizden emin olabilirsiniz," dedim ve ekledim, "broşürlerinizden bolca alıp arkadaşlarıma dağıtmak istiyorum."

"Memnuniyetle," dedikten sonra Mehmet Bey, "bir dakika şimdi geliyorum," diyerek hızlı adımlarla uzaklaştı.

Selin mızmızlanmaya başlamıştı.

Karnı acıkmıştı kızımın.

Ve Mehmet Bey göründü, elinde bir şişe.

"Bu, bizim ürettiğimiz zeytinyağı... bizden küçük bir armağan..." demez mi.

Ben teşekkürlerle bu özel zeytinyağı şişesini bağrıma basarken, Özgür, "Otelinize her gelene böyle armağanlar veriyorsanız, bilmem bu işin sonu nereye varır," dedi.

Gülüştük ve yine buluşmak dileğiyle vedalaştık.

Odalarımızda eşyalarımızı toplarken, "Kaz Dağları günlerimiz bitti. Ühü, ühü, ühü," dediğimde Selin'in öyle endişeli bir bakışı vardı ki...

Hemen, "Canım benim, annen şaka yapıyor," dedim o puftik yanağına kocaman bir öpücük kondurarak.

Hâlâ endişe içinde baktığını görünce onu kucağıma aldım ve mis kokulu gıdısından, yumuk kollarından öpmeye başladım. Gıdıklandı tabii ve kıkır kıkır gülmeye başladı. Ben de onu yatırıp tepesinden pembe topuklarına kadar bir güzel öptüm, öptüm, öptüm.

(Aysun'un Defteri)
17 Ağustos, Pazartesi

Kapadokya'dayım!

Çok mutluyum. Burayı hep duyardım, bizim Almanlar Türkiye'ye gidince Kapadokya'yı mutlaka tur programına katar, döndüklerindeyse anlata anlata bitiremezlerdi.

Annemle babam, hem Kaz Dağları'nı, hem de Kapadokya'yı gördüğüm için benden daha sevinçliydiler.

Babam telefon üstüne telefon yağdırıyor Özgür Abiye, teşekkür edip duruyor; annem de, böyle akrabaların olduğu için gurur duymalısın Aysun, diyor.

Birkaç gün önce Rüzgâr beni aradı. "Şu ara Kapadokya'ya gitmeyi düşünüyoruz, sen de gelmek ister misin?"

"Hem de nasıl," dedim.

Serra Ablayla Özgür Abiye söylediğimde onlar da sevindiler.

Otobüsle gidilecekti ki bu benim için daha da iyiydi. Ülkenin o bölümünü görerek gitmek gibi var mı...

Serra Abla yolda arkadaşlara ikram edebileceğim sandviçler hazırladı; fındık, fıstık, çikolata aldı.

"Bizim zamanımızda böyle yolculuklara giderken, yanımıza mutlaka yiyecek bir şeyler alırdık," dedi gülerek. Ve ekledi, "hey gidi günler, hey."

Beni, binbir öğütle Özgür Abi yolcu etti. Annemin dediği gibi, çok tatlı akrabalarım var. Kim bu kadar zahmete girer.

İlk işim gruba bakmak oldu, tanıdıklarım var mı diye.

Büyükada'ya giderken tanıştığımız İspanyol Elena, yine Avusturyalı o dört kız, Amerikalılarla Japon çift vardı. Bir tek yakışıklı İtalyan yoktu, buna karşın Almanlar, Danimarkalı bir çift ve Yunanlı bir grup vardı.

Yol çok eğlenceli geçti. Rüzgâr da, Öykü de (Öykü, Rüzgâr'ın kız arkadaşı) turizmci olabilirler, öyle güzel idare ediyorlardı ki grubu...

Bir kere Rüzgâr eline mikrofonu alıp İngilizce ve Almanca geçtiğimiz yerler hakkında bilgi veriyor; böylece biz de neredeyiz, bulunduğumuz yerin adı ne, o bölgenin tarihinde neler olmuş, öğreniyorduk.

Bir süre sonra, tam herkes sıkılmaya başlarken, Rüzgâr yine mikrofonu eline alıp haydi şarkı yarışması yapacağız, dedi.

Gülüşmeler yükseldi.

"Gülmeyin, ucunda çok büyük bir ödül var," dedi gayet ciddi. "Yarışmanın tek kuralı herkes kendi ülkesinin bir şarkısını söyleyecek, öyle tutup da Madonna şarkıları söylemek yok."

Yine gülüşmeler...

"Haydi bakalım ilk kahraman kim olacak?" Bir an sessizlik oldu, herkes birbirine bakıyordu.

Ve önlerde oturan bir delikanlı el kaldırdı. Amerikalılardan biriydi bu.

"Alkışlayalım arkadaşlar."

Büyük bir alkış koptu.

Meğer Amerikalı gitarını da yanında taşıyormuş. Hemen kılıfından çıkardı, ayağa kalkıp bize doğru döndü.

"Şarkının adı, 'Yellow Rose of Texas'; kovboyların sevdiği bir şarkıdır," dedikten sonra gitarı eşliğinde öyle bir güzel çaldı ve söyledi ki, ödülün kime gideceği baştan belli oldu bence...

Sonra Avusturyalı kızlar, "Biz birlikte söyleyeceğiz," dediler. Ve koro gibi ikisi alçak, ikisi yüksek sesle dağlara özgü bir şarkı seslendirdiler. Çok da iyiydiler.

Nitekim Rüzgâr, "Yarışma çekişmeli olacak gibi," dedi.

Bu arada ben derin derin düşünüyordum, Almanca mı söylesem, Türkçe mi...

Almanlar da, biz birlikte söyleyeceğiz, dediler ve onların October Fest dedikleri bir tür sonbaharı kutlama festivallerinde söylenen şarkılardan birini kol kola girip iki yana sallanarak söylediler.

Çok sempatiktiler, bir bira bardakları eksikti ellerinde.

Yani... onlar da iyiydi.

Seizo ve Mikiko'nun Japonca şarkısını merak ve dikkatle dinledi herkes. Mikiko'nun sesi güzeldi ama zavallı Seizo şarkıyı batırdı.

Derken Yunanlı delikanlı elini kaldırdı; şarkısı hem duygulu, hem oynaktı. Sesinin güzel olmamasına karşın şarkı harikaydı.

Ve İspanyol Elena ve Danimarkalı delikanlı... Giderek sıra bana geliyordu.

Rüzgâr'a, ben söylemesem, diye işaret ettim. Olmaz, anlamında başını salladı; yetmezmiş gibi, "Şimdi bir Türk şarkısı," demez mi...

Alacağın olsun Rüzgâr, diye mırıldanmaktan alamadım kendimi.

Ve birden, babamın keyifli anlarında mırıldandığı şarkı geldi aklıma.

Başladım söylemeye...

'Silifke'nin yoğurdu,

Ah, seni kimler doğurdu.

Seni doğuran ana,

Bal ile mi yoğurdu.'

Rüzgâr el çırparak tempo tutmaya başladı, Öykü de yerinden fırlayarak oynamaya başlamasın mı... Bir de güzel oynuyordu ki...

Bunun üzerine bütün otobüs el çırpmaya başladı.

Bense, bile bile dört satır bir şey biliyorum ama Rüzgâr, devam devam diye işaret edince, millet de keyifle Öykü'nün oynamasına tempo tutmaya devam edince, aynı mısraları tekrar tekrar söyledim.

Sonuç: Büyük alkış.

Ama doğrusunu söylemek gerekirse, bu benden çok bana destek olan Rüzgâr ve özellikle de Öykü'ye...

İşte böyle güle oynaya Kapadokya'ya vardık. Akşam oluyordu. Herkes odalarına dağıldı. Yemek yenecek, dinlenilecekti çünkü ertesi gün tura erken çıkılacaktı.

Yemekte baktım, Seizo ve Mikiko, bir Türk çiftle yemek yiyorlar.

Rüzgâr bana doğru eğilip, "Bak bu çift Seizo'yla Mikiko için kalkıp ta Mersin'den gelmiş. Sırf onlarla bir akşam yemeği yemek için..."

"Büyükada'ya gittiğimizde bana Türk dostlarından söz etmişlerdi. Amerika'da aynı üniversitede okuyorlarmış. Bilmem buluşabilecek miyiz, diyorlardı."

"Helâl olsun," dedi Öykü, "herkesin yapacağı iş değil bu."

"Yüzümüzü ağarttılar, yüzümüzü..." dedi Rüzgâr gülerek, "gruptakiler; ne iyi Türk dostlarınız varmış, diyorlar Seizo ve Mikiko'ya."

"Gerçekten çok etkilendiler."

Onlarsa tüm bu konuşmalardan habersiz konuşuyor, bol bol kahkaha atıyorlardı. Furkan'dan hiç ses yok! Artık aramıyor.

Tabii ki ben de onu aramıyorum. Acaba Angela'yı arasam mı ?

Ama şimdi kötü bir şey söylerse, gezinin tadı kaçacak. Oysa bu turlarda oyalanıyorum, bazen onu düşünmüyorum bile.

İşin garibi, Angela'dan da ses yok. Neler oluyor acaba?

(Aysun'un Defteri)
18 Ağustos, Salı

Bugün yeraltı şehirlerine gittik! Sonra peribacalarının olduğu bölgeyi gezdik. Ben hayatımda bu kadar ilginç bir yer görmedim. Gerçekten!

Tevekkeli değil, bizim Almanlar bu kadar anlatıyorlar. Bol bol fotoğraf çektim.

Yarın, Ihlara Vadisi'ni gezip öğleye doğru yola çıkacakmışız. Buralarda daha fazla kalamazmışız çünkü bir grup Çeşme-Alaçatı'ya sörf yapmaya gidecekmiş, öte yandan, bir başka grup burada bir gün daha kalıp balonla Kapadokya üstünde tur atmak istiyormuş.

Rüzgâr, "Bunu akşama bırakalım," dedi. "Balon turlarını düzenleyen biri var, o gelecek, onunla bir konuşalım, bakalım ne yapabiliriz."

Akşam yemeğinden sonra oturup sohbet ettik. Bu arada Kapadokya gece bir başka güzel çünkü kayalardan oyma otelleri, ilginç kayaları ve peribacalarını ışıklandırmışlar.

Avusturyalı kızlardan biri, "İstanbul'daki annemi arayayım da bizi merak etmesin," dedi.

Hayretle baktığımı görünce anlattı. "Viyana'da bir Türk kızıyla arkadaş olduk, o, dil öğrenmeye gelmiş. Sonra biz Türkiye'ye gitmeye kalkışınca annelerimiz endişelendi, acaba nasıl olacak, filan diye. O zaman bu arkadaşımız, bizim evimizde kalırsınız, anneleriniz de merak etmez, deyince, böyle bir fırsatı kaçırır mıyız, hemen atladık üstüne."

Onun yanındaki kız ekledi. "Aslında biz iki arkadaş gelecektik, ama bu ikisi," diye ötekileri işaret etti, "biz de gelmek istiyoruz deyince, ne yapacağımızı şaşırdık. Ama Türk arkadaşımız, dördünüz de gelebilirsiniz, demez mi...

"Emin misin, dedik, bakalım ailen tam dört kişiyi ağırlamak ister mi...

"Bence sorun yok ama yine de sorayım, dedi. Annesiyle konuştuktan sonra, evet, dördünüze de yer varmış. Bir odada iki ayrı yatak, öbür odada iki kişilik yatak var, birlikte yatarlarsa mesele yok, demiş.

"Biz de yatarız, yatarız, dedik. Böylece ailelerimiz de içleri rahat olarak bizleri yolladılar."

"Otel masrafımız da olmadı," diye ekledi öbürü.

"Yalnız bu ikinci annemiz komik bir kadın. Mesela, İstanbul'da gece bir yere gidiyoruz, döndüğümüzde bir de bakıyoruz, oturup bizi beklemiş! Niye uykusuz kaldınız fi-

lan diyoruz, o ise siz eve girmeden rahat edemiyorum. Annelerinize karşı kendimi sorumlu hissediyorum, diyordu.

"Kafasında bigudiler, üstünde sabahlığı bize bir kapı açışı vardı ki...

"İşte şimdi biz burada Kapadokya'dayız ya, sık sık beni arayın, neredesiniz, ne yapıyorsunuz bileyim, dedi, onun için arayacağım."

Derken Rüzgâr'la Öykü göründüler.

"Kimler balonla gezmek istiyor?"

Birileri ellerini kaldırdı.

Rüzgâr'ın yanında Özgür Abinin yaşlarında bir adam duruyordu.

Bronz tenli, yakışıklı bir adam.

Bir süre balonla gezmek isteyenlerin nasıl geri dönecekleri, hangi otobüsle İstanbul'a gidecekleri konusunda tartıştılar. Sonra gelip yanımıza oturdular.

Rüzgâr, yakışıklı adama, "Melis Teyzenin size selamı var," dedi ve beni gösterdi. "Oktay'a söyle, Serra'nın misafirine iyi baksın, diye de sıkı sıkı tembih etti.

"Gerçi onun balonla uçmak gibi bir niyeti yok ama ben yine de mesajı iletmiş olayım," diye sözlerini tamamladı.

Demek bu hoş adamın adı Oktay'dı.

Adam birden benimle çok ilgilendi.

"Sen Serra'nın nesi oluyorsun?"

"Serra Ablanın değil de Özgür Abinin amcasının kızıyım. Almanya'da yaşıyorum, bu yaz biraz ülkemi tanıyayım diye babam beni onların yanına gönderdi."

"Ne güzel," dedi adam, sonra, "Serra nasıl?" diye sordu.

"İyi," dedim, "bebeğiyle uğraşıyor."

"Evet, bir bebeği olduğunu duymuştum."

Sustum. Oysa o daha konuşmak istiyordu sanki.

"Peki, çalışmaya devam ediyor mu?"

"Serra Abla mı?"

"Evet, Serra."

"Anladığım kadarıyla bebeğinden kalan vaktini işe ayırıyor. Hatta, Özgür Abi, yoruluyorsun diyordu geçenlerde."

"Sağlığı nasıl?"

"İyi! Tabii Selin bazı geceler onu uyutmuyor, yorgun oluyor ama iyi."

"Demek kızının adı Selin.

"Evet."

Adam dalıp gitmişti.

Rüzgâr'a baktım, onun da yüzünde şaşkın bir ifade vardı.

Yani bu kadar çok soru.

Sonra Özgür Abiyi hiç sormuyordu.

Hep Serra... Hep Serra...

Bir gariplik vardı bu işte...

Birden kendini toparladı, "Serra'yla uzun yıllar önce çok yakındık, onun için bu kadar çok soru sordum," dedi ve ekledi, "benim için o çok değerlidir, ikisine de sevgilerimi ilet lütfen."

"İletirim."

"Haydi Rüzgâr, yarın görüşürüz, hepinize iyi geceler." Oktay Bey gittikten sonra birbirimize baktık, Öykü, "O ne garip konuşmaydı öyle," dedi.

"Ya o sorular..."

"Kesin," dedi Öykü, "Serra'yla bir geçmişi var onun."

"Hadi yaa, sen de hemen senaryoyu yazdın bile."

"Bahse var mısın?"

"Kızım bize ne âlemden. Ne diye başkasının özeli üstünden bahse girelim."

"İşte Aysuncuğum, böyle dürüsttür benim sevgilim. Ben kötüyüm, o iyi."

Bence Öykü haklı.

Yani o soruları sorarken bakışları bile... nasıl söylesem... öyle derinlikliydi ki...

Serra, derken, o isim bile ağzından bir başka çıkıyordu sanki.

Öykü o lafları etmese, bana mı öyle geliyor, derdim. Gecenin bu saatinde hayaller görüyor, kendi kafamda bir şeyler yaratıyorum herhalde diye düşünürdüm.

Düşüncenin elektriği var. Resmen var.

Serra sözcüğünden sonra orada hemen bambaşka bir elektrik oluştu. Oktay Beyin duygularının yarattığı elektrik üçümüzü de etkilemişti.

Derken müzik sesi yükseldi.

Amerikalılar gitarlarını alıp gelmişlerdi. Aslında ikisinde gitar vardı, üçüncüsünün elindeyse marakaslar...

Bunlar bir çalıp söylemeye başladılar; eh, bu kadar olur.

Herkes etraflarına toplandı, kimi el çırparak, kimsi ayağıyla tempo tutarak şarkılara eşlik etmeye başladı.

"Haydi beyler," dedi Rüzgâr, "öyle oturmak yok. Bu güzel müzikle dans edilecek. Bütün güzel kızlar dansa..."

Böylece kısa sürede herkes dans ediyordu. Kimisi grup halinde, kimisi karşılıklı...

Özetle, herkes kendince 'takılıyordu'.

Bu da yeni öğrendiğim bir kelime.

Takılmak yani...

Öyle de yerine oturuyor ki...

(Aysun'un Defteri)
19 Ağustos, Çarşamba

Sadece üç günlük bir geziydi.

Ama evdekileri özlemişim. Onlar da beni...

Hele de Selin'in sevinç çığlığı atıp ellerini bir çırpışı vardı ki...

"Bak sana ne getirdim," diyerek oyuncak ayıyı uzattım ona.

Ayıları çok seviyor da...

Hemen aldı, yanağına bastırdı, sonra da sıkı sıkı sarıldı.

"Çok sevdi," dedi Serra Abla.

Boynundaki kırmızı fiyonguyla sevilmeyecek gibi değildi ayıcık.

Serra Ablaya üzerinde peri bacalarının resmi bulunan bir buzdolabı magneti, Özgür Abiye de yine peribacalı bir kalem almıştım. Onları verdim.

"Sağ ol canım," dedi Serra Abla, "ne kadar da düşüncelisin."

"Anlat bakalım."

"Durun, durun," dedi Serra Abla, "önce Aysun gidip bir elini yüzünü yıkasın, rahatlasın. Çantasını filan boşaltsın. O arada, biz de kızımla akşam tuvaletimizi tamamlayalım ve yemeğe terasta buluşalım.

"Aysun da işte o zaman bize rahat rahat Kapadokya macerasını anlatsın."

"Tamamdır," dedi Özgür Abi.

Böylece, daha sonra onlara Kapadokya'yı, orada gördüklerimi, Avusturyalı kızları ve ikinci annelerini, Japon çifti ve Türk dostlarını, Amerikalı grubu ve müziklerini anlattım.

Bir süre sonra Özgür Abi, benim biraz çalışmam gerek, diye içeri girdi. Biz Serra Ablayla terasta kaldık.

Nedense içimden bir ses, Oktay Beyden söz etme, diyordu, öte yandan da merak ediyordum. Neyin nesiydi bu.

Karanlık basmıştı, Selin annesinin kucağında uyuyakalmıştı. Biz de alçak sesle konuşuyorduk onu uyandırmamak için. Birden kendimi tutamadım, "Serra Abla Kapadokya'da bir Oktay Beyle tanıştım," dedim.

Serra Abla, Selin'in sırtını okşamaya devam ederek, "Demek şimdi Kapadokya'da," diye mırıldandı.

"Sana selam yolladı, yani sana ve Özgür Abiye."

"Sağ olsun."

"Şey... ama hep seni sordu."

Serra Abla öylece dinliyor, hiçbir şey söylemiyordu. "Sağlığını, bebeğini... çok ilgiliydi seninle ve bir zamanlar çok yakındık, dedi."

"Doğru söylemiş, bir zamanlar gerçekten yakındık." Serra Abla kendi kendine gülümser gibiydi.

"Yani çok yakın arkadaş mıydınız?"

"Onunla evlenmek üzereydim."

"Yaa..." Elimle ağzımı kapatmasam, sesim Selin'i uyandıracaktı neredeyse.

Öykü'nün dediği gibi geçmiş gitmiş bir aşk hikâyesi beklemiyor değildim ama evlenmek... Evlenmek üzere olmak...

"Çok özür dilerim ama neden onunla evlenmekten vazgeçtiğini sorabilir miyim?"

"Tabii sorabilirsin," dedi Serra Abla ve devam etti. "Biz birbirimizi sevdik sevmesine ama hayattan beklentilerimiz ve isteklerimiz farklıydı, hem de çok farklı."

"Bu biraz Furkan'la benim gibi."

"Sanırım haklısın Aysuncuğum," dedikten sonra içini çekti. "Bu gibi şeylerin sevgiliyken pek farkına varılmıyor, belki de farkına varılıyor ama önemsenmiyor. Nasıl olsa hallederiz, diye düşünüyorsun. Ama iş evliliğe gelip dayandığında, hallolamayacağını anlıyorsun."

"Furkan'la benim için evlilik çok uzakta olduğu halde sorunlar yaşıyoruz."

"Haklısın, sizin için evlilik henüz söz konusu olamaz, çok gençsiniz.

"Ama sizin de yaşam biçimleriniz ve düşünceleriniz çok farklı. Kuzey kutupla güney kutup gibisiniz, bu açıdan.

"Sen, ben ailemle her konuyu konuşur, tartışırım, diyorsun.

"O ise, babamın dediği olur, büyüklere karşı çıkılmaz, diye düşünüyor.

"İşte buna da kültür farklılığı, diyoruz.

"Aynı ülkenin insanları, aynı kentin, aynı mahallenin insanları arasında bile kültür farklılıkları oluyor. Bunların kimi aşılabilir, kimisi de aşılamayacak türden."

"Sanırım bizimki aşılamayacak türden."

"Kararı sen vereceksin, tatlım. Bu, senin hayatın ve ben senin en doğrusunu yapacağına inanıyorum."

İkimiz de derin düşüncelere dalmıştık, akşamın sessizliğinde.

Bana anlattıklarından sonra Serra Ablaya Kapadokya'da Oktay Beyle konuşurken hissettiğim duygu yoğunluğundan bahsedemezdim.

Etmedim de zaten...

(Aysun'un Defteri)
23 Ağustos, Pazar

Az önce Angela'yla konuştum.
Ve dünyam başıma yıkıldı.
Yani, korktuğum başıma geldi.

Ne Furkan'dan ne de Angela'dan ses çıkıyordu bir süredir.
Kuşkulanıyordum bu sessizlikten.
Korkumdan Angela'yı arayamıyordum.
Ama artık dayanamadım ve az önce onu aradım.

"Angela, ne aradığın var, ne sorduğun..."

"Şimdi bırak bu sitemleri de anlat, her şey nasıl gidiyor, neler yapıyorsun."

"Kaz Dağları ve Kapadokya'ya gittim. İkisi de harika geçti. Birbirinden çok farklı yerlerdi. Kaz Dağları görkemli, Kapadokya ilginçti."

"Ne güzel."

"Annemle babam da ülkeyi geziyorum, değişik bölgeleri görüyorum diye pek mutlular. Aslını istersen İstanbul'da da epeyce yer biliyorum artık."

"Akrabaların sana bayağı zaman ayırdılar."

"Hem de nasıl... Biliyorsun Angela, buraya gelmeyi önce hiç istememiştim ama şimdi... Türkiye'ye yine gelmeyi düşünüyorum. Bir iki arkadaş da edinirsem, kesin gelecek yaz da gelmek isterim."

"Bak ne diyeceğim Aysun, gelecek yaz, beni de yanına al, birlikte gidelim Türkiye'ye..."

"Süper bir fikir! Düşün, sen ve ben, burada... üstelik dediğim gibi İstanbul'da pek çok yer öğrendim, seni ben gezdiririm artık."

Hayali bile güzeldi Angela'yla birlikte İstanbul'da olmanın. Ama artık lafı daha fazla dolandırmak istemiyordum.

"Furkan'ı gördün mü Angela?"

"Siz ikiniz, bu arada hiç konuşmadınız mı?"

"Hayır, beni artık arama dedikten sonra birkaç kez aradı ama ben telefonu açmadım. O da bir daha aramadı."

Angela susuyordu.

Zaten beni aramamasında bir gariplik vardı. O ne derse desin...

Sorumu yineledim.

"Furkan'ı gördün mü Angela?"

"Gördüm."

"Eee?"

"E'si gördüm, ayaküstü konuştuk, o kadar."

"Peki, beni sordu mu?"

"Sormadı."

"Yaa..."

Belli etmemeye çalıştım ama fena bozulmuştum.

"Ama," diye devam etti Angela, "çok üzgündü."

"Neden üzgünmüş ki..."

"Nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum Aysun."

"Lütfen söyle! Çünkü sen bir şey biliyorsun ve benden saklıyorsun."

Angela'nın nefesini duyabiliyordum.

"Furkan'a, sizin âdetlerinizce söz kesme diye bir tören yapılmış."

"Ne! Furkan sözlenmiş mi?"

"Evet, sözlenmiş. Şimdi de nişan hazırlıkları yapılıyormuş. Nişanlı olarak okuyacak, eğitimi bitince de evleneceklermiş."

"Aklım almıyor!"

"Evet, ne yazık ki öyle. Ve Furkan o kadar üzgün ki..."

"Ailesinin onu zorlayacağından emindim ama bu kadar çabuk davranacaklarını doğrusu beklemiyordum," diye mırıldandım.

Dedim ya, korktuğum olmuş, dünyam başıma yıkılmıştı.

Angela devam etti. "Furkan, anneme babamla konuşması için yalvardım, diye anlattı. Sonunda annesi durumu açmış babasına ama o doğru dürüst dinlememiş bile.

"O yaşta ne bilir aşkı, sevdayı, demiş.

"Kendi geleneklerimize uygun yaşayabilecek, ona iyi eş olacak, onu mutlu edecek güzel bir kız bulmuşuz, bize teşekkür edeceğine tutmuş karşı çıkıyor, diye bağırmış, çağırmış.

"Annesi seni övecek olmuş, o zaman da onlar mutlu olmazlar, bir kere Aysun'un annesi Alman. O başka terbiye almış, bize uymaz diyerek, kestirip atmış."

"Şuna bak, annemin Alman olmasını kusur gibi söylüyor. Ne ayıp!"

Beni duymamış gibi devam etti Angela.

"Hem söyle o oğluna, diye ilave etmiş, onu o kadar yedirdim, giydirdim, okuttum, daha da okutacağım. Eğer babalık hakkı denen bir şey varsa, bana karşı gelmez."

Sustu Angela.

"Ve tabii bütün bu sözler üzerine Furkan da bir şey diyememiş, öyle değil mi?"

"Hiçbir şey diyememiş, babama karşı çıkamazdım Angela, dedi bana.

"Ama olur mu, dedim ona, bu senin hayatın. Sen sevdiğin, anlaştığın biriyle evlenmelisin.

"Haklısın ama bizde büyüklere karşı gelinmez, olsa olsa ikna etmeye çalışırsın. Sonra benim her şeyim, babam. Beni o okutuyor, daha sonra onun işinde çalışacağım."

Sustu Angela. Bütün bunları anlatırken çok zorlandığı belli oluyordu.

"Bana her şeyi tüm açıklığıyla anlattığın için sana teşekkür ederim, en azından şimdi nerede durduğumu kesin olarak biliyorum."

"Çok üzgünüm Aysun," dedi Angela, "hem senin için, hem de Furkan için üzgünüm. O da o kadar perişandı ki... Yüzü sapsarı, gözlerinin altı çökmüş..."

"Aslında daha çok onun için üzülmelisin, ben bir süre ağlayacağım ama sonra kendi hayatıma devam edeceğim.

"Okuyacağım, mesleğim olacak sonra da Serra Ablamın dediği gibi, biri çıkacak karşıma. Kafama uygun, seveceğim biri...

"Ama o, hep mutsuz yaşayacak. Ve kendi hayatını yaşayamamış olarak yaşlanacak. Bence asıl acı olan bu."

"Çok doğru söylüyorsun," dedi Angela.

"Haydi Angela, daha sonra yine konuşuruz." İyi ki evde kimse yoktu. Rahat rahat ağladım, ağladım.

Evet, bir taraftan bu sonucu bekliyordum, hatta o nedenle kendimi duruma hazırlarcasına Furkan'a beni arama ve buralara gelmeye kalkma, demiştim kesin bir dille.

Ama öbür taraftan...

Furkan'ın benim için savaşmasını umut ediyordum.

Bir şövalye gibi kılıcını çekip kimse Aysun'la beni ayıramaz, demesini bekliyordum.

Ne yapalım, buraya kadarmış.

Almanya'ya dönmeme de az kaldı.

Keşke bir süre daha burada kalabilseydim, Almanya'ya kendimi toparlamış olarak dönerdim.

Neyse, artık Furkan'ı görebileceğim yerlerden uzak dururum.

Zamanımı arkadaşlarımla geçiririm.

Hem Angela var.

Bütün bu üzüntü içinde, tek olumlu nokta, annem ve babamla aram düzelecek. Furkan yüzünden onlarla bayağı bir stres yaşıyordum.

Kim bilir ne kadar sevinecekler duyunca.

Tabii belli etmemeye çalışacaklar ama mutlu olacaklarına eminim.

(Aysun'un Defteri)
25 Ağustos, Salı

Bu sabah Rumelihisarı'ndaydık.

Sabah kahvaltısında...

İstanbulluların ne güzel bir âdeti bu.

"Eee," dedi Özgür Abi, "şaka maka Almanya'ya dönüyorsun Aysun, bizden de kurtuluyorsun artık."

"Aşk olsun Özgür Abi, sizleri çok özleyeceğim."

"Biz de seni," dedi Serra Abla, "eve gidince bizi unutma. Hayatında olup bitenleri ara ara bize bildir. Anlarsın ya..."

Onlara, Angela'yla yaptığım konuşmayı dün gece anlatmıştım. Hem de kelimesi kelimesine...

Serra Abla bir kızdı, bir kızdı.

"Şuna bak, madem babanın sözünden çıkamayacaktın, ne diye elâlemin kızını üzüyorsun.

"Önce bi büyü!

"Önce bi büyü de ondan sonra ortalara çık."

Sonra bir hışım bana döndü, "O çocuk için bir damla gözyaşı döktüğünü görmeyeyim artık. Anlaşıldı mı?

"Ağlamaya değecek durum var, değmeyecek durum var.

"Şu andan itibaren Furkan'ı zihninden silip atıyorsun, işte o kadar!

"Sakın o zayıf kızlardan olayım, deme."

Özgür Abi gülümseyerek seyrediyordu Serra Ablayı. "O zayıf kızlar nasıl oluyormuş, Serracığım?" deyince, bu kez Özgür Abiye döndü tüm öfkesiyle...

"Hani erkeklerin ellerinde oynattıkları kızlar var ya onlar. Yaparlar ederler, sonra n'olursun beni bağışla diye yalvarırlar. Bu sazanlar da onları bağışlar, gözyaşları içinde birbirlerine sarılıp barışırlar.

"Derken aynı şey tekrarlanır da tekrarlanır.

"Kimisi çapkındır, sürekli af diler ama ilk fırsatta yine başkalarıyla kırıştırmaktan geri durmaz.

"Kimisi, evleneceğiz hayatım, bir şu iş olsun, bu iş olsun, der, sallar da sallar. Ve bu kızlar da ömürlerini onları bağışlamak ve beklemekle geçirirler.

"Bir türlü kopamazlar kendilerine böylesine kötü muamele edenlerden.

"Onları sarsmak, uyandırmak istersin; vazgeç bu sevdadan, dersin.

"Cevap, boynunu büküp aciz bir ifadeyle, ne yapayım, kopamıyorum ondan, olur.

"İşte bu tiplere ben zayıf kızlar diyorum."

"Bu biraz acımasız olmuyor mu Serra?"

"Benim için olmuyor, Özgürcüğüm. Kimse kusura bakmasın, ben bu tiplere acıyamıyorum. Belki haksızlık ediyorum, belki yeterince hoşgörülü değilim ama bu da benim fikrim.

"Tabii ki, ilk sorunda ilişki kesilsin demiyorum. Konuşursun, uyarırsın, bir fırsat daha verirsin ama kardeşim nereye kadar...

"Döne döne aynı şeyleri yaşamaya ve böylesi kötü muameleyi kabullenmeye devam edersen, ben de sana saygı duymam.

"Onun için aferin sana Aysun. Şu gencecik yaşında alman gereken kararı aldın. Bütün bu olanları beklercesine ona artık beni arama, deyip bir daha konuşmadın.

"Önümüzdeki günlerde acı çekeceksin, bu kaçınılmaz. Ama senin tesellin, güçlü bir tavır sergileyerek doğru kararı almış olduğunu bilmektir."

Sonra da beni neşelendirmek istercesine, "Hem kim bilir karşına kimler çıkacak, ne güzellikler yaşayacaksın," dedi.

"Aman Serra Abla, bende bu şans varken..."

"Bak, ben de aynen senin dediğin gibi bende de şans mı var, der dururdum. Üzüldüğüm, acı çektiğim oldu ama," dedi, sonra Özgür Abinin koluna girerek ona tatlı tatlı gülümsedi, "bak sonra karşıma kim çıktı?"

"Özgür Abi!"

"Aynen! Birbirimize deliler gibi âşık olduk, gerçi benim bunun farkına varmam zaman aldı, yani jetonum geç düştü ama düştü ya, sen ona bak.

"Üstelik anlaşıyorduk, birbirimizin en iyi arkadaşıydık. Ve geldik bugünlere.

"Mutlu, mesut...

"Onun için Aysuncuğum, iyi düşün ki iyi olsun, derler ya, sen de iyi düşüneceksin, olumlu olacaksın.

"Şu yaşlarında seni üzmeyecek arkadaşlıklara yönelecek-sin. Ciddi konuları düşünmek için daha çoook vaktin var.

"Eğitimini düşüneceksin, boş vakitlerini sanatla, sporla doldurarak kendini yetiştireceksin.

"Tamam mı? Anlaştık mı?"

"Anlaştık."

"Ay bana bakar mısınız, zavallı kıza amma da öğütler yağdırdım."

"Hem de nasıl," diyerek bir kahkaha ata Özgür Abi. "Sanırım ileride Selin'e söyleyeceklerinin provasını yapıyordun."

Elinin altında duran Selin'in yastığını yakaladığı gibi Özgür Abinin kafasına fırlattı Serra Abla.

"Valla sadece sana gülmüyordum."

"Yok ya... Başka neye gülüyordun ki?"

"Sen sanat spor dedin ya..."

"Evet."

"Senin ağzından o sözcükler çıkar çıkmaz, aklıma Aysun'a, Atatürk ve onun hayatımıza kattığı güzellikleri anlatmak geldi. Devrimlerin bir başka bölümü olan sanat, spor, felsefe, tiyatro gibi konularda yaptığı öncülüğü de Aysun'a gitmeden anlatıversem, diye düşündüm.

"Ve giderayak bu son dersi araya sıkıştırma düşüncesi beni güldürdü, kendime gülüyordum anlayacağın."

"E, pes valla..."

"Bu son, inan bu son," dedi Özgür Abi gülmeye devam ederek.

"Pekâlâ, haydi anlat bakalım," dedi Serra Abla, "ama çok uzun olmasın, eve gitme vakti yaklaşıyor ne de olsa..."

"Atatürk, devrimler aracılığıyla hayatımıza güzellikler kattı dedim ya, bunlardan birkaç örneği, kısa öyküler şeklinde anlatmak istiyorum. Tamam mı?"

"Tamamdır."

"1920'li yıllara kadar Müslüman bir kadının sahneye çıkması düşünülemezdi.

"Bunu ilk deneyen Afife Jale olur. 'Tatlı Sır' adlı piyeste sahneye çıkar, ilk perde başarıyla sona ermiştir ama kuliste onu bekleyen polislerdir.

"Afife Jale polislere kafa tutar, halk ıslıklarla bu uygulamayı protesto eder. Ama yapılacak bir şey yoktur çünkü Müslüman kadının sahnede yeri yoktur!

"Bu olaydan üç yıl sonra Darülbedayi sanatçıları temsil vermek üzere İzmir'e giderler. Aralarında Bedia Muvahhit, Ulviye ve Behriye Hanımlar da vardır ve bu hanımlar Müslüman Türk kadınlarıdır.

"Gitmişlerdir gitmesine ama kuşku içindedirler. Acaba seyirci nasıl bir tepki gösterecek, sonuç ne olacaktır.

"O günlerde Gazi Paşa da İzmir'dedir.

"Darülbedayi sanatçıları onu temsillerine davet etmek isterler, öte yandan endişelidirler, acaba Paşa böyle bir daveti nasıl karşılayacaktır. Kabul edecek midir? Tiyatroya bakışı nasıldır?

"Oysa Gazi Mustafa Kemal, onları Latife Hanımın babası Uşşakizade Muammer Bey'in köşkünde kabul eder.

"Çok heyecanlıdırlar.

"Çünkü, Gazi Paşa'yı piyese davet etmek bahanesiyle Müslüman Türk kadınının sahneye çıkmasını desteklemesini isteyeceklerdir.

"Ama bunu nasıl dile getirecek, söze nasıl gireceklerdir?

"İşte onlar böyle kara kara düşünürken, Gazi, Türk hanımlarıyla beraber geldiğinize pek memnun oldum. Onları güzel şiveleriyle sahnede dinlemek pek zevkli olacak, deyince, derin bir nefes alırlar.

"Meğer, Gazi Paşa grubun Müslüman Türk kadınlarıyla birlikte geldiklerinin yanı sıra, İstanbul'da Afife Jale'nin başına gelenleri de biliyormuş.

"Ve Mustafa Kemal Paşa devam eder: 'Darülbedayi, bu memleketin sanat hayatında çok sevimli ve çok sevilen bir çiçektir... Türk kadınının katılımıyla bu çiçek serpilecek, daha sevimli hale gelecektir.'

"Heyet bu güzel sözler karşısında, büyük bir mutlulukla oradan ayrılır ve müjdeyi gruba verir.

"Piyes, 11 Ağustos 1923 günü Kordonboyu'nda Palas Sineması salonunda sahnelenecektir. Hummalı bir çalışma içine girilir. Başkumandan ve eşi Latife Hanım, kumandanlarla birlikte gelecek, halkın arasında, ön sıralardan izleyeceklerdir piyesi.

"Bu önemli konuklar için, konaklardan koltuk ve kanepe getirilir. Gazi ve eşi kanepeye oturtulacak, önlerine üzerinde örtüsüyle bir masa konacaktır.

"Ve önemli gün gelir çatar. Her şey hazırdır.

"Salon çoktan dolmuş, Gazi Paşa ve yanındakiler beklenmektedir.

"Sahnelenen, 'Hisse-i Şayia' adlı komedidir.

"Seyirci de, aktörler de hazırdır ama suflör yerinde yoktur!

"Üstüne üstlük, birileri suflörün, 'Yahu, piyesi gören var mı, ben bulamıyorum,' dediğini duymuş ve bu bir bomba gibi kulislere düşmüştür.

"İşte bu tam bir felakettir!

"Haydi yıllanmış, deneyimli aktörler oyunu suflörsüz götürdüler diyelim, ya gençler, ya kadınlar... Onların suflörsüz oynamaları mümkün değildir.

"Suflörü, iyi düşün, nereye koymuş olabilirsin, diyerek sıkıştırırlar. Sonunda, adamcağız kızarıp bozararak, 'Piyesin olduğu dosyayı ben galiba otelde unuttum,' demez mi...

"Bu, oyunculara ikinci bir şok olur.

"Bulundukları yer Kordonboyu, otelse Karşıyaka'dadır.

"Ve vapurlar çoktan son postayı yapmış, seferleri tatil etmişlerdir.

"Haydi bu sefer Körfez Vapurları Müdürü'nü bulup durumu anlatırlar ve o, bir vapuru sefere koyar, içlerinden en becerikli kişiyi, ünlü tiyatro oyuncusu Behzat Butak'ı piyesi bulması için vapurla gönderirler. Geride kalanlarsa, ellerinde saat, heyecanla beklemektedirler.

"Şaka değil, öyle bir gece ki, sadece Türk tiyatrosunun kendini kanıtlaması değil, Müslüman Türk kadınının sahneye çıkması söz konusu.

"Behzat vapurdan inip otele varır; her tarafı altüst eder, tüm odaları arar ama yok yok...

"Dosya hiçbir yerde yoktur.

"Mahvolduk, diye düşünerek vapura geri döner, Behzat. Vapur, iskeleden uzaklaşırken, karanlıklardan, 'Behzat Bey, Behzat Bey,' diye birinin seslendiğini duyar, iskeledeki adam ellerini kollarını sallayarak, onu geri çağırmaktadır.

"Dönüp, iskeleye yanaşırlar.

"Seslenen otelin hizmetlisidir.

"'Ne var, ne bağırıyorsun?' der Behzat.

"'Adil Bey (yani suflör) giderken bu dosyayı aşağıdaki masanın üstünde unutmuş. Ben de kaybolmasın diye alıp sakladım. Az önce sizin otele gelip bir şey aradığınızı söylediler, ben de...'

"Behzat adamın sözlerini bitirmesini beklemeden dosyayı elinden kapar, vakit olsa iskeleye çıkıp adamın boynuna sarılacaktır.

"Son sürat geri dönerler.

"Ve perde açılmadan dosya suflöre teslim edilir.

"Herkes derin bir nefes alır.

"Temsil büyük bir başarıyla sona erer. Gazi Paşa, kumandanlar ve tüm izleyiciler onları ayakta alkışlarlar ve böylece Müslüman Türk kadını sahnede hak ettiği yeri alır."

"Özgürcüğüm, bu ne güzel bir öykü böyle. Mustafa Kemal'in Türk kadınının sahneye çıkmasına destek olduğunu biliyordum da, işin perde arkasını şimdi öğreniyorum."

Güldü Özgür Abi, "Aslında ben bunu Vasfi Rıza Zobu'nun anılarında okumuştum. O, bu olayı uzun uzun ve öyle güzel anlatıyor ki..." dedi ve sözlerine devam etti.

"Mustafa Kemal tiyatro sanatını destekleyerek bizlere bir yandan sanat dallarının en önemlilerinden birini armağan ederken, bir yandan da hayatımızı güzelleştiriyor, öyle değil mi?"

"Tiyatro hayatın aynası olduğundan, sadece güzellik değil, anlam da katıyor hayatımıza..." dedi Serra Abla.

"Devrimlerle ilgili bütün okuduklarımda beni en çok etkileyen," diye devam etti Özgür Abi, "her konuda kurumsallaşmaya gitmesi... Böylece yapılanlar, o işi ortaya koyanla başlayıp o kişi gidince durmuyor.

"Bak, tiyatro konusunda buna bir örnek... Türk tiyatrosunun büyük adamı Muhsin Ertuğrul'la baş başayken sorar:

"'Siz benim ataşemiliterlik çağlarımdan beri memleketimde görmeyi candan özlediğim bir hayali gerçekleştirdiniz. Şimdi ben devlet reisi olarak soruyorum. Hükümetten ne istiyorsunuz?'

"'Bir tiyatro okulu açalım, onu istiyorum Paşam,' der, gelecek kuşakları düşünen Muhsin Ertuğrul.

"Böylece Devlet Konservatuarları açılır ve bu da Devlet Tiyatrolarının oluşmasını gerçekleştirir. O günden bugüne Devlet Konservatuarları sanatçı yetiştirmekte, Devlet Tiyatrolarıysa bizler için piyesler sahnelemekte...

"Kurumsallaşma derken bunu anlatmak istiyorum.

"Bir başka güzelliği, müzik konusunda yaptıklarında görüyoruz.

"1925 yılında, İzmir Kız Lisesi'nde, 'Musiki lazım mıdır?' sorusuna, 'Hayır, hayatta musiki lazım değildir. Çün-

kü zaten hayatın kendisi musikidir. Musiki ile alakası olmayan yaratıklar insan değillerdir. Musiki hayatın neşesi, ruhu, sevinci ve her şeyidir,' der ve ekler, 'güzel sanatların hepsinde, ulus gençliğinin ilerletilmesini istediğinizi bilirim. Bu yapılmaktadır. Ancak burada en çabuk ve en önde götürülmesi gereken Türk musikisidir.'

"Mustafa Kemal hiçbir zaman söylediklerini havada bırakmaz. O bir eylem adamıdır.

"Onun talimatıyla Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası kurulur. Ardından Musiki Muallim Mektebi hayata geçirilir.

"Bunların yanı sıra, senfoni orkestrasının ilk konserde çalacağı parçalardan ilkinin mutlaka milli bir beste olmasını ister.

"Ve 1924 yılından başlayarak müzik eğitimi almaları için gençler Avrupa ülkelerine gönderilir. Tabii ki yine Gazi Paşa'nın talimatıyla...

"Böylece Cumhuriyetin ilk besteci kuşağı oluşur.

"Tüm bu fikirlerin elbette bir çıkış noktası var. Şimdi onu anlatacağım."

"Anlat Özgür Abi," deyiverdim.

"Ne kadar ilginç, değil mi?"

"Hem de nasıl..."

"Mustafa Kemal, Bulgaristan'da ataşeyken, Türk elçisi Fethi Bey'le birlikte operaya gider.

"İlk perdenin sonunda Kral Ferdinand, Türk elçisiyle genç ataşeyi locasına davet eder ve sanatçıları nasıl bulduklarını sorar.

"Mustafa Kemal'in opera konusunda pek bir fikri yoktur. O nedenle, politik bir cevapla, durumu geçiştirir.

"İkinci perde boyunca yüzü asıktır genç ataşenin.

"Daha sonra, otele döndüklerinde uyku tutmaz ve arkadaşının odasına gider.

"'Kim ne derse desin, Balkan Savaşı'nda yenilgiye uğramamızın sebebini şimdi daha iyi anladım.

"'Ben bu adamları çoban bilirdim. Halbuki baksana operaları bile var. Operada oynayacak sahne sanatkârları, müzisyenleri, dekoratörleri, hepsi yetişmiş; opera binaları bile var,' diyerek dert yanar.

"İşte bu gözlemler, çıkış noktalarıdır onun yaşamındaki.

"Yıllar geçer, savaşlar olur, ülke barışa kavuşur.

"Devrimler dönemi başlar ve Atatürk tüm hayal ettiklerini birer birer hayata geçirir.

"Kurumsallaştırarak hayata geçirir."

"En sevdiği opera da *Toska*'ymış, değil mi?"

"Evet."

"İnanılmaz bir şey bu," dedi Serra Abla, "hangi konuya el atsan, altından Mustafa Kemal çıkıyor."

"Bildiği, gördüğü, duyup beğendiği ne varsa ülkesinin insanına vermeye çalışmış.

"Örneğin daha o zamanlarda, sinema sanatını desteklemiş ve Kurtuluş Savaşı'nı belgelemek açısından sinemanın ne kadar önemli olduğunu vurgulamış.

"Felsefeye, tarihe, edebiyata, arkeolojiye, çevreciliğe, spora, dansa, mimarlığa, heykele önem vermiş; zaman ayır-

mış, araştırmış, raporlar hazırlatmış ve gerekli kuruluşları hayata geçirerek kalıcı olmalarını sağlamış.

"Bugün yaşamımızı aydınlık kılan tüm bu güzelliklerin temelini Mustafa Kemal atmıştır.

"Ve son olarak resim ve ressamlarla ilgili yaptığı bir benzetmeyi aktarmak istiyorum.

"Bir ressamımız, Ankara Halkevi'nde Atatürk'ten sanatçının tanımını yapmasını ister.

"'Arkadaşlar buraya siz ressamlarla sohbet etmek için gelmiş bulunmaktayım. Gerçi sizlerin mesleki faaliyetlerinizin bulunduğu bu sahada sanatkârı tarif etmek ve size sizden bahsetmek garip olur ama... lakin ben size sanatı ve sanatkârı bildiğiniz tariflerden bambaşka daha doğrusu askerce bir tarifle anlatmak istiyorum.

"'Ben bir bölük komutanıyım. Rütbem yüzbaşıdır. Üstümden emir aldım. Karşı tepeyi düşmandan gün doğmadan zaptedeceğim. Taarruz başladı. Lakin tepenin önünde geniş bir vadi var. Bu vadinin ne zaman geçileceğini tahmin ve hesap etmiş olmama rağmen bu hesapta yanılmışım. Düşman da umduğumdan kuvvetli çıktı ve gün doğmak üzere. Biz aldığımız emre göre gün doğmadan tepeyi işgal edecektik, 'gün doğmak üzere' diye bu tepeyi işgalden vaz mı geçelim? Hayır, zararı yok. Geç de olsa, gün de doğsa gayemize erişeceğiz. Taarruz bütün şiddetiyle devam ediyor. Tepenin işgali an meselesi. Güneş yavaş yavaş doğmakta ve tepenin zirvesini ışıldatmakta. Fakat birkaç tane er, ellerindeki Türk bayrağını tepenin ışıldayan zirvesine dikmek için bütün gücü ile koşuyor ve tepenin zirvesine şanlı

Türk bayrağını dikerken terlemiş alnına günün ilk ışığının vurduğunu hissediyor.

"'İşte sanatkârlar da yani sizler de toplumda uzun çalışma ve çabadan sonra alnında ışığı ilk hisseden insanlarsınız.'"

Özgür Abi susunca, "Bak bunu ilk kez duyuyorum, ne kadar anlamlı bir benzetme," dedi Serra Abla.

"Anlatılacak öyle çok öykü var ki, ben aralarından sadece bu üçünü seçtim Aysun için. Gerisini de o, kendisi okuyacak, değil mi Aysun?"

"Kesin okuyacağım Özgür Abi, merak etme."

"Mustafa Kemal'le ilgili anlattıklarımı onun gençlere adeta bir vasiyet niteliğindeki şu sözleriyle bağlıyorum ve uyuyakalmış minik kızımızı kapıp eve dönüyoruz," dedi. Sonra not defterine bakarak okumaya başladı.

"'Başımıza neler örülmek istendiği ve nasıl karşı koyduğumuz daha doğrusu milletin arzu ve emellerine uyarak ve onun yardımıyla nasıl çalıştığımız görülmeli ve gelecek kuşaklar için ibret ve uyanış nedeni olmalıdır. Zaten her şey unutulur.

"'Fakat biz her şeyi gençliğe bırakacağız, o gençlik ki hiçbir şeyi unutmayacaktır.

"'Geleceğin ümidi, ışıkları, çiçekleri onlardır. Bütün ümidim gençliktir.'"

Bir an sustu Özgür Abi, sonra ekledi, "*Nutuk*'un amacını ise şu sözcüklerle anlatır.

"'Bu konuşmamla milli hayatı sona ermiş sanılan büyük bir milletin bağımsızlığını nasıl kazandığını ve bilim ve

tekniğin en son esaslarına dayalı, milli ve çağdaş bir devleti nasıl kurduğunu anlatmaya çalıştım.

"'Bugün ulaşmış olduğumuz sonuç, yüzyıllardan beri çekilen milli felaketlerden alınan derslerin ve bu aziz vatanın her köşesini sulayan kanların bedelidir.

"'Bu sonucu Türk Gençliğine emanet ediyorum.'"

Özgür Abi sustuğunda, Serra Abla da, ben de hiçbir şey söylemedik.

Söyleyemedik daha doğrusu.

Arabaya bindiğimizde hepimiz kendi düşüncelerimize dalmıştık.

Bir süre gittikten sonra, "Çok teşekkür ederim, Özgür Abi," diyebildim.

Kibarlık olsun diye değil, gerçek anlamda teşekkür ediyordum ona.

Arabanın aynasından bana baktı, sanırım duygularımı anladı.

Ve, "Bir ışık yakabildimse ne mutlu bana," dedi.

(Aysun'un Defteri)
29 Ağustos, Cumartesi

Evet, artık evimdeyim.

Çok garip ama şimdiden Serra Ablayı, Özgür Abiyi, Selin'i ve İstanbul'u özledim.

Meğer ne kadar alışmışım onlara.

Dün gece annem ve babamla uzun uzun konuştuk.

Onlara çektiğim fotoğrafları gösterdim; annem hemen, "Bunları okulda ders kapsamında anlatmalı, bir sunum yapmalısın," dedi.

Notlarımdan bölümler okudum, hele de Atatürk'le ilgili bazı bölümlerde babam duygulandı, gözleri doldu.

"Sonuçta," dedi babam, "Türkiye'de geçirdiğin bu iki aydan memnun kalmış gibi görünüyorsun, yoksa yanılıyor muyum?"

"Hayır," dedim, "hiç yanılmıyorsun. İyi ki beni göndermişsin."

Duygularımı nasıl anlatsam diye düşündüm, bir an. İçim dolu doluydu.

"Sanki onlar orada daha derinlemesine yaşıyorlar. Daha sıcaklar, ilişkiler daha güçlü. Mesela, benimle sadece Serra Abla ve Özgür Abi değil; anneleri Derya Hanımla Nuran Hanım da ilgilendiler. Hatta Serra Ablanın anneannesi bile beni evine yemeğe davet etti.

"Sonra Serra Ablanın arkadaşları... Bana arkadaş bulmak için uğraştılar. Buldular da... Onlar sayesinde sempatik kişilerle tanışıp Kapadokya'ya gidebildim.

"Serra Abla, ailesi ve arkadaşlarıyla sürekli iletişim halinde. Buluşuyorlar; her şeyi paylaşıyorlar. Gülüyor, konuşuyorlar. Çok konukseverler. Türkiye'ye uzun yıllar sonra geldiğimi duyan herkes bir şeyler yapmaya çalıştı."

Ben bunları anlatırken babamın ağzı kulaklarına varıyordu.

"Tabii ya... Tabii ya..." diye başını sallıyordu, sonra yan yan anneme bakarak ekledi, "Onca dostumuz gitti

Türkiye'ye, hepsi de, biz Türkiye'yi de Türk insanını da böyle bilmiyorduk, gelecek yaz yine gideceğiz, dediler. Hatta kimisi orada yazlık ev bile aldı, kimisi de karavanıyla gidiyor, çekiyor karavanını Akdeniz'de bir yere, kalabildiği kadar kalıyor. Hem sadece yazın değil, baharlarda da gidiyorlar."

"Özgür Abiye ne kadar teşekkür etsem azdır, benimle o kadar uğraştı ki...

"Nasıl hazırlanmış, notlar almış, kitaplar karıştırmış. Üstelik bunları bana kuru kuru anlatmadı, gezdirerek anlattı. Hem tarihi yerleri gezdim gördüm, hem de onun anlattıklarını dinledim."

"Helal olsun Özgür'e," dedi babam.

Annem de, "Mutlaka bunun karşılığını vermelisin," dedi babama.

"Vermem mi... Onlar benim kızımı geçmişiyle, kültürüyle tanıştırmışlar. Onlara ne yapsam azdır."

"Düşünelim o zaman."

İşte tipik annem. Hemen plan, program...

"Ve," dedim, "Özgür Abiye borçlu olduğum başka bir şey daha var. Bunun için de ona ayrıca minnettarım."

"Neymiş o?"

"Özgür Abi gider gitmez bana bir defter hediye etti ve burada gördüklerini, öğrendiklerini not et ki, daha sonra bir şeyi hatırlamaya çalıştığında dönüp bakabilesin.

"Yazarsan, öğrendiklerin uçup gitmez.

"Olayı yaşarken, nasıl olsa bunu anımsarım, diye düşünürsün ama zaman geçince böyle olmadığını görürsün.

Onun için yazmakta fayda var, dedi ve sadece öğrendiklerini değil, duygularını da yazmalısın, diye ekledi.

"Ve işte ben orada gördüklerimi, öğrendiklerimi yazarken, Özgür Abinin anlattıklarını temize çekerken, bir anı defteri tutar oldum.

"Ve öyle bir alıştım ki, şimdi artık düzenli olarak yaşadıklarımı, duygularımı düşüncelerimi yazıyorum."

"Yani anı defteri tutuyorsun," dedi annem.

"Evet! Ve bunu yaptığım için gerçekten mutluyum çünkü insan olayları yazarken, bir kez daha düşünmüş oluyor, her şey daha bir berraklaşıyor.

"Serra Abla, anı defteri tutmak, hayatı bir kez daha yaşamaktır, dedi bana."

"Hmm, güzel bir düşünce." Annem bu sözleri beğenmişti.

Babamsa, bu anlattıklarıma, onun deyimiyle, mest olmuştu, mest.

Asıl önemli haberi sona saklamıştım.

"Ve," dedim, "Furkan'la ilişkimi bitirdim."

Ben onların havalara sıçrayacağını düşünürken, tam bir sessizlik içinde dinliyorlardı beni. Ürkütmemek istercesine...

Sonra onlara yazın yaşadıklarımı teker teker anlattım. Ve anlatırken yine kulağımda Serra Ablanın sesi yankılandı.

"Böyle anlayışlı bir ailen, özellikle de baban olduğu için ne kadar şanslı olduğunu iyi bilmelisin Aysun. Genç kızların büyük çoğunluğu babasıyla böylesine rahat konu-

şamaz," deyip eklemişti, "en azından bu Türkiye'de böyle, Almanya'yı bilemem tabii."

Sözlerimi bitirdiğimde babam derin derin içini çekti ve, "Doğru olanı yapmışsın kızım," dedi, "bu ilişki devam etseydi ve siz ileride evlenseydiniz, ikiniz de çok mutsuz olacaktınız, bizim de annenle sana anlatmak istediğimiz buydu."

Annem araya girdi.

"Bir insana aşık olabilir, onu çok sevebilirsin ama eğer o insan sana göre değilse, o ilişki her ikinizi de mutsuz edecek demektir.

"Sana göre derken, sakın yanlış anlama, onu küçük görüyor değilim. Senin davranışların, yaşam biçimin, hayata bakışın, beklentilerin, hayallerin onunkinden çok farklı, onunkiler de seninkilerden farklı.

"Farklı...

"İyi ya da kötü demiyorum. Sadece 'farklı' diyorum.

"Ve bazen o farklılıklar çok derin olunca olmuyor, yürümüyor."

Babam devam etti. "Furkan iyi bir çocuk. Ahlaken de iyi, o konuda denecek bir şey yok. Onun da mutlu olmasını isteriz.

"Ailesi muhafazakâr. O, genç olduğu için büyüklerine kıyasla daha hoşgörülü gibi görünüyor ama kendi hayatıyla ilgili bu kadar önemli bir karar alınırken, karşı çıkamıyor.

"Aile, şöyle veya böyle düşünebilir, o kimseyi ilgilendirmez. Burada önemli olan kişinin kendisidir.

"O, ne düşünüyor?

"O, nasıl davranıyor?

"Buna bakmak gerek.

"Furkan burada ailesini onaylar gibi davranmış.

"Olabilir! Bu da onun hakkı.

"Hiç kimseye, hiçbirimize söz düşmez.

"Ama ortaya çıkan gerçek şu ki...

"Seni mutlu edebilecek kişi, o değil.

"Farklısınız derken sadece bunu anlatmak istiyorduk annenle."

"Ayrıca," dedi annem, "daha çok gençsiniz. Okulunla, derslerinle ilgilenmeli, gezip eğlenmelisin. Daha şimdiden böyle ağır konuların altına girersen, taşıyamaz, ezilirsin."

"Haydi artık konuyu değiştirelim," dedi babam, sonra gülerek bana baktı. "Eee, gelecek yaz yine İstanbul'a gitmek ister misin?"

"Evet!"

"Şundaki heyecana bak," dedi babam anneme.

"Biz Angela'yla çoktan plan yaptık. Gelecek yaz onunla birlikte gideceğiz."

Babam bir kahkaha attı ki bu kadar olur.

Nasıl mutlu...

"Eh," dedi annem, "belki ben de gelirim."

"Sahi mi," diye sarıldım boynuna, "bizimle gelir misin?"

"Öyle bir anlattın ki... Hem iki yaz üst üste Özgür'le eşi rahatsız edilmez. Onun için hep birlikte bir otelde kalırız."

"Yaşasın!"

Babam bir bana bir anneme baktı, "senelerdir söylüyorum sizlere," dedi ve ekledi, "sakalım yok ki lafım dinlensin."

İşte böyle...

Yarın Angela'yı göreceğim. Onunla bol bol konuşacağız.

Anlatacağım öyle çok şey var ki...

Bu iki ayda, nasıl söylesem...

Büyüdüm sanki.

Olgunlaştım gibi...

Furkan'la ilgili karar almak...

Depdeğişik bir kültürü tanımak...

Üstelik kendi köklerimle ilgili...

Tarihim, gördüklerim, öğrendiklerim...

Ve...

Mustafa Kemal Atatürk...

Meğer onun hakkında ne azmış bilgim.

Meğer ne büyük bir eksiklikmiş bu benim için.

Özgür Abi bana bir dolu kitap armağan etti ve, "Sıcağı sıcağına oku bunları," dedi.

Okuyacağım!

Okuyup onun dediği gibi anlattıklarının içini dolduracağım.

Sonra da bunu arkadaşlarıma anlatacağım, işte bütün bunların toplamı kendimi olgunlaşmış hissetmeme yol açıyor sanırım.

Evet, evet...

Gelecek yaz kesin gideceğim Türkiye'ye... İstanbul'a...

Daha gezilecek pek çok yer var, görülecek pek çok şey var.

Özetle, yaşanacak pek çok güzellik var.

Duyduk duymadık demeyin a dostlar, kızımız Selin,

Yü-rü-dü!

Evet, evet, ilk adımlarını attı. Sallana, sallana...

Düştü düşecek...

İlk adım...

Sonra bir adım daha...

Ve kollarımda...

Çığlık atmamak için kendimi zor tutuyordum çünkü Özgür karşıdan gözüyle, kaşıyla, sakın bağırıp korkutma, işaretleri yapıyordu.

Ah, o güzel yüz görülmelik bir şeydi.

Nasıl mutlu...

Nasıl gururlu...

Ve nasıl sevinçli...

Gözler pırıl pırıl; bir babasına, bir bana bakıyor.

Bakın artık ayaktayım ve yürüyorum, dercesine...

Özgür, "Selinciğim, haydi şimdi de babaya gel," diyerek diz çöküyor.

Benim minik kızım, yüzünde kocaman bir gülümseme, babasına dönüyor.

Yine o sarsak adımlarla...

Tombul eller havada....

Bir adım... ikinci adım...

Özgür, belli etmeden hafifçe geriye kayıyor ve kollarını uzatıyor ona.

"Gel tatlım," diyor.

Vee...

Üçüncü adım... Bizden alkışlar yükseliyor.

Özgür kızını kucağına alıyor, öpüyor.

"Aferin Selinciğim," diyorum ben, gözyaşlarımı yutkunarak saklamaya çalışıyorum.

Yoğun duygular içindeyim.

Benim minik kızım, bebeğim...

Hayata ilk adımlarını atıyor çünkü...

Nedense hüzünle karışık bir sevinç bu...

Sevinci anlıyorum da, hüzün niye?

Kızım büyüyor; giderek benden kopmaya başlıyor gibi bir gizli korku mu acaba?

Ben bu duygularla baş etmeye çabalarken telefon çaldı.

Arayan Aysun'du.

Böylece Selin'in yürümeye başladığı haberini ilk alan o oldu.

Önce bir çığlık attı, sonra, "Keşke orada olsaydım, keşke orada olsaydım," dedi durdu.

Herkesi sordu, ben de bizim buraların haberlerini özetledim ona, sonra, "Haydi canım, Özgür Abine veriyorum telefonu, sen haberleri ona anlat, ben de bu küçük hanımla yürümeye devam edeyim çünkü bu iş pek hoşuna gitmişe benziyor," dedim.

Özgür, Aysun'la uzun uzun konuştu, Aysun'un ona anlatacakları çoktu anlaşılan.

E, az emek vermedi Özgür, Aysun'a.

Hatta, bana sorarsan, birazcık da abarttı ama neylersin, onun da huyu böyle.

Zaman zaman sinirimi oynatsa da, Aysun konusunda hakkını teslim etmek gerek, bir şeyler öğreteceğim diye çok uğraştı.

Doğruya doğru...

Telefonu kapattığında Özgür'ün yüzünde, işini başarıyla sonlandırmış insanların o doygun ifadesi vardı.

"Neler anlatıyor senin kız?"

Muzip bir gülümsemeyle, "Buraları ve bizleri o kadar sevmiş ki, gelecek yaz annesi ve en yakın arkadaşıyla birlikte geleceklermiş."

Bir an olduğum yerde dondum kaldım.

Ve Özgür devam etti. "Tabii ki bu kez otelde kalacaklarmış. Annesi iki kez onları rahatsız etmemiz doğru olmaz, demiş."

"Taptım bu kadına!"

Özgür gülmeye başladı, hem de nasıl.

"Vah benim sevgilim, gelecek yaz üç kişi geliyorlarmış dediğimde gözlerin nasıl da iri iri açıldı."

"Aşk olsun Özgür, iyi eğleniyorsun benimle..."

Hâlâ gülüyordu Özgür.

"Neyse," diye devam etti, "alnımızın akıyla bu işi bağladık. Amcam ayrı, yengem ayrı teşekkür edip durdular."

"Bence en önemlisi," dedim, "Aysun'un yine gelmek istemesi..."

"Haklısın, gerçekten öyle," dedi ve heyecanla ekledi, "Atatürk'le ilgili kitapları okumaya başlamış bile. Biliyor musun Serra, Atatürk hakkında okumamış, Atatürk'ü anlayamamış, onun bu ülke için yaptıklarını öğrenememiş bir Türk genci bence yarım kalmıştır."

"İşte bu tamamen senin sayende oldu Özgürcüğüm. Aysun'a öyle büyük bir şey armağan ettin ki sen."

"Hayatımın aşkı, Serram, bana destek olmasaydı, bunu gerçekleştiremezdim."

"Ay... ay... ayyy... neler de söylermiş benim sevgilim."

Selin yerde oturmuş, bir babasına, bir bana bakıyordu, bunlar neler konuşuyorlar böyle, dercesine.

Sonra da "Ay... ay... ay," diyerek benim taklidimi yapmaz mı...

İşte böyle sevgili defterim, bir başka ilki yaşamış bulunuyorum kızımla ilgili.

İlk gülücük...

İlk diş...

İlk adım...

Şimdi...

Bir başka ilkin hazırlığı içindeyim.

Nedir, dersen...

Kızımın ilk doğum gününü kutlayacağız.

Yaa...

Eylül ayına geldik, dayandık.

En sevdiğim mevsimin müjdecisi...

Vee... tatlı kızımın doğduğu ay...

Üzerinde şekerden ayıcıkların, tavşanların cirit attığı, bol çiçeklerle bezeli, eğlenceli bir doğum günü pastası ismarlanacak.

Minik poğaçalar, börekler, kurabiyeler hazır edilecek.

Ev, kızarmış sonbahar yapraklarıyla, kozalaklarla, rengârenk balonlarla süslenecek.

Hediye paketleri bir köşeye yığılacak.

Derken başta, anneanne, babaanne, dede veee- Ankara'dan benim babaannem gelecek.

Yani, büyük babaanne ve büyük anneanne de bu doğum gününde hazır ve nazır olacak.

Sonra... pastanın tek mumu üflenip söndürülecek.

Bu arada dilekler tutulmuş olacak tabii.

Yenilecek, içilecek.

Çaylar gelip gidecek.

Nuran Anne'nin kekleri, poğaçaları anında tükenecek.

Sonra...

Sıra hediye paketlerine gelecek.

Selin, bizlerin yardımıyla paketleri açacak, bir başka deyişle kâğıtları yırtacak.

Ve-

Hediye gelen oyuncaklarla oynayacağına o kağıt parçalarına dalacak!!!

Sonra, Selin en büyüğümüzün, yani babaannemin kucağına oturtulacak.

Bizler, onların etrafına dizileceğiz, böylece bu çok önemli ilk yaş günü fotoğrafı çekilecek.

Fotoğraf çekimi, değişik pozlar ve kişilerle birkaç kez tekrarlanacak.

Herkesin güzel bir çerçeve içinde evine koyabileceği bir anı fotoğrafı olacak.

İşte böyle sevgili defterim.

Bütün bu yapılacakların hayalini kurmak bile ne tatlı, değil mi...

Eyvah, kapı çalınıyor.
Selin'i uyandıracaklar, münasebetsizler!
Her kimse derhal susturmam gerek!
Haydi, ben kaçtım.

KAYNAKÇA

1. *Tek Adam.* Şevket Süreyya Aydemir, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1975.

2. *Nutuk.* Baskıya Hazırlayanlar: Doç. Dr. Birol Emil, Melin Haser, Mehmet Ali Aydın, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1980.

3. *İlk Öğretim Öğrencileri İçin Nutuk* (Söylev) Düzenleyen: Kenan Kalecikli, Delta Kültür Yayınevi. 1. Basım 2009.

4. *Yeni Başlayanlar İçin Nutuk...* Hazırlayan: İlker Baydar, İyi İnsanlar, 1. Baskı Mayıs 2008, İstanbul.

5. *Atatürk Serisi, Tüm İlköğretim Okulları İçin...* Faruk Çil, Güven Kitap Yayın Dağıtım, İstanbul, 2007.

6. *Kızıma Atatürk'ü Öğretiyorum...* Toktamış Ateş, Güncel yayıncılık Güncel Çocuk, 1. Basım, İst. 1999.

7. *Özlemden Eyleme Doğru Atatürk.* İlknur Güntürkün Kalıpçı. Epsilon Yayınları, 3. Baskı, Mart 2008, İst.

8. *Anmaktan Anlamaya Doğru Atatürk...* İlknur Güntürkün Kalıpçı, Epsilon Yayınları, 2. Baskı, Ekim 2006, İst.

9. *Her Yönüyle İnsan Atatürk...* İlknur Güntürkün Kalıpçı, Epsilon Yayınları, 1. Baskı, Haziran 2008, İst.

10. *6 Ay...* Alev Coşkun, Cumhuriyet Kitapları, 3. Baskı, Kasım 2008.

11. *Şu Çılgın Türkler...* Turgut Özakman, Bilgi Yayınevi.

12. *Cumhuriyet Türk Mucizesi...* Turgut Özakman, Bilgi Yayınevi. Baskı, Ekim 2009.

13. *Kuvayı Milliye...* Nazım Hikmet, Y.K.Y. 1. Baskı, Ocak 2002.

14. *Mondros'tan Lozan'a...* A.M. Samsutdinov, Çev. Ataol Behramoğlu, Epsilon Yayınları, İst. 3. Baskı, Nisan 2007.

15. *Çivisi Çıkmış Dünya.* Amin Maalouf, Çev. Orçun Türkay, Y.K.Y, İst. 1. Baskı, Mayıs 2007.

16. *O Günden Bugüne.* Vasfi Rıza Zobu, Milliyet Yayınları, 1. Baskı, Mayıs 1977.

17. *Harbiye Mektebinde Hürriyet Mücadelesi...* Ahmet Bedevi Kuran, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Baskı, Mart 2009, İst.

18. *Enver Paşanın Anıları.* Hazırlayan: Halil Erdoğan Cengiz, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 4. baskı, Ekim 2008, İst.

19. *Çankaya.* Falih Rıfkı Atay, İstanbul 1980. Sena Matbaası.

20. *Türkün Ateşle İmtihanı.* Halide Edip Adıvar, Atlas Kitabevi, Rakım Çalapala, 11. Baskı, Ağustos 1994.